

Årsredovisning

2018



Länsförsäkringar Halland





Hallänningarnas Bank & Försäkringsbolag

Länsförsäkringar har varit hallänningarnas försäkringsbolag sedan 1889. Verksamheten föddes ur behovet att försäkra sig mot bränder. Sedan dess har vi utvecklats och kan idag inte bara erbjuda sakförsäkringar, utan även liv- och pensionsförsäkringar, banktjänster, fastighetsförmedling och saneringstjänster genom vårt skadedjursbolag.

Länsförsäkringar Halland är ett kundägt bolag. Ambitionen är att våra kunder – som också är våra ägare – alltid ska vara

branschens mest nöjda. Vår viktigaste ledstjärna är vår vision om ett tryggt och skadefritt Halland.

Länsförsäkringar Halland är ett av 23 lokala och självständiga bolag som ingår i länsförsäkringsgruppen. Det ger det stora bolagets finansiella muskler och det lilla bolagets närhet. Med kontor över hela Halland – i Laholm, Halmstad, Hylte, Falkenberg, Varberg och Kungsbacka – är vi alltid nära och tillgängliga för våra kunder.



Ordinarie bolagsstämma hålls torsdagen den 14 mars på Falkenbergs Strandbad.

SKI:s undersökning 2018 visar att vi har Sveriges mest nöjda kunder i hela sex kategorier. Men bra kan alltid bli bättre och vi siktar på ännu nöjdare kunder nästa år. **Fram till dess** – stort tack för förtroendet!



Innehåll

Verksamheten

- 5 Vd har ordet
- 6 Året i korthet
- 8 Samverkan som stärker

Finansiell rapportering

- 10 Förvaltningsberättelse
- 15 Femårsöversikt
- 16 Resultaträkning
- 18 Finansiell ställning
- 19 Balansräkning
- 20 Förändring i eget kapital
- 21 Kassaflöden
- 22 Resultatanalys
- 23 Noter
- 66 Ordlista
- 68 Revisionsberättelse
- 71 Granskningsrapport

Bolagsstyrning

- 72 Bolagsstyrningsrapport
- 76 Styrelse
- 77 Företagsledning
- 78 Fullmäktige
- 79 Ordföranden har ordet

Året i siffror

Nyckeltal	2018	2017	2016
Resultat före skatt, mkr	67	247	227
Balansomslutning, mkr	4 598	4 353	4 198
Konsolideringsgrad, %	331	339	320
Totalavkastning kapitalförvaltning, %	2,6	9,3	9,2
Medelantal anställda	160	153	156
Sak			
Premieinkomst, brutto	828	787	751
Tekniskt resultat före rabatter, mkr	85	99	106
Totalkostnadsprocent, %	93	90	89
Antal kunder	102 611	100 880	98 610
Bank			
Inlåning, mkr	4 465	4 188	3 848
Utlåning, mkr	3 148	3 063	3 050
Utlåning hypotek, mkr	9 326	8 574	7 349
Marknadsvärde fonder	2 051	1 947	1 580
Antal kunder	39 909	38 877	37 119
Livförsäkring			
Premieinkomst, mkr	203	210	210
Totalt försäkringskapital, mkr	5 650	5 785	5 594
Antal kunder	41 528	41 720	41 628





Vd har ordet. Länsförsäkringar Halland har en trygg tillväxt och ett stabilt resultat. När vi summerar 2018 toppar Länsförsäkringar dessutom Svenskt Kvalitetsindex årliga kundundersökning i sex kategorier: Bolån, Försäkring Privat, Försäkring Företag, Bank Privat, Privat Pension och Fastighetsförmedling. Det är ett fantastiskt fint kvitto från våra kunder.

Lönsamhet, långsiktighet och kundnöjdhet. **Därför vinner vi i längden.**

Länsförsäkringar Halland är ett kundägt bolag och med det följer ett stort ansvar. Vi utvecklar vår verksamhet i små och hållbara steg med bibehållen lönsamhet, långsiktighet och kundnöjdhet. Under 2019 firar vi 130-årsjubileum. Då ska 130 miljoner kronor gå tillbaka till våra kunder i form av återbäring. Det känns fantastiskt bra att kunna konstatera det redan nu.

Våra tre viktigaste framgångsfaktorer är den lokala närvaron, dedikerade medarbetare och ett bra helhetserbjudande som håller över tid. Länsförsäkringar Halland har dessutom en otrolig förmåga att verka i en

kan få stor inverkan på livssituationen på lite längre sikt.

Länsförsäkringar har "Sveriges nöjdaste kunder" i hela sex kategorier enligt SKI:s kundundersökning 2018. Det är vi väldigt

stolta över, men vi lovar samtidigt att aldrig luta oss tillbaka. Istället fortsätter vi att utvecklas för att möta hallänningarnas behov. Satsningen på kompetensutveckling har

varit intensiv inom hela verksamheten under året. Vi har bland annat trimmat vårt försäkringscenter för att kraftigt utöka vår tillgänglighet och servicegrad. Resultatet är att våra kunder når oss fler timmar på dygnet.

Vi har även lagt stora interna resurser på att implementera och säkerställa att vi

är följsamma till de nya regelverken inom bank- och försäkringsbranschen som tillkommit för att värna och säkerställa konsumentskyddet.

” Vi har Sveriges nöjdaste kunder, men vi vill fortsätta att utvecklas

region som växer kraftigt. Det skapar en stark efterfrågan på våra tjänster.

Vi tror på en kombination av det mänskliga mötet och kundvänliga digitala tjänster. Vi vet att våra kunder kan och vill jämföra erbjudanden eller utföra ärenden digitalt. Kunderna vill samtidigt få expertråd eller bekräftelse i sina val, särskilt i frågor som

Christian Bille
Verkställande direktör

Året 2018 i korthet



Populära placerings-träffar

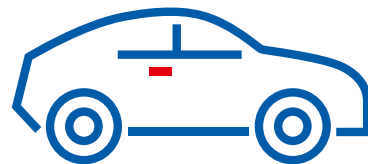
Cirka 400 hallänningar besökte våra placeringsträffar i Halmstad och Varberg. I april gästades träffen av Stefan Edberg från Case Kapitalförvaltning och i november var Carnegie Sverigefonds stjärnförvaltare Simon Blecher på plats.

Kundvänligare kontor i Halmstad

En bättre miljö för kunder och medarbetare var målet när vi i våras byggde om entréplanet på Strandgatan 10 i Halmstad. Resultatet är en välkomnande mötesplats som speglar vårt varumärke och där Walter Bengtssons vackra konst följer med oss in i en ny era.

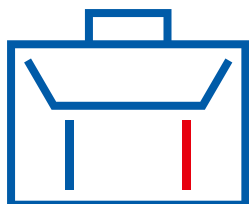
Märkesförsäkring för Toyota och Lexus

I juni tecknade Länsförsäkringar ett treårigt avtal med Toyota Sverige AB om märkesförsäkring för Toyota- och Lexus-bilar. Med cirka 27 000 nyregistrerade bilar per år är Toyota är det tredje största bilmärket i Sverige.



NYTT MAGASIN: Hallands Lantliv

I våras fick drygt 6 500 lantbrukskunder vårt nya magasin "Hallands Lantliv" i brevlådan. Magasinet har fokus på ett tryggt och skadefritt liv på landet och planeras komma ut 1-2 gånger på per år.



Rådgivningsstöd till lantbrukare

Sommarens torka drabbade lantbruksnäringen hårt. Vi valde därför att stötta halländska lantbrukare med subventionerade rådgivningstimmar hos Växa Sverige, Hushållningssällskapet Halland eller LRF Konsult. Cirka 100 lantbrukare utnyttjade erbjudandet.



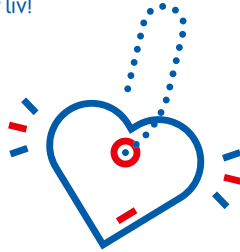


Skadehantering i rekordfart!

Trots ett år med enormt många skador – cirka 35 000 stycken – lyckades vår skadeavdelning hantera ärendena i rekordfart! Resultatet är den lägsta skadekvoten (antal öppna skador i förhållande till antal anmälda skador) i Länsförsäkringar Hallands historia.

30 000 reflexer till hallänningarna

Sedan många år tillbaka delar vi i oktober ut cirka 30 000 reflexer till hallänningar på väg till jobb och skolor – en uppskattad aktivitet som räddar liv!



Sveriges största brandövning

Sveriges största brandövning-kampanjen genomfördes i november av samtliga Länsförsäkringsbolag. Syftet var att få fler att brandöva hemma då 8 av 10 bränder med dödlig utgång sker i hemmen. I Halland besökte 2 644 hallänningar kampanjsajten.



Årets Hållbarhetspris 2018 i Laholm gick till Arena Kemi.

Länsförsäkringar Hallands Hållbarhetspris

2018 lanserade vi ett hållbarhetspris som delas ut på Företagarnas årliga galor runt om i Halland. Priset ska motivera, stimulera och hylla det hållbarhetsarbete som bedrivs i det lokala näringslivet.

Vi finns och syns där det händer:

Under 2018 har vi tagit stort plats på den lokala arenan. Några exempel:

- Huvudsponsor av näringslivets Gala i Halmstad
- Huvudsponsor av Företagarnas "Award Partys" i Laholm/Båstad, Falkenberg och Hyltebruk.
- Sponsor av Varbergsgalan
- Event på Falkenbergs FF:s och HBK:s matcher
- Utställare på Hallands största företagsnätverk MiH (Marknadsföreningen Halland), 10 gånger/år
- Utställare på Seniormässan i Falkenberg
- Utställare på SkogsElmia
- Placeringsträff i Halmstad och Varberg
- Fastighetsägarskolan
- Säker sommar - simträning för femteklassare
- Utställare på Studentmässan i Halmstad

Samverkan som stärker Länsförsäkringar Halland

Länsförsäkringar Halland äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen *Länsförsäkringar AB* med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i *Länsförsäkringar AB*. För våra kunder är vi alltid lika lokala - *Länsförsäkringar Halland* har alltid kundkontakterna här i länet, men i *Länsförsäkringar AB* bedrivs affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. *Länsförsäkringar AB*:s uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

1. Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Länsförsäkringar Halland äger 3,7 procent av aktiekapitalet i *Länsförsäkringar AB*. Aktieinnehavet i *Länsförsäkringar AB* inräknas i *Länsförsäkringars Hallands* konsolideringskapital.



2. Styrkan i varumärket

Styrkan i *Länsförsäkringars* varumärke är resultatet av ett varumärkes- och värderingsarbete som varit konsekvent och långsiktigt. Varumärket är ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Varumärket är fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. *Kantar Sifos anseendeundersökning 2018* visar att *Länsförsäkringar* har det åttonde högsta anseendet av alla svenska företag - en lista som toppas av Volvo och Ikea. *Länsförsäkringar* har också under många år legat högt upp när *Svenskt Kvalitetsindex* redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag - den senaste mätningen visade landets högsta kundnöjdhet inom både bank, försäkring och fastighetsförmedling.

3. Liv- och pensionsförsäkring

Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och dotter-

bolag till *Länsförsäkringar AB*. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom tjänstepension. *Länsförsäkringar Fondliv*s produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen, franchise och oberoende försäkringsförmedlare. Kunderna erbjuds fondförvaltning, garantiförvaltning och riskförsäkring inom personriskområdet. *Länsförsäkringars* rekommenderade fondutbud består av 38 fonder med eget varumärke och 52 externa fonder. Utöver det rekommenderade utbudet erbjuds 41 fonder i ett utökat fondutbud. Fonderna under eget varumärke finns inom *Länsförsäkringars* eget fondbolag och förvaltas till stora delar av externa förvaltare. *Länsförsäkringar Fondliv* förvaltar 126 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Länsförsäkringar Liv, som är stängt för nyteckning sedan 2011, förvaltar traditionell livförsäkring åt sina kunder i fyra bestånd; *Nya Trad*, *Gamla Trad*, *Nya Världen* och *Försäkrad Pension*. De flesta kunder med *Gamla Trad*, *Nya Världen* och *Försäkrad Pension* har möjlighet att byta sina befintliga försäkringar till *Nya Trad*. *Länsförsäkringar Liv* förvaltar cirka 109 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

4. Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank grundades 1996 och är idag Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och marknadspositionen fortsätter att stärkas kontinuerligt. Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder och utgår från *Länsförsäkringars* starka varumärke och den lokala förankringen. Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet, de mest nöjda kunderna och fler kunder

som har både bank och försäkring hos *Länsförsäkringar*.

Länsförsäkringar har enligt *Svenskt Kvalitetsindex* Sveriges mest nöjda bankkunder på privatmarknaden för femte året i rad. *Länsförsäkringar Bank* har också de mest nöjda bolånekunderna.

5. Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är *Länsförsäkringars* specialistbolag för djur- och grödaförsäkring och är marknadsledande i Sverige. *Agria* är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och har med stöd av kärnvärden som nära, innovativa, engagerade och enkla byggt ett starkt varumärke i Sverige. Nu pågår arbetet med att etablera *Agrias* varumärke på ytterligare fem marknader med samma framgångsrika koncept. En viktig del av *Agrias* affärsmodell är nära samarbeten med djurägarorganisationer.



6. Hälsa

Affärsområde Hälsa inom *Länsförsäkringar AB* driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och gruppörsäkringsområdet, mot såväl företags- som privatsegmentet. Bland erbjudandena som utvecklas finns produkter som liv-, sjuk-, olycksfalls- och sjukvårdsförsäkring, samt bolåneskyddet Bo kvar.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälsojänster och personligt samtalsstöd. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa. Bolänskyddet är ett viktigt sätt att bidra till våra strategiska bolånekunders ekonomiska trygghet.

7. Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Länsförsäkringar Halland betalar årligen in en återförsäkringspremie till *Länsförsäkringar Sak*. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabilare, något som gynnar *Länsförsäkringar Hallands* kunder.

8. Övrig samverkan

Förutom den samverkan som sker genom *Länsförsäkringar AB* så direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda affärsenheter inom *Länsförsäkringar AB*, även *Länsförsäkringar Fastighetsförmedling* och *Länsförsäkringar Mäklarservice*. I dessa båda bolag deltar *Länsförsäkringar Halland* med ägarandelarna 3,7 respektive 4 procent. *Länsförsäkringar Fastighetsförmedling* utgör en viktig säljkanal för *Länsförsäkringar Halland* och *Länsförsäkringar Mäklarservice* samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

9. Gemensam utveckling

En av *Länsförsäkringar AB*:s uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete i syfte att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och att öka värde för kunderna. Utvecklingsarbetet bedrivs alltid från kundbehov och länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier och affärsplaner och fokuseras dels på utveckling av kundmötesplatserna,

dels på produkter, tjänster och funktioner för länsförsäkringsbolagens sakförsäkringsaffär.

Utveckling av kundmötesplatserna

Arbetet har under året fokuserats på utveckling av den proaktiva kunddialogen, förbättringar av kund- och medarbetarupplevelser genom ökad automatisering och digitalisering samt ständiga förbättringar av kundmötesplatserna. Specifika satsningar har gjorts för att utveckla företags- och skadekundmötet.

Kunddialogen har utvecklats genom nya och bättre analysmöjligheter samt genom införande av ett nytt verktyg för proaktiv och automatiserad kundbearbetning. Tillsammans har detta skapat möjligheter att ge kunderna relevanta erbjudanden vid rätt tillfälle. Vilka kunder som fått vilka erbjudanden återkopplas också till kundhanteringssystem, för att ge handläggare en samlad bild av kommunikationen med enskilda kunder. De kanaler som initialt stöds för denna marknadsbearbetning är e-post och SMS, fokus har inledningsvis lagts på privatkunderna. Viktiga delar i det fortsatta arbetet är att kunna använda fler kanaler samt att fokusera på företagskampanjer.

Kund- och medarbetarupplevelsen har förbättrats genom det pågående införandet av "on-line"-mötet vilket ger möjlighet för kund och rådgivare att dela skärm "över nätet". Det som visas på skärmen är den utvecklade behovsguiden som syftar till att fånga och behålla kundens intresse. Upplevelsen för de kunder som använder den digitala brevlådan Kivra har förbättrats genom att *Länsförsäkringar* nu kan distribuera dokument i denna kanal. I ett första steg för de produkter som hanteras i det nya sakförsäkringssystemet, arbetet med att göra detta möjligt för fler produkter pågår.

För att förbättra medarbetarupplevelsen har en kartläggning av arbetssätt och behov i kundmötet gjorts för prioriterade roller. Det har gett underlag för ständiga förbättringar av kundmötesplatserna och ger också viktigt underlag för det mer långsiktiga förflyttningsarbetet.

Företag kan nu ges access till *Mina sidor* utan att behöva besöka ett kontor. I ett första steg är detta möjligt för enskilda firmatecknare och arbetet med motsvarande möjlighet för samtliga företag fortsätter tillsammans med andra åtgärder för förbättra digitala tjänster för företag. Under året har också insiktsarbete bedrivits inom det expansiva segmentet kunskapsintenta-

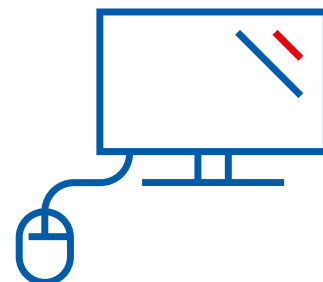
siva tjänsteföretag, det i syfte att få underlag för produkt- och tjänstutveckling och proaktiv marknadsbearbetning.

Kunderna kan nu se sina anmälda motorskador i *Länsförsäkringars* app. Grundläggande information visas för såväl pågående som avslutade skador och det är också möjligt att enkelt komplettera pågående motorskador. Detta är det första steget i det pågående viktiga arbetet med att ge kunderna möjlighet att kunna följa hanteringen av en anmäld skada i de digitala kanalerna.



Under året har det också blivit möjligt att anmäla fler skador i appen, till exempel reseskador. Risken för bedrägeri i samband med skadeanmälan har också minskats genom att kunderna nu måste identifiera sig med BankID i samband med skadeanmälan på hemsidan. Hemsidan har också kompletterats med ytterligare skadeguides för att generellt underlätta kundernas skadehantering. Guiderna beskriver hur kunden kan agera då självbetjäningstjänster används och också hur en skada normalt hanteras.

De digitala kanalerna, *Länsförsäkringars* hemsida, Mina sidor samt appen, utvecklats ständigt för att förenkla och förbättra kundupplevelsen. Bland förbättringarna på Mina sidor märks den personliga menyn med egna inställningsmöjligheter, snyggare och enklare startsida, bättre möjlighet att sortera och hantera transaktioner och enklare hantering av *Swish*. I appen har det till exempel blivit möjligt att bli bankkund digitalt eller att beställa vädervarningar från SMHI i form av "push-notiser". Säkerheten har också höjts genom att inloggning via PIN-kod ersatts med BankID, det gäller såväl Mina sidor som appen.



Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Halland får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för 2018, Bolagets 129:e verksamhetsår.

FÖRETAGSBESKRIVNING

Länsförsäkringar Halland (549202-0028), som startade den 1 september 1889, har idag 102 611 (100 880) försäkringstagare, som tillsammans äger Bolaget.

Målsättningen för Bolaget är att ge ägarna ekonomisk trygghet och säkerhet genom att tillhandahålla prisvärda försäkringar och finansiella tjänster.

Länsförsäkringsgruppen är en samverkan mellan 23 självständiga länsförsäkringsbolag, alla ägda av sina kunder. Länsförsäkringar Halland är ett av dessa länsförsäkringsbolag. För länsförsäkringsbolagens gemensamma service och utvecklingsverksamhet äger bolagen tillsammans Länsförsäkringar AB där Länsförsäkringar Halland äger 3,7 procent. I helägda dotterföretag till Länsförsäkringar AB (LFAB) bedrivs livförsäkring, bank- och fondverksamhet samt viss sakförsäkring.

I egen koncession tecknar Länsförsäkringar Halland försäkring avseende sjuk, olycksfall, motorfordon, fartyg med begränsning till fritidsbåtar, brand och annan skada på egendom, allmän ansvarighet, annan förmögenhetsskada samt rättskydd.

I Hallands län är det Länsförsäkringar Halland som har kundkontakterna och som svarar för försäljning och kundservice av gemensam (förmedlad) verksamhet – när det gäller länsförsäkringsgruppens samtliga försäkrings- och banktjänster exklusive viss skadereglering avseende livförsäkring och vissa Agria-produkter.

Länsförsäkringsbolagen arbetar nära kunderna. Genom att vi samarbetar får vi den produktbredd, finansiella styrka och de specialistkunskaper som behövs för att tillgodose olika kunders behov.

RESULTAT & EKONOMISK STÄLLNING

Försäkringsrörelsen

Premieinkomsten brutto uppgick till 828,0 Mkr (787,0). Premieinkomst i direkt försäkring ökade med 37,3 Mkr (34,2) medan mot-tagen återförsäkring ökade med 3,7 Mkr (2,1). Ökningen av premieinkomsten i direkt försäkring kommer brett över hela affären där den största ökningen var inom motorförsäkringar med 10,7 Mkr. Kostnaden för premier för avgiven återförsäkring ökade med 6 procent till 66,8 Mkr (63,0). Premieintäkt för egen räkning ökade med 5,5 procent till 746,3 Mkr (707,5).

Under verksamhetsåret inträffade 34 092 skador vilket är 2 983 fler än 2017. Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring minskade med 34 Mkr till 489 Mkr (532,2) och försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring ökade med 52,8 Mkr och uppgick till 547 Mkr (494,2). Ökningen av skadekostnaderna beror på ett flertal större bränder inom framförallt fastighet och lantbruk vilket syns i ökningen av skadekostnaderna med 23,4 Mkr inom dessa segment. Även inom olycksfall och villa/hemförsäkring ser vi en ökning av skadekostnaderna under 2018 med 12,0 respektive 13,4 Mkr. Inom både

olycksfall och villa/hem kommer ökningen från fler storskador. Minskningar ser vi inom hem- och företagsförsäkring som en följd av färre större skador. De försäkringstekniska avsättningarna för oreglerade skador ökade till 1 412,7 Mkr (1 290,0). Ökningen beror på de många storskadorna som Bolaget haft inom fastighet och lantbruk under 2018, men även på ökningen av antalet skador inom motor. Återförsäkrarens andel i försäkringsersättningar uppgick till 267,9 Mkr (209,9), ökningen beror på ett antal större skador över Bolagets självbehåll på 11 Mkr. Avvecklingsresultatet för tidigare års skador uppgick till 24,2 Mkr (115,0), medan återförsäkrarens andel uppgick till 9,8 Mkr (-65,1). Under året har diskonteringsräntan för trafikaffären sänkts från 0,4 procent till 0,2 procent. Mer information om Bolagets risker i försäkringsrörelsen framgår av Not 2.

Försäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter i moderbolaget uppgick till 88,6 Mkr (103,0) och i koncernen uppgår resultatet till 85 Mkr (99). Resultatförsämringen före rabatter beror på ökade skade- och driftskostnader. Anledningen till att driftskostnaderna är högre 2018 beror på att vi under 2017 gjorde en högre avsättning till förutbetalda anskaffningskostnader



vilket motsvarar 8 Mkr.

Tekniska resultatet efter återbäring och rabatter i moderbolaget uppgick till 20,3 Mkr (-29,9). Av detta avser 33 Mkr (100) avsättning till återbäring som kommer utbetalas under 2019 tillsammans med avsättningen på 100 Mkr från 2017. Bolagets totala försäkringsbestånd uppgår vid utgången av 2018 till 786 Mkr (750) vilket utgörs av 208 885 försäkringar vilket är en ökning med 4 795 st.

Kapitalförvaltning

Placeringstillgångarna inklusive kassa/bank uppgick i moderbolaget till 3 970 Mkr (3 765) vid verksamhetsårets slut och i koncernen uppgick de till 3 928 Mkr (3 765). Ökningen av placeringstillgångarna kommer från avkastning på placeringstillgångarna, ett bra resultat i sakförsäkringsaffären men även från överskottet inom bank- och livverksamheten.

Den totala avkastningen på placerings-tillgångarna uppgick till 99 Mkr (327). Den svenska ränteportföljen gav en avkastning på 0,8 procent (0,7) och den utländska ränteportföljen avkastade -1,5 procent (3,2). Aktieplaceringar har utvecklats väldigt dåligt under året och haft en totalavkastning på -11,1 procent (17,1). *Private Equity* och övriga strategier avkastade -0,4 procent (3,1) efter en negativ avkastning inom övriga strategier på -5,5 procent. Bolagets strategiska placeringar (fastigheter och aktier i LFAB) avkastade även under 2018 väldigt bra med 11,3 procent (12,4). Den totala kapitalavkastningen på hela portföljen uppgick till 2,6 procent (9,3).

Då Bolaget har en stor andel globala aktier i portföljen har Bolaget valt att delvis valutasäkra EUR, USD, GBP och JPY för att minska risken i portföljen. Under 2018 gav detta ett negativt bidrag på 1,2 procent (+0,7) vilket motsvarar -46 Mkr. Volatiliteten i portföljen har under året uppgått till 2,4 procent (1,9) jämfört portföljens benchmark 2,7 procent (2,6). Portföljens sharpkvot uppgick till 1,4 jämfört benchmark 1,3. I *Not 2* beskrivs Bolagets valutastrategi, vilka risker som finns i Bolagets placeringstillgångar och hur placeringarna är fördelade mellan de olika tillgångsslagen.

Liv och Bank

Resultatet för Bolagets förmedlade livverksamhet uppgick under verksamhetsåret till 1,9 Mkr (-0,9). Resultatförbättringen beror på både på högre intäkter och minskade kostnader jämfört med 2017. Det totala försäkringskapitalet på liv minskade med 110 Mkr till 4 792 Mkr (4 902) och premieinkomsten ökade med 18,5 Mkr till 191,3 Mkr (172,8).

Bolagets förmedlade bankverksamhet genererade ett resultat på 17,3 Mkr (1,1). Resultatförbättringen beror på återvinningar på kreditförluster, +13,3 Mkr jämfört 2017, men också på ökade intäkter som en följd av större volymer. En bra tillväxt på 1 219 (1 945) gör att Bolagets affärsvolym uppgår till 18 990 Mkr (17 772).

Liv- och bankverksamheterna redovisas som övriga intäkter och kostnader i resultaträkningen under rubriken *Resultat förmedlad affär*.

Resultat

Moderbolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 70,3 Mkr (250,5) och efter bokslutsdispositioner och skatt till 71,9 Mkr (197,3). Koncernens resultat före skatt uppgick till 66,6 Mkr (246,9) och efter skatt till 78,5 Mkr (205,5). Skatt på året resultat uppgick till 11,9 Mkr (-41,4) och består av uppskjuten skatt - 2,6 Mkr (-40,1), skatt hänförlig till tidigare år som består av minskad uppskjuten skatt till följd av förändrad skattesats på 14,5 Mkr (-0,2) och årets skattekostnad 0 Mkr (-1,1).

Resultatutvecklingen i övrigt samt ekonomisk ställning framgår av femårsöversikten längre fram i årsredovisningen.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara väl balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten för egen räkning (exkl. skaderegleringskostnader) har fortsatt att förbättras under 2018 och minskade med 1,9 procent ner till 65,8 procent (67,7) under senaste femårsperioden och återspeglar försäkringsrisken i Bolaget.

För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen tecknar Bolaget återförsäkring. Återförsäkringsskyddet beskrivs mer ingående i *Not 2*.

Den mottagna återförsäkringsaffären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premieinkomsten uppgick under verksamhetsåret till 47,0 Mkr (43,3) eller 5,7 procent (5,5) av premieinkomsten i direkt försäkring. Största risken i mottagen affär bedöms vara andelen i *Nordiska Kärnförsäkringspoolen*. Maximal ansvarighet per skadehändelse i *Nordiska Kärnförsäkringspoolen* uppgår för Bolagets del till 1,5 MEUR.

Bolagets försäkringsrisker beskrivs mer ingående i *Not 2*.

Marknadsrisker

I vår kapitalförvaltning har vi identifierat placeringsrisker bestående av kursrisk,

valutarisk, koncentrationsrisk, motpartsrisk, fastighetsrisk samt ränterisk. I *Not 2* lämnas en mer ingående redogörelse över Bolagets marknadsrisker och dess riskhantering.

Dotterföretag

Länsförsäkringar Halland har tre dotterföretag enligt *Not 19*. *Länsförsäkringar Halland Förvaltnings AB*, *Länsförsäkringar Halland Holding AB* och *VisionsBolaget 15305 AB* (under ombildning till *Länsförsäkringar Halland Skog AB*). *Länsförsäkringar Halland Förvaltnings AB* äger tillsammans med ytterligare 23 länsbolagsanknutna dotterföretag *Humlegården Fastighets AB*. *Länsförsäkringar Halland Förvaltnings AB:s* ägarandel i *Humlegården Fastighets AB* uppgår till 3,3 procent (2,6). *Länsförsäkringar Halland Holding AB* äger tillsammans med nio länsbolag *PE Secondary PE Investments S.A.* som förvaltar private equity-investeringar. *Länsförsäkringar Halland Holding AB:s* ägarandel uppgår till 8,8 procent (8,8). *VisionsBolaget 15305 AB* är nystartat och äger vid årsskiftet aktier i *Bergvik Skog AB* som tidigare ägdes av moderbolaget.

Intressebolag

Länsförsäkringar Halland har två intressebolag: *Försäkringsmäklarna i Väst AB*, där *Länsförsäkringar Hallands* ägarandel uppgår till 48 procent (48) och *Skadedjursbekämpning i Väst AB* där *Länsförsäkringar Hallands* ägarandel uppgår till 33,33 procent. Se vidare *Not 20*.

Uppförandekoden - Bolagets riktlinje runt etik och moral

Försäkring innebär att vi har ett gemensamt ansvar för människors trygghet. Vår omfattande försäkrings- och finansverksamhet medför att våra kunder skall känna förtroende och tillit till hur Bolaget och dess personal hanterar och förvaltar varje enskild persons eller företags särskilda försäkringsbehov. De skall dessutom känna förtroende för att den information man lämnar stannar hos oss och inte riskerar att spridas.

Styrelsen för *Länsförsäkringar Halland* har fastställt en *Uppförandekod* som varje medarbetare skall ta del av och verka efter. I samband med anställning sker en grundlig genomgång av Bolagets *Uppförandekod* som bland annat hanterar frågor om etik och moral, diskriminering, korruption, gåvor, mutor, penningtvätt och finansiering av terrorism.

Varje år genomförs en genomgång av *Uppförandekoden* inom alla grupper i Bolaget för att uppdatera medarbetarna på vilka regler som gäller.

Miljö- och hållbarhetsarbetet 2018

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har *Länsförsäkringar Halland* valt att upprätta hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten har överlämnats till revisorn samtidigt som årsredovisningen.

PERSONALFRÅGOR

Personalen - vår viktigaste resurs

Personalen är Bolagets viktigaste resurs. De har olika specialist- och yrkeskompetenser som är avgörande för att driva och utveckla verksamheten. Att inte kunna rekrytera och behålla personal utgör en risk för verksamheten. Kompetensutveckling och lärande, god arbetsmiljö samt hälsa och trivsel bedöms som viktigt för att vara en attraktiv arbetsgivare. Löpande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyten är viktigt för att medarbetarna och därmed även verksamheten skall utvecklas.

För att kunna skapa mervärde för våra kunder måste vi hela tiden ligga i framkant och förändras med omvärlden. Ett led i detta arbete är att stärka ledarskapet i Bolaget vilket varit ett av våra fokusområden under året. Vi har under 2018 börjat med *Ledarforum* för alla chefer i Bolaget. Syftet med *Ledarforum* är bland annat att öka dialogen, skapa samsyn, utbyta erfarenheter samt träna och utveckla det gemensamma och individuella ledarskapet för en starkare prestationskultur.

Under 2018 genomförde vi även en *Kulturenkät* som alla medarbetare fick möjlighet att svara på. Vi har påbörjat arbetet med resultatet av enkäten och kommer initialt att fokusera på några utvecklingsområden som togs fram i en workshop med *Ledarforum*: kommunikation och information, samarbete, ledarskap och medarbetarskap samt förändringsarbete.

Uppföljning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön görs regelbundet i syfte att motverka stress och arbetsbelastning i enlighet med *Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2015:4*. Chefer och arbetsmiljöombud utbildas kontinuerligt i hur de ska stärka en hälsosam arbetsplats och i medarbetarsamtalen följs varje enskild medarbetares arbetssituation upp. Vi har under året även genomfört utbildning i förstahjälpen, hjärt-/lungräddning och hjärtstartare för 18 medarbetare, fördelade på alla kontor i länet.

Medarbetarundersökning (Brilliant) görs årligen och resulterar i handlingsplaner som följs upp på avdelningsnivå och totalt inom bolaget. Undersökningen mäter följande område: Teameffektivitet, Engagemang, Ledarskap och Psykosocial arbetsmiljö. Under-

sökningen mäter även företagets attraktivitet och medarbetarens lojalitet genom frågan: *Hur troligt är det att du skulle rekommendera Länsförsäkringar Halland som arbetsplats till en vän?* Resultatet är glädjande nog ett eNPS-värde (employee Net Promoter Score) på 53, vilket är ett mycket högt resultat jämfört med branschindex som ligger på 11.

Rekrytering av nya medarbetare har pågått kontinuerligt under året och främst har det rört ersättningsrekryteringar men även en del utökningar. Under året har vi bland annat anställt Utredare, Kontorschefer Halmstad och Laholm, Försäljningschef Privattförsäkring, Redovisningschef, Hållbarhetsansvarig samt Försäkringsrådgivare till vårt Försäkringscenter i Halmstad. Vi kan glädjas åt att vi är en attraktiv arbetsgivare och att vi får många kvalificerade sökande som tilltalas av vårt arbetsgivarerbjudande.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE R UNDER ÅRET

I maj 2017 omorganiserade vi verksamheten och samlade Försäkring i ett affärsområde och Bank- och Livverksamheten i ett affärsområde. Detta har lett fram till att Bolaget under slutet av 2018 gjort en genomgång av organisationen inom försäkring med fokus på företag/lantbruk. Detta för att utreda om vi arbetar på rätt sätt och om organisationen är optimal utifrån de tillväxtambitioner som Bolaget står inför, då tillväxten inom försäkring inte levt upp till de uppsatta målen under 2018.

Inom affärsområde Försäkring har försäljningstillväxten fortsatt men utfallet var långt ifrån den ambitionsökning som Bolaget satt upp med en ökning av 13 300 försäkringar. Konkurrenten inom hem/villaförsäkring är fortfarande påtaglig men den negativa trend som fanns fram till 2015 då vi tappade försäkringar är bruten och under 2018 ökade vi antalet försäkringar med 1 258 stycken (1 100). Detta ger en oförändrad marknadsandel inom Villa på 40,9 procent (40,9) medan det är en fortsatt positiv trend inom hem med en ökning på 0,3 procent till 32,6 procent (32,3) vid utgången av 2018.

Totalt ökade premiebeståndet inom hem/villa försäkring med 8,5 Mkr (5,4), Olycksfall 2,1 Mkr

(7,2 Mkr då var 6,0 Mkr en beståndsövertellelse). Personbilsförsäkringar fortsätter att öka såväl i antal som i marknadsandel. Marknadsandelen ökade med 0,1 procent (0,1) till 30,5 procent, antalet försäkringar med 1 567 st (1 600) och premiebeståndet med 10,0 Mkr (7,1). Totalt uppgår premiebeståndet inom privatmarknaden till 423,1 Mkr (401,5).

Inom Försäkring Företag har vi märkt av en ökad konkurrens men trots detta har vi sett en försäljningstillväxt vilket vittnar om att vi är attraktiva. Premiebeståndet ökade med 10,8 Mkr (14,8) varav motorförsäkringar med 2,4 Mkr (1,6). Antalet företagsförsäkringar ökade med 293 st (235) och företagsmotorförsäkringar med 439 st (57). Marknadsandelarna inom såväl tillverknings- som byggindustrin och tjänsteföretag vände i år minskningen i marknadsandelar till en ökning med mellan 0,4 procent och 1,1 procent vilket är väldigt roligt och ligger i linje med Bolagets övergripande mål att öka våra marknadsandelar kraftigt de närmsta tre åren.

Inom tung trafik var däremot utfallet inte lika positivt då vi minskade marknadsandelarna även i år med -1,0 procent (-3,9) till 48,8 procent.

Lantbruksförsäkringar ökade med 22 stycken (-2) och premiebeståndet med 3,8 Mkr (2,0) till ett bestånd på 85 Mkr. Inom lantbruk har vi under de senaste åren sett en positiv trend av det riskarbete som pågått sedan 2015 genom att skadefrekvensen minskat under tre år. Under 2018 bryts denna trend och vi ser en ökning från 156 till 180 i Bolagets skadefrekvens. Skadefrekvensen uttrycks som antalet skador per 1 000 försäkringar.

Totalt uppgår premiebeståndet inom företag- och lantbruksförsäkringar till 362,7 Mkr (348,1).

2018 var ytterligare ett år med ett mycket högt skadeutfall med två storskador över vårt självbehåll på 11 Mkr (9) och ytterligare fyra skador över 8 Mkr. Totalt hade vi 31 (33) skador över 1 Mkr. Det är framförallt bränder inom företag och lantbruk som drabbat oss. Den största skadan under 2018 var en brand i ett flerbostadshus i Varberg. Skadan är reservsatt till 32,6 Mkr.

Sett över försäkringsgrenarna ser vi en kraftigt ökad skadekostnad inom Trafik där kostnaden är 21,8 Mkr högre än under 2017.

Inom Olycksfall ökar kostnaden med 12,5 Mkr, vilket dels beror på ett större bestånd men även på att Bolaget löste upp reserver under 2017.

Inom bankverksamheten har fokus även under 2018 varit på att bredda kundens erbjudande och att locka nya kunder till banken vilket Bolaget lyckats bra med inom privatmarknaden. Totalt var tillväxten inom privatmarknaden 7,9 procent (13,3) vilket är klart lägre än under 2017. En av anledningarna var att vi under december tappade 100 Mkr på grund av börsnedgången på placervolymerna.

Inom företag- och lantbruksmarknaden har det varit betydligt tuffare och tillväxten

under året slutade på 3,0 procent (2,3).

Bolagets totala affärsvolym inom bankverksamheten uppgår till 20,0 mdr (17,8) vid utgången av 2018 och antalet kunder uppgår till 39 900 vilket är en ökning med 1 000 st (1 750).

Bolagets livverksamhet har under 2018 fortsatt den resa som började under 2017 och tillväxten har tagit fart både vad det gäller premiebestånd och inflytt av livkapital. 2018 präglades av en volatil aktiemarknad med en kraftig nedgång under sista kvartalet vilket ledde till att Bolagets förvaldade kapital minskade med 2,2 procent till 4 792 mdr. Glädjande är att de inbetalda premierna ökade med 10,7 procent till 191 Mkr. Bolagets egna säljare har under året ökat inbetalda premier med 9,4 Mkr till 86,7 Mkr (77,3) medan det förvaldade kapitalet minskade med 1,8 procent till 2 491 Mkr (2 537).

En snabb tillbakablick på finansmarknaderna för 2018 ger att det var ett år med mycket svängningar både på aktiemarknaderna och valutamarknaden. S & P 500 steg med 3,8 procent vilket gjorde att MSCI World klarade sig precis ovanför plusstrecket med en uppgång på 0,5 procent. Resterande stora index visade på minussiffror: MSCI Europa -4,4 procent, MSCI EM -7,3 procent, Nikkei 225 -2,0 procent och Svenska SIXPRX -4,4 procent. Läger man därtill att den svenska kronan försvagades mot alla de stora valutorna, där den japanska Yenen stärktes mest, 11,5 procent, följt av amerikanska dollar, 8,6 procent, så har vi en aktiemarknad som valutasäkrad till SEK gett stora negativa tal. Inom kreditmarknaden har såväl *Investmentgrade*, *High yield* som *Emergin market debt* levererat negativ avkastning och det enda tillgångsslag som hållit emot är svenska stads- och bostadsobligationer som genererat mellan 3 procent till 1 procent avkastning.

Totalt uppgick avkastningen i förvaltningen till 2,6 procent (9,3) under året.

Under året har vi haft som mål att vår skadekvot ska understiga 25 procent (27). Vid utgången av 2018 var skadekvoten 21,1 procent vilket är den lägsta skadekvoten någonsin i Bolaget.

Ytterligare ett mått som mäts regelbundet och som är av stor vikt för att nå Bolagets fokusområde - Världens bästa kundmöte - är *NPS (Net Promoter Score)*. Värdet talar om hur stor andel av våra kunder som är ambassadörer. Detta räknas fram genom att man tar den procenten som svarat 9-10 (ambassadörer) på en 10-gradig skala och drar bort den procenten som svarat mellan 0-6 (kritiker) och bortser helt från de som svarat 7-8 då dessa anses vara passiva. Vär-

det kan således hamna mellan -100 till +100. Vid utgången av 2018 uppgick värdet till 61,9 (rullande 90-dagarsperiod) vilket var klart över värdet för 2017 som uppgick till 57,4 och målet på 58.

Under året har processerna för *ERSA (Egen Risk- och SolvensAnalys)* och affärsplaneringen utvecklats ytterligare för att göra processen effektivare och skapa ännu mer delaktighet i hela Bolaget - från styrelse till enskild medarbetare. Detta för att alla i Bolaget skall känna till hur processen går till och hur Bolagets övergripande mål föds utifrån Bolagets långsiktiga affärsplan: *ERSA*. I kvartal ett varje år görs en utvärdering av *ERSA*-processen samt av Bolagets resultat- och marknadsutveckling inom alla våra affärer. Detta för att hela tiden utveckla processen till att bli bättre, effektivare och med högre kvalitet. Under 2018 har Bolaget lagt till ytterligare en dag med styrelsen för att skapa utrymme för djupare diskussioner om de långsiktiga målen i *ERSA:n* och för att styrelsen skall få möjlighet att utmana Bolagets *ERSA*.

Återbäring

Under 2018 har en avsättning till återbäring har gjorts på 33 Mkr (100) med avsikt att betalas ut under 2019 tillsammans med avsättningen som gjordes under 2017.

Efter verksamhetsårets utgång

Händelser efter verksamhetsårets utgång beskrivs i *Not 45*.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING 2019

När vi siade om den förväntade utvecklingen inför 2018 skrev vi att Storbritanniens utträde ur EU inte var klart och att Donald Trumps agerande fortsatt kommer att vara svårt att förutspå vilket gör att det finns politiska risker i vår omvärld. Detta kan vi kopiera när vi blickar fram emot 2019 då dessa orosmoment fortfarande kvarstår.

Men om vi tittar på de finansiella marknaderna, vad tror vi då kommer hända under 2019? Som vanligt är det vanskligt att komma med tvärsäkra utsagor för ett helt år, och erfarenheten visar att marknaden har en tendens att ständigt överraska. Förutsättningarna när vi går in i det nya året är dock mer negativa än när vi gick in i 2018. Den globala konjunkturen svalnar av och alla stora regioner väntas uppvisa sjunkande tillväxttakt framöver. Underliggande konjunktur i USA och Europa förväntas dock utvecklas förhållandevis väl med stigande sysselsättning och högre löner. Handelskonflikten utgör dock en fortsatt riskfaktor med möjlighet till både bättre och sämre

utfall. Vi ser också att USA:s centralbank *Federal Reserve System* är mindre hökaktig men att det mycket väl kan vara så att de gör fler höjningar än vad marknaden förväntar sig.

På räntesidan innebär det fortsatt låga ränteläget utmaningar för ränteslagen med lägre risk. Även om det inte syns några tecken på att räntorna ska stiga snabbt är ändå riktningen uppåt givet den ekonomiska utvecklingen. Centralbankerna har visserligen inte någon brådska att strama åt kraftigt, men toppen på de senaste årens extremt expansiva penningpolitik har passerats.

Inflationen är fortsatt låg även om det finns ljuspunkter vilket gjorde att den Svenska Riksbanken höjde styrräntan med 0,25 procent på mötet i december - den första höjningen sedan 2011. Samtidigt justerade man ner inflations- och tillväxtprognoserna vilket gör att man tror att nästa höjning inte kommer förrän i slutet på 2019.

Krediter, obligationer med högre risk, har likt aktier haft ett sämre år 2018 med negativ avkastning inom de flesta segmenten. Kreditspreadarna (skillnaden mot en statsränta) har breddat isär inom alla kreditslagen under 2018 - från de mycket låga nivåerna som vi befann oss på vid ingången av 2018. Det positiva med detta är att det finns lite mer avkastning i tillgångsslaget när vi går in i 2019 jämfört 2018. Räntesidan jämfört med aktier är generellt sett högt värderad. När vi blickar framåt ser vi att avkastningsestimaten inom aktiemarknaderna är betydligt lägre än om vi tittar på de senaste tio årens avkastningar. Läger vi där till att räntemarknaderna också ligger på väldigt låga nivåer gör detta sammantaget att avkastningsförväntan under 2019 är på lägre nivåer.

Fastighetsmarknaden i Sverige är fortsatt en utmaning och de nya amorteringskraven har skapat inlåsnings effekter vilket har satt sina spår på fastighetspriserna - framför allt i storstäderna. Med stigande räntor och osäkerhet på marknaden rapporterar fastighetsmäklarna att det är färre objekt som kommer ut till försäljning och de som finns ute tar längre tid att sälja då budgivningarna tar längre tid. Anledningen är att köparna är osäkra på ränteutvecklingen och prisutvecklingen på bostäderna - framför allt i storstäderna.

Våra marknader är alltid under stark konkurrens där alla aktörer, försäkringsbolag såväl som banker, erbjuder helhetslösningar till kunderna inom såväl privat- som företagsmarknaden. I Bolagets långsiktiga plan finns ett tydligt fokus på tillväxt men utan att äventyra Bolagets långsiktiga lön-

samhet. Vi ser att flera av storbankerna lägger ner kontor på mindre orter och går mer och mer mot digitala kundmöten. Vi tror att vår styrka är att vi är lokala och finns i hela länet.

Under 2019 har Bolaget valt fokusområdena *Världens bästa kundmöte*, *Innovativt arbetssätt* och *Medarbetarskap & ledarskap* – områden som Bolaget anser kommer vara oerhört viktiga för att skapa ett fortsatt framgångsrikt *Länsförsäkringar Halland*. Vi vill erbjuda världens bästa kundmöte oavsett hur kunden möter oss och vi vill att det skall vara upp till våra kunder att bestämma på vilket sätt och i vilken kanal de vill möta oss. Vi tror att avgörande för att nå framgång kommer vara de som erbjuder det bästa kundmötet och möter flest kunder. För att hela tiden utveckla oss mäter vi kundnöjdheten genom *NPS*, *Net Promoter Score*, inom alla våra arbetsgrupper som möter kund och svaren kommer att analyseras löpande med varje medarbetare.

Inom Livverksamheten är ett huvudmål att erbjuda våra kunder bra rådgivningsmöten där vi skall ta ansvar för att visa på kundens hela pensionssituation och där möjligheten finns erbjuda kunderna att samla sina pensioner på ett ställe inom Länsförsäkringar. Detta för att ge kunderna en bättre helhetbild. Vår målsättning är att följa våra kunder under hela vägen till pensionen.

Under 2019 är fokus på att förbättra Bolagets K/I-tal inom Livverksamheten utöver att hela tiden erbjuda bra rådgivningsmöten.

Bolagets övergripande mål är att växa och utveckla vår sakförsäkringsaffär med fokus på boende, personbil och företagsförsäkringar. Målet är att öka beståndet med 13 800 st försäkringar under 2019. Inom Bolagets förmedlade bankverksamhet är målet att vi skall ha ett K/I-tal vid utgången av 2019 som uppgår till 0.98. Målet har justerats upp jämfört 2018 då vi ser krympande marginaler och räknar med lägre räntenetto.

Att ha en låg skadekvot, vilket innebär andelen öppna skador i relation till registrerade skador, är viktigt såväl för våra kunder som för Bolaget. Under 2019 är målet att skadekvoten skall understiga 24 procent. Målet för *NPS* (*Net Promoter Score*) är ett värde över 58 vilket är lika med genomsnittet i Länsförsäkringsgruppen.

Principer och processer för ersättningar och förmåner till ledning och anställda

Enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd - *FFFS 2015:12* - om årsredovisning i försäkringsföretag ska en redogörelse för företagets ersättningar offentliggöras i samband med att årsredovisningen fastställs. Principer för Bolagets ersättningar, ersättningsmodell, berednings- och beslutsprocess avseende ersättningar samt redo-

visning beskrivs i *Not 38*. Ytterligare detaljer finns beskrivet i Bolagets *Rapport om solvens och finansiell ställning* (SFCR 2017) på Bolagets webbplats.

KONCERNEN

Koncernen - *Länsförsäkringar Halland* - består av moderbolaget *Länsförsäkringar Halland* (549202-0028) och dotterföretagen *Länsförsäkringar Hallands Förvaltningsaktiebolag* (556596-0837), *Länsförsäkringar Halland Holding AB* (556972-5376) och *Visions-Bolaget 15305 AB* (under ombildning till *Länsförsäkringar Halland Skog AB*) (559180-7416).

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Koncernens eget kapital inklusive årets resultat uppgår till 2 178 Mkr (2 086).

Vinstdisposition (not 28)

MODERBOLAGET

Till bolagsstämmans förfogande står:

Balanserat resultat	1 426 625 tkr
Årets resultat	71 909 tkr
	1 498 534 tkr

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att sammanlagt 1 498 534 110 kr balanseras i ny räkning.



Femårsöversikt

Koncernen

	2018	2017	2016	2015	2014
RESULTAT (tkr)					
Premieintäkter f.e.r.	746 278	707 530	677 357	606 028	629 600
Kapitalavkastning i försäkringsrörelsen	39 397	29 719	42 349	32 642	22 600
Försäkringsersättningar f.e.r.	-546 966	-494 215	-453 020	-470 047	-466 300
Driftskostnader f.e.r.	-150 498	-140 137	-155 272	-99 326	-112 600
Övriga tekniska kostnader	-3 261	-3 539	-4 954	-2 382	-2 500
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen före återbäring och rabatter	84 951	99 357	106 460	66 915	70 800
Återbäring	-33 000	-100 000	-65 000	-60 000	-11 500
Guldkundsrabatt	-35 358	-32 967	-31 162	-	-
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen efter återbäring och rabatter	16 593	-33 610	10 298	6 915	59 300
Finansrörelsens resultat	32 470	281 981	242 617	156 035	157 200
Övriga intäkter och kostnader	17 561	-1 507	-25 624	12 162	-38 000
Resultat före dispositioner och skatt	66 623	246 864	227 291	175 112	251 900
Årets resultat	78 472	205 474	201 784	136 791	216 300
EKONOMISK STÄLLNING (tkr)					
Placeringstillgångar, verkligt värde	3 761 270	3 669 656	3 567 020	3 199 033	2 960 600
Premieinkomst f.e.r.	761 185	724 011	688 492	619 087	639 000
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	1 883 141	1 713 334	1 781 291	1 695 954	1 213 700
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	2 178 062	2 085 603	1 877 129	1 672 485	1 532 800
Uppskjuten skatt	343 938	366 337	325 449	288 307	289 800
Konsolideringskapital	2 522 000	2 451 941	2 202 579	1 960 793	1 822 600
NYCKELTAL enligt Solvens II **					
Kapitalbas *	2 499 248	2 406 332	2 189 307	1 949 599	-
varav primärkapital	2 499 248	2 406 332	2 189 307	1 949 599	-
Minimikapital *	248 687	257 353	241 602	216 341	-
Solvenskapitalkrav *	994 750	1 029 413	966 406	865 366	-
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadeprocent f.e.r. *	73,3%	69,9%	66,9%	77,6%	74,1%
Driftskostnadsprocent f.e.r. *	19,7%	19,3%	22,4%	15,5%	17,9%
Totalkostnadsprocent f.e.r.	93,0%	89,1%	89,3%	93,0%	91,9%
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning	0,8%	0,6%	1,0%	0,9%	0,3%
Totalavkastning	2,6%	9,3%	9,2%	6,9%	10,3%
Konsolideringsgrad (%)	331	339	320	318	310

* avser moderbolaget

** metod för beräkning finns beskriven i Not 2

Resultaträkning för koncernen

Tkr	Not	2018	2017
FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN			
Premieintäkter före avgiven återförsäkring	3	813 072	770 531
Premier för avgiven återförsäkring		-66 794	-63 001
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		746 278	707 530
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	39 397	29 719
Försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	5	-611 681	-453 741
Återförsäkrars andel av försäkringsersättningar	5	64 715	-40 474
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-546 966	-494 215
Driftskostnader	6	-150 498	-140 137
Övriga tekniska kostnader	7	-3 261	-3 539
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		84 951	99 357
Återbäring och rabatter		-68 358	-132 967
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		16 593	-33 610
Kapitalavkastning	8-11	71 043	313 092
Andelar av resultat i intresseföretag		824	-1 392
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-39 397	-29 719
Resultat kapitalavkastning		32 470	281 981
Övriga intäkter	12	105 000	88 519
Övriga kostnader	13	-87 440	-90 025
Resultat förmedlad affär		17 561	-1 507
Resultat före skatt		66 623	246 864
Skatt på årets resultat	15	11 849	-41 389
Årets resultat		78 472	205 474
Rapport över totalresultat för koncernen			
Tkr		2018	2017
ÅRETS RESULTAT		78 472	205 474
Övrigt totalresultat			
Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat			
Omvärdering av rörelsefastigheter		3 667	3 667
Skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat		-755	-807
Summa övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		2 912	2 860
Årets totalresultat		81 384	208 335

Resultaträkning för moderbolaget

Tkr	Not	2018	2017
TEKNISK REDOVISNING			
Premieinkomst	3	827 979	787 012
Premier för avgiven återförsäkring		-66 794	-63 001
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-14 907	-16 481
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		746 278	707 530
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	39 397	29 719
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring	5	-488 993	-523 208
Återförsäkrarens andel	5	6 643	34 423
Förändring i Avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		-122 688	69 467
Återförsäkrarens andel		58 072	-74 897
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-546 966	-494 215
Driftskostnader	6	-146 831	-136 470
Övriga tekniska kostnader	7	-3 261	-3 539
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		88 618	103 024
Återbäring och rabatter		-68 358	-132 967
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		20 260	-29 943
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Kapitalavkastning intäkter	8,11	93 721	105 480
Kapitalavkastning kostnader	9,11	-83 115	-30 852
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	10,11	66 704	241 599
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10,11	-5 441	-4 528
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-39 397	-29 719
Kapitalavkastning		32 470	281 981
Övriga intäkter	12	105 000	88 519
Övriga kostnader	13	-87 440	-90 025
Resultat förmedlad affär		17 561	-1 507
Icke-tekniskt resultat		50 031	280 474
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		70 291	250 531
Bokslutsdispositioner			
Förändring säkerhetsreserv	14	-11 855	-14 538
Förändring övriga bokslutsdispositioner	14	-79	387
Resultat före skatt		58 357	236 380
Skatt på årets resultat	15	13 552	-39 083
Årets resultat		71 909	197 297

Rapport över finansiell ställning för koncernen

Tkr	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar	16	5 892	8 417
Materiella tillgångar			
Rörelsefastigheter	17	212 500	202 500
Inventarier	18	9 856	8 222
Summa materiella tillgångar		222 356	210 722
Förvaltningsfastigheter	17	147 921	143 421
Aktier och andelar i intresseföretag	20,23	10 605	10 792
Aktier och andelar	21,23	2 446 098	2 460 898
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22,23	943 287	846 063
Derivat	23	461	5 636
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	23	398	344
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	24	267 948	209 875
Aktuell skattefordran		26 639	25 659
Övriga fordringar		213 417	210 898
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		145 898	125 086
Likvida medel	26	167 047	95 382
SUMMA TILLGÅNGAR		4 597 967	4 353 195
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Omvärderingsreserv	27	14 559	11 442
Balanserade vinstmedel inkl. periodens resultat	27,28	2 163 503	2 074 161
Summa eget kapital		2 178 062	2 085 603
Försäkringstekniska avsättningar	30-32	1 883 141	1 713 334
Uppskjuten skatteskuld	15	343 938	366 337
Övriga avsättningar	33	7 507	8 121
Derivat	23	-	3 869
Övriga skulder	34	157 524	151 647
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	36	27 794	24 283
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		4 597 967	4 353 195



Balansräkning för moderbolaget

Tkr	Not	2018	2017
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar	16	5 892	8 417
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	17	360 421	345 921
Aktier och andelar i koncernföretag	19,23	536 154	445 776
Aktier och andelar i intresseföretag	20,23	10 605	10 792
Aktier och andelar	21,23	1 957 506	2 015 122
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22,23	943 287	846 063
Derivat	23	461	5 636
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	23	398	344
Summa placeringstillgångar		3 808 832	3 669 656
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar			
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	24,31	267 948	209 875
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		173 246	168 001
Fordringar avseende återförsäkring		16 912	30 367
Aktuell skattefordran		26 639	25 659
Övriga fordringar		23 259	12 531
Summa fordringar		240 056	236 557
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	18	9 856	8 222
Kassa och bank	26	161 435	95 236
Summa andra tillgångar		171 290	103 458
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter	23	2 362	3 825
Förutbetalda anskaffningskostnader	25	44 830	42 747
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		98 706	78 513
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		145 898	125 086
SUMMA TILLGÅNGAR		4 639 917	4 353 050
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
	27,28		
Bundet eget kapital			
Reservfond		5 000	5 000
Uppskrivningsfond		46 325	46 325
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		1 426 625	1 229 328
Årets resultat		71 909	197 297
Summa eget kapital		1 549 859	1 477 950
Obeskattade reserver			
Säkerhetsreserv	29	697 544	685 689
Utjämningsfond	29	48 900	48 900
Periodiseringsfond	29	41 751	41 751
Överavskrivningar	29	2 690	2 611
Summa obeskattade reserver		790 885	778 951
Försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	30	334 119	319 212
Avsättning för oreglerade skador	31	1 412 661	1 289 973
Avsättning för återbäring och rabatter	32	136 361	104 149
Summa försäkringstekniska avsättningar		1 883 141	1 713 334
Andra avsättningar			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	33	7 507	8 121
Uppskjuten skatteskuld	15	181 110	194 894
Summa avsättningar för andra risker och kostnader		188 618	203 015
Skulder			
Skulder avseende direktförsäkring	35	84 823	84 929
Skulder avseende återförsäkring		27 211	26 477
Derivat	23	-	3 869
Övriga skulder	34	87 586	40 242
Summa skulder		199 620	155 517
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	36	27 794	24 283
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		4 639 917	4 353 050

Rapport över förändring i eget kapital

Koncernen (tkr)

	Omvärderings- reserv	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2017-01-01	8 582	1 666 902	201 784	1 877 268
Omföring av föregående års resultat	-	201 784	-201 784	-
<i>Årets totalresultat</i>				
Årets resultat	-	-	205 474	205 474
Årets övriga totalresultat	2 860	-	-	2 860
Summa årets totalresultat	2 860	-	205 474	208 335
Utgående eget kapital 2017-12-31	11 442	1 868 686	205 474	2 085 603
Ingående eget kapital 2018-01-01	11 442	1 868 686	205 474	2 085 603
Omföring av föregående års resultat	-	205 474	-205 474	-
Justering förändrad skattesats uppskjuten skatt	205	10 870		11 075
<i>Årets totalresultat</i>				
Årets resultat	-	-	78 472	78 472
Årets övriga totalresultat	2 912	-	-	2 912
Summa årets totalresultat	2 912	-	78 472	81 384
Utgående eget kapital 2018-12-31	14 559	2 085 030	78 472	2 178 062

Rapport över förändring i eget kapital

Moderbolaget (tkr)

	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		
	Reservfond	Uppskrivnings- fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2017-01-01	5 000	46 325	1 050 414	178 914	1 280 653
Omföring av föregående års resultat	-	-	178 914	-178 914	-
<i>Årets totalresultat</i>					
Årets resultat	-	-	-	197 297	197 297
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-
Summa årets totalresultat	-	-	-	197 297	197 297
Utgående eget kapital 2017-12-31	5 000	46 325	1 229 328	197 297	1 477 950
Ingående eget kapital 2018-01-01	5 000	46 325	1 229 328	197 297	1 477 950
Omföring av föregående års resultat	-	-	197 297	-197 297	-
<i>Årets totalresultat</i>					
Årets resultat	-	-	-	71 909	71 909
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-
Summa årets totalresultat	-	-	-	71 909	71 909
Utgående eget kapital 2018-12-31	5 000	46 325	1 426 625	71 909	1 549 859

Rapport över kassaflöden

Tkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2018	2017	2018	2017
Den löpande verksamheten					
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		62 956	246 864	70 291	250 531
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	41	87 144	-322 831	35 237	-324 290
Betald skatt		-1 212	-49 394	-1 212	-49 394
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i tillgångar och skulder					
Förändringar i finansiella placeringstillgångar		148 887	-125 362	104 315	-123 153
Förändringar i övriga rörelsefordringar		-62 004	158 720	-64 994	156 512
Förändringar i övriga rörelsefordringar		-21 249	14 185	-21 249	14 185
Förändringar i övriga rörelseskulder		-21 249	14 185	-21 249	14 185
Förändringar i övriga rörelseskulder		9 388	3 411	51 484	3 411
Kassaflöde från den löpande verksamheten					
		75 023	50 955	69 556	50 955
Investeringsverksamheten					
Nettoinvestering i immateriella tillgångar		-	-9 820	-	-9 820
Nettoinvestering i materiella tillgångar		-3 358	-2 512	-3 358	-2 512
Kassaflöde från investeringsverksamheten					
		-3 358	-12 332	-3 358	-12 332
Finansieringsverksamheten					
		-	-	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten					
		-	-	-	-
Årets kassaflöde					
Likvida medel / Kassa och bank vid årets början		71 665	38 623	66 198	38 623
Likvida medel / Kassa och bank vid årets slut		95 382	56 759	95 236	56 613
Likvida medel / Kassa och bank vid årets slut	26	167 047	95 382	161 435	95 236



RESULTATANALYS

Moderbolaget	Not	Direkt försäkring i Sverige							
			Hem Villa Fritidshus	Företag Fastighet Lantbruk	Sjuk och olycksfall	Motorfordon Kasko	Trafik	Summa direkt försäkring i Sverige	Mottagen återför- säkring
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat (Tkr)	Totalt 2018								
Premieintäkt f.e.r.	A	746 278	157 915	200 775	33 275	202 871	105 587	700 423	45 856
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		39 397	3 085	5 022	4 250	3 008	11 919	27 285	12 113
Försäkringsersättningar f.e.r.	B	-546 966	-127 122	-142 877	-24 155	-140 022	-87 965	-522 141	-24 825
Driftskostnad f.e.r.		-146 831	-25 570	-57 926	-7 673	-37 418	-17 660	-146 248	-584
Övriga tekniska kostnader		-3 261	-	-	-	-	-3 261	-3 261	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		88 618	8 308	4 995	5 698	28 439	8 619	56 058	32 560
Återbäring		-33 000	-7 346	-10 425	-1 538	-8 742	-4 950	-33 000	-
Guldkundsrabatt		-35 358	-12 920	-6 432	-2 380	-9 312	-4 314	-35 358	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		20 260	-11 958	-11 862	1 779	10 385	-645	-12 300	32 560
Avvecklingsresultat f.e.r.									
Avvecklingsresultat, brutto		24 220	-6 763	14 637	-440	-3 546	6 164	10 052	14 168
Återförsäkrares andel		9 760	-212	8 783	-154	-875	2 218	9 760	-
Avvecklingsresultat f.e.r.		33 980	-6 975	23 420	-594	-4 421	8 382	19 812	14 168
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring									
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		334 119	82 487	86 874	16 994	91 226	52 998	330 579	3 540
Avsättning för oreglerade skador		1 412 661	57 764	225 041	147 527	38 120	532 320	1 000 772	411 889
Avsättning för återbäring		136 361	30 198	42 639	6 313	36 216	20 996	136 361	-
Summa försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring		1 883 141	170 448	354 554	170 834	165 562	606 314	1 467 712	415 429
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar									
Avsättning för oreglerade skador		267 948	1 400	80 280	6 099	2 625	177 544	267 948	-
NOTER TILL RESULTATANALYS									
NOT A									
Premieintäkt f.e.r.		746 278	157 915	200 775	33 275	202 871	105 587	700 423	45 856
Premieinkomst före avgiven återförsäkring		827 979	173 820	246 707	36 382	206 989	117 103	781 001	46 978
Premier för avgiven återförsäkring		-66 794	-11 299	-41 169	-2 203	-874	-11 249	-66 794	-
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-14 907	-4 606	-4 763	-905	-3 244	-267	-13 784	-1 122
NOT B									
Försäkringsersättningar f.e.r.		-546 966	-127 122	-142 877	-24 155	-140 022	-87 965	-522 141	-24 825
Utbetalda försäkringsersättningar		-482 350	-130 026	-97 862	-18 182	-132 867	-71 936	-450 874	-31 476
Före avgiven återförsäkring		-439 553	-115 315	-90 671	-15 442	-120 116	-66 532	-408 077	-31 476
Återförsäkrares andel		6 643	99	2 992	-	271	3 282	6 643	-
Skaderegleringskostnader		-49 440	-14 809	-10 183	-2 740	-13 021	-8 686	-49 440	-
Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.		-64 616	2 903	-45 014	-5 973	-7 155	-16 029	-71 267	6 651
Före avgiven återförsäkring		-122 688	1 815	-93 687	-7 521	-6 034	-23 911	-129 339	6 651
Återförsäkrares andel		58 072	1 089	48 673	1 548	-1 121	7 883	58 072	-



NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

1. ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR

Årsredovisningen avges per 31 december 2018 och avser *Länsförsäkringar Halland* som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Halmstad. Bolaget har sitt huvudkontor i Halmstad med adress Strandgatan 10, 302 46 Halmstad och organisationsnummer är 549202-0028.

Årsredovisningen har godkänts av styrelsen och verkställande direktören den 12 februari 2019 och kommer att bli föremål för fastställande på Bolagets årsstämma 14 mars 2019.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med *International Financial Reporting Standards (IFRS)* utgivna av *International Accounting Standards Board (IASB)* såsom de har antagits av EU. Vidare har *Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner* tillämpats. Tillämpliga delar i *Finansinspektionens föreskrifter om (FFFS 2015:12) årsredovisning i försäkringsföretag* har även tillämpats i koncernredovisningen.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnittet om *Moderbolagets redovisningsprinciper*.

Värderingsgrunder tillämpade vid upprättandet av de finansiella rapporterna
Länsförsäkringar Hallands funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusental. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Även fastigheter värderas till verkligt värde.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med *IFRS* kräver att företagsledningen gör ett antal bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållande syns vara rimliga. Resultatet används

sedan bland annat för att bedöma de redovisade värdena på sådana tillgångar och skulder vars värde inte tydligt framgår från externa källor. Det verkliga utfallet kan avvika från de bedömningar och uppskattningar som gjorts.

De antaganden som ligger till grund för uppskattningar och bedömningar ses över regelbundet. Förändringar i gällande bedömningar och uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period.

De mest kritiska bedömningarna som företagsledningen gör är antagande om ränteparameter i anslutning till diskontering av Bolagets långsvansade skadereserver. En förändring av räntesatset med en procentenhet får stor påverkan på Bolagets resultat, beräkningar framgår av *Känslighetsanalys försäkringsavtal Not 2*. En annan väsentlig uppskattning är bedömningen av direktavkastningskravet på Bolagets förvaltningsfastigheter, beräkningar framgår av *Känslighetsanalys fastighetsrisk Not 2*. Direktavkastningskravet påverkar även vissa onoterade aktieinnehav, såsom *Länsförsäkringar Halland Förvaltnings AB*. Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av försäkringstekniska avsättningar, i synnerhet avsättningen

för oreglerade skador, har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i *Not 2* där upplysning om risker i verksamheten lämnas.

Ändrade redovisningsprinciper

Ändrade redovisningsprinciper som börjar gälla under året och hur Bolaget hanterat det IFRS 15

IFRS 15 *Intäktsredovisning* tillämpas från 1 januari 2018 där en ny uppdelning av intäkterna har gjorts som utgår ifrån Bolagets intäktsströmmar och vilka prestationsåtaganden som Bolaget har av det ingångna avtalet. Detta ska ske enligt en femstegsmodell som i korthet innebär att ett företag ska redovisa intäkter i takt med att prestationsåtaganden i avtal fullgörs. Ett företag ska för varje kontrakt med kund identifiera prestationsåtaganden för varje produkt eller tjänst och därefter sätta ett transaktionspris som fördelas till respektive prestationsåtagande. En intäkt ska därefter redovisas när respektive prestationsåtagande fullgörs.

Analysen ovan enligt femstegsmodellen i IFRS 15 visar att serviceavtalet mellan Länsförsäkringsbolaget och Banken ingår i tillämpningsområdet för IFRS 15. Vi bedömer att intäkten från serviceavtalet ska redovisas som en intäkt månadsvis i enlighet med IFRS 15. Det prestationsåtagande som framgår i avtalet uppfylls över tid och intäkten redovisas månadsvis baserat på uppfyllnadsgraden, det vill säga hur stor andel av åtagandet som uppfyllts. Analysen visar inte på någon skillnad i redovisning jämfört med tidigare hantering enligt IAS 18. Således kommer tidigare tidsmässiga redovisning av intäkterna från avtal med kunder att kvarstå. Hela nettointäkten redovisas som en

nettopost ingående i *Övriga intäkter*, vilket är en förändring för oss då vi fram till 2017 gjort en uppdelning på tre ingående särskiljade delar i ersättningen.

Analysen ovan enligt femstegsmodellen i IFRS 15 visar att även serviceavtalet mellan Länsförsäkringsbolaget och *Länsförsäkringar Liv* ingår i tillämpningsområdet för IFRS 15. Vi bedömer att intäkten från serviceavtalet ska redovisas som en intäkt månadsvis i enlighet med IFRS 15. Det prestationsåtagande som framgår i avtalet uppfylls över tid och intäkten redovisas månadsvis baserat på uppfyllnadsgraden, det vill säga hur stor andel av åtagandet som uppfyllts. Analysen visar inte på någon skillnad i redovisning jämfört med tidigare hantering enligt IAS 18. Således kommer tidigare tidsmässiga redovisning av intäkterna från avtal med kunder att kvarstå.

IFRS 9

IFRS 9 som ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2018 medför bland annat en annorlunda klassificering för värdering av vissa finansiella tillgångar. Standarden föreskriver att finansiella tillgångar ska redovisas till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via resultatet eller via övrigt totalresultat. Under 2018 har *Länsförsäkringar Halland* genomfört ett affärsmodelltest för att bedöma hur Bolagets finansiella tillgångar ska värderas enligt IFRS 9. Affärsmodelltestet är genomfört per portfölj och bedömningen baserad på normala omständigheter, således inte från stressscenarier eller "worst case". Resultatet visar att *Länsförsäkringar Halland* även i framtiden kommer redovisa Bolagets finansiella tillgångar via verkligt värde i resultaträkningen.

Med hänvisning till det tillägg till IFRS 4 som IASB publicerade i september 2016, att

försäkringsbolag som uppfyller kriterierna har möjligheten att skjuta på tillämpningen av IFRS 9 till dess att försäkringsbolaget börjar tillämpa IFRS 17 *Insurance Contracts* eller senast 1 januari 2022. *Länsförsäkringar Halland* har utnyttjat möjligheten att skjuta på tillämpningen av IFRS 9 från och med 1 januari 2018 då IFRS 9 annars skulle ha trätt i kraft.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade IFRS träder i kraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nedan beskrivs nya eller ändrade IFRS som kan få effekt på Bolagets finansiella rapporter. Utöver dessa bedöms inte de övriga nyheterna påverka Bolagets rapporter.

IFRS 16

IFRS 16 *Leases* är en ny standard avseende redovisning av leasing. För leasetagare försvinner klassificeringen enligt IAS 17 i operationell och finansiell leasing och ersätts med en modell där tillgångar och skulder för alla leasingavtal ska redovisas i balansräkningen. Undantag för redovisning i balansräkningen finns för leasingkontrakt av mindre värde samt kontrakt som har en löptid på högst 12 månader. I resultaträkningen ska avskrivningar redovisas separat från räntekostnader hänförliga till leasingskulden. IFRS 16 ska tillämpas på räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2019 eller senare.

Länsförsäkringar Halland har under 2018 identifierat och sammanställt värdet av samtliga leasingkontrakt enligt IFRS 16. Resultatet av detta arbete innebär att Bolaget, med hänsyn till väsentlighet enligt IAS 1 p. 29-31, har gjort valet att inte lyfta några leasingkontrakt till balansräkningen. Trots avvikelser från IFRS 16, minskar inte förståbarheten i de finansiella rapporterna. Företagsledningen anser att Bolagets finansiella rapporter ändå ger en rättvisande bild av företagets finansiella ställning, finansiella resultat och kassaflöden (IAS 1 p.20).

IFRS 17

Under 2017 publicerade the *International Accounting Standards Board (IASB)* redovisningsstandarden IFRS 17 *Försäkringsavtal* som kommer att ersätta IFRS 4 *Försäkringsavtal*. IASB anser att försäkringsföretagens centrala samhällsfunktion, både för riskhantering och som långsiktiga investerare, kräver en redovisningsstandard som:



- Säkerställer en värdering som reflekterar aktuella antagande och som fångar alla delar i ett försäkringsavtal
- Säkerställer transparent och användbara finansiella data
- Säkerställer jämförbarhet mellan olika produkter, bolag och geografier samt med andra branscher.

Finansinspektionen (FI) har i Sverige indikerat på att kravet på att tillämpa full *IFRS* i koncernredovisningen för onoterade bolag kan komma att tas bort och under 2018 startades en utredning om och hur *IFRS 17* ska påverka svensk redovisning för försäkringsföretag.

IFRS 17 kommer innebära stora förändringar avseende uppbyggnaden av redovisningen i Bolaget. Ett centralt införandeprojekt inom Länsförsäkringsgruppen har tillsatts under 2018 för att gå igenom konsekvenserna av införandet av *IFRS 17*. Samtliga länsförsäkringsbolag har genomfört en första GAP-analys i syfte att säkerställa att bolagen kan anpassa relevanta rapporter, lokala IT-system, processer, organisation och styrdokument i förhållande till regelverket. GAP-analysen skedde både utifrån full *IFRS 17* i legal redovisning och densamma i koncern samt full *IFRS 17* i koncern men oförändrad legal redovisning och adresserade även jämförelseåret. Bolaget följer löpande vad som händer i projektet och kommer succesivt att göra de åtgärder som behövs för att vara väl förberedd när standarden skall tillämpas.

IASB beslutade i november 2018 att skjuta upp den obligatoriska tillämpningen av *IFRS 17* till den 1 januari 2022. Därmed kommer också det temporära undantaget om tillämpning av *IFRS 9* att förlängas till den 1 januari 2022.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar: Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ett icke-tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till skadeförsäkringsrörelsen, intäkter och kostnader avseende förmedlad affär till *Länsförsäkringar Fondliv*, *Länsförsäkringar Bank*, *Länsförsäkringar Fastighetsförmedling* och *Agria*.

Kapitalavkastningen inkluderar orealiserade värdeförändringar. I beräkningen av den överförda kapitalavkastningen gör Bolaget skillnad på avsättningen för skadelivräntor och övriga affärer. För skadelivräntorna beräknas den överförda kapitalavkastningen som den marknadsmässiga riskfria avkastningen under året på tillgångar motsvarande

durationerna och storleken på avsättningen.

Den till skadeförsäkringsrörelsen överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten för egen räkning, samt genomsnittet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador för egen räkning. Vid beräkning av räntesats används en stabil och marknadsanpassad modell som bygger på ett långsiktigt antagande och en marknadsanpassad del. Det långsiktiga antagandet uppgår till 5,2 procent och har en vikt på 50 procent. Den marknadsanpassade delen motsvarar för affär med kort avvecklingstid räntan på 90 dagars statsskuldväxlar och för affär med lång avvecklingstid, räntan på sjuårig svensk statsobligation. Den marknadsanpassade delen av räntan har en även den en vikt på 50 procent.

För perioden 2018 uppgår tillämpade räntesatser till 2,7 procent respektive 2,3 procent.

2. KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterbolag

Dotterbolag är bolag som står under ett bestämmandeinflytande från moderbolaget. Bestämmandeinflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmandeinflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

Dotterbolag redovisas enligt förvärvsmetoden och tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Intressebolag

Intressebolag är de bolag där koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmandeinflytande, över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav från 20 procent och upp till 50 procent av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intressebolag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intressebolaget motsvaras av koncernens andel i intressebolagets egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden.

I koncernens resultaträkning redovisas som *Andel i intressebolagets resultat* kon-

cernens andel av intressebolagets nettore-sultat efter skatt. Erhållna utdelningar från intressebolaget minskar det redovisade värdet på innehavet i intressebolaget.

Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet över intressebolaget upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter och kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernbolag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster och som uppkommer vid transaktioner med intressebolag och gemensamt kontrollerade bolag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i Bolaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

3. INTÄKTER

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet *Redovisning av försäkringsavtal*.

Intäkter för förmedling av Agria-, liv-, bank- och fondaffärer

Länsförsäkringar Halland erbjuder ett brett utbud av försäkringar inom Agria- och liv-affär samt bank- och fondtjänster genom avtal med *Länsförsäkringar AB* och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har Bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta.

Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under *Övriga intäkter*. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, det vill säga när tjänsten utförts.

4. FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kundfordringar, aktier och andra eget kapital instrument, lånefordringar och räntebärande värdepapper. Bland skulderna och eget kapital återfinns leverantörsskulder, utgivna skuld- och eget kapital instrument samt låneskulder.

Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar eller finansiella skulder tas upp i balansräkningen när Bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar

tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits).

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller Bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld.

Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en rätt och en avsikt att reglera mellanhavanden netto. I dessa fall presenteras posterna netto.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen. Affärsdagen utgör den dag då Bolaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången.

Klassificering och värdering

Finansiella instrument som inte är derivat

redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde för alla finansiella instrument. Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningen utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan. Derivatinstrument redovisas både initialt och löpande till verkligt värde.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet

Länsförsäkringar Halland förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, räntebärande placeringar och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som orealiserade resultat. Detta innebär att även placeringar i noterade aktier, som huvudsakligen består av Länsförsäkringar AB, Humlegården och Länsförsäkringars Private Equity-fond,

ingår i denna värdering.

Det är därför Bolagets bedömning att en redovisning till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen ger den bästa information till läsarna av årsredovisningen. Av detta skäl väljer Länsförsäkringar Halland alltid att kategorisera sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person.

Aktier intressebolag värderas i moderbolagets balansräkning till anskaffningsvärdet. Eventuellt nedskrivningsbehov prövas regelbundet.

Lån, kundfordringar och likvida medel

Lån och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Vid varje rapporttillfälle utvärderar Bolaget om det finns indikationer på att lån och kundfordringar är i behov av nedskrivning. Om det finns indikationer som tyder på nedskrivningsbehov



som betraktas dessa tillgångar som osäkra och skrivs ner över resultaträkningen. En nedskrivning återförs om nedskrivningsbehovet inte längre finns.

Likvida medel består av omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet

Består av finansiella skulder som innehas för handel och här ingår derivat med negativa värden. Förändring av verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av övriga skulder och skulder till kreditinstitut. Dessa värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Metoder för bestämning av verkligt värde

Följande sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på finansiella instrument.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad (nivå 1)

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen (i de fall köpkurs inte finns tillgänglig har senaste betalkurs använts). Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en mäklare, branschorganisation eller företag som tillhandahåller aktuell prisinformation och då dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Sådana instrument återfinns på balansposterna *Aktier och andelar*, *Obligationer och andra räntebärande placeringar*.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad (nivå 2 och nivå 3)

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik, som i så hög utsträckning som möjligt bygger på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt.

Bolagets aktieinnehav i *Länsförsäkringar AB* har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas

de övriga ägarna till ett pris motsvarande substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde. Andelarna i *Länsförsäkringars Private Equity*-fond värderas utifrån förvaltarens senaste rapporterade *NAV (Net Asset Value)* justerat för efterföljande kassaflöden. Undantaget är de fondandelar som förvärvats i samband med eller efter förvaltarens senaste *NAV*-rapporttillfälle. Dessa värderas till anskaffningsvärde justerat för efterföljande kassaflöden. Koncernens aktieinnehav i *Humblegården* värderas till verkligt värde på basis av fastigheternas marknadsvärde.

De finansiella instrumenten delas också upp i tre nivåer, verkligt-värde-hierarki, med utgångspunkt från hur verkligt värde bestäms.

Nivå 1: Enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: Utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i Nivå 1

Nivå 3: Utifrån indata som inte är observerbar på en marknad

5. ÖVRIGA TILLGÅNGAR

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar avser balanserade kostnad för överlåtelse av *Olycksfallsaffär för vuxna* från *Länsförsäkringar AB*. Tillgången redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade av- och nedskrivningar. Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Avskrivningarna redovisas i resultaträkningen linjärt över den beräknade nyttjandeperioden. Den beräknade nyttjandeperioden för redovisad immateriell tillgång är sju år, 14,3 procent per år. Avskrivningen påbörjades 1 januari 2017 då överlåtelsen ägde rum. Nyttjandeperioden omprövas varje år och 2018 togs beslutet att ändra nyttjandeperioden till fem år.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att få hyresintäkter och/eller avkastning genom värdestegring. Initialt redovisas förvaltningsfastigheter till

anskaffningskostnad, vilket inkluderar till förvärvet direkt hänförliga utgifter. Förvaltningsfastigheter redovisas i balansräkningen till verkligt värde. Hela fastighetsbeståndet värderas årligen av utomstående oberoende värderingsmän med erkända kvalifikationer och med adekvata kunskaper i värderingar av fastigheter av den typ och med de lägen som är aktuella. Verkligt värde fastställs med en kombinerad tillämpning av ortsprismetod, utifrån jämförelseköp, och avkastningsmetod. Avkastningsmetoden är baserad på nuvärdesberäkning av framtida faktiska kassaflöden i form av driftsnetto under fem år samt nuvärdet av bedömt restvärde år 2022. Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen.

När en rörelsefastighet, vilken redovisats som materiell anläggningstillgång, omklassificeras till förvaltningsfastighet till följd av ändrad användning, redovisas en orealiserad värdestegring direkt mot övrigt totalresultat i omvärderingsreserven. Denna orealiserade värdestegring motsvaras av skillnaden mellan verkligt värde vid omklassificeringstidpunkten och det redovisade värdet som rörelsefastigheten hade omedelbart innan den omklassificerades till förvaltningsfastighet. Vid eventuell framtida avyttring omförs den aktuella fastighetens andel av omvärderingsreserven från omvärderingsreserven till balanserade vinstmedel. Om förlust uppkommer i en sådan transaktion redovisas denna i årets resultat i anslutning till avyttringen.

Om en förvaltningsfastighet övergår till att användas i egen verksamhet, omklassificeras denna från förvaltningsfastighet till rörelsefastighet. Fastighetens verkliga värde vid omklassificeringstidpunkten utgör där efter underlag för framtida komponentavskrivningar. Om koncernen påbörjar en ombyggnation av en befintlig förvaltningsfastighet för fortsatt användning som förvaltningsfastighet redovisas fastigheten även fortsättningsvis som en förvaltningsfastighet. Sådan förvaltningsfastighet redovisas också enligt verkligt värde metoden och omklassificeras således inte till materiell anläggningstillgång under ombyggnadstiden.

Rörelsefastigheter

Rörelsefastigheter är fastigheter där Bolaget bedriver egen verksamhet, i mer eller mindre betydande omfattning.

Rörelsefastigheter redovisas enligt omvärderingsmetoden, vilket innebär att fastigheterna redovisas till sina omvärderade belopp, vilket är det verkliga värdet

efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och justeringar på grund av omvärderingar på omvärderingsdagen. Verkligt värde baseras på rådande priser på en aktiv marknad för likande fastigheter på samma plats och i samma skick. Värderingarna genomförs på samma sätt som nämnts ovan för förvaltningsfastigheter.

Värdeökningar till följd av omvärdering redovisas normalt mot en *Omvärderingsreserv* vilket redovisas som en ökning i *Övrigt totalresultat* och ackumuleras i *Omvärderingsreserven i Eget kapital*. Om ökningen utgör återföring av tidigare redovisad värdenedgång avseende samma tillgång redovisas ökningen som en minskad kostnad i resultaträkningen. Minskningar som utjämnar tidigare ökning av samma tillgång förs från reserver till *Övrigt totalresultat*. Alla övriga minskningar resultatförs.

Rörelsefastigheter består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består emellertid av flera komponenter vars nyttjandeperioder varierar.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

Stomme	80
Stomkompletteringar, innerväggar m.m.	50
Installationer; värme, el, VVS, ventilation m.m.	20-40
Yttre ytskikt; fasader, yttertak m.m.	40
Inre ytskikt, maskinell utrustning m.m.	15-50

Använda avskrivningsmetoder och tillgångarnas restvärde samt nyttjandeperiod omprövas vid varje års slut.

Materiella tillgångar

Materiella tillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma Bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Materiella tillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att få den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans, hantering och installation.

Avskrivningar redovisas i resultaträk-

ningen linjärt över den förväntade nyttjandeperioden. Förväntad nyttjandeperiod för materiella tillgångar varierar mellan tre och tio år. Vinst eller förlust vid avyttring eller utrangering av en tillgång fastställs som skillnaden mellan försäljningsintäkten och tillgångens redovisade värde och redovisas i resultaträkningen.

Nedskrivningsprövning av materiella och immateriella tillgångar samt andelar i dotterbolag och intressebolag

De redovisade värdena för tillgångarna prövas vid varje balansdag. Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas enligt IAS 36 tillgångens återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången.

6. REDOVISNING AV FÖRSÄKRINGSAVTAL

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringsstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån) eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som *Länsförsäkringar Halland* tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Bolagets samtliga försäkringskontrakt har bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning, för direkt försäkring och mottagen återförsäkring.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till premiereserv i balansräkningen. Beräkning av avsättning till premiereserv sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovis-

ningsperiodens kostnader för inträffade skador vare sig de är anmälda till Bolaget eller inte. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reducering av skadekostnaden.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarande förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringsavtal. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporisberäkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker (nivåillägg). Denna bedömning innefattar bland annat uppskattningar av framtida skadefrekvenser och andra faktorer som påverkar behovet av nivåillägg.

Avsättningar för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till Bolaget, så kallad *IBNR-avsättning*. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering samt förväntad kostnadsökning. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader.

För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för de oreglerade skadorna är väsentliga för en bedömning av Bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för Bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risker för en felaktig avsättning kommenteras vidare i Not 2.



Där åskådliggörs också nuvarande avsättning för oreglerade skador genom en beskrivning av skadekostnadens utveckling över tiden.

Bolaget diskonterar trafikskadereserverna, olycksfallsreserverna och skadelivräntorna på grund av skadornas mycket långa avvecklingstid. Vissa utbetalningar kan dröja upp till 30 år. För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 4,20 procent. För övrig försäkring används en fast räntesats baserad på den statsobligation som har löptid närmast åtagandenas genomsnittliga duration. För direkt trafikförsäkring och mottagen proportionell trafikåterförsäkring används räntesatsen 0,40 procent, baserad på de senaste fem årens 7-åriga statsobligation. För mottagen icke-proportionell trafikåterförsäkring samt för sjuk- och olycksfallsförsäkring, såväl direktförsäkring som mottagen återförsäkring, används räntesats 0,60 procent, baserad på de senaste fem årens 10-åriga statsobligation.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten *Premier för avgiven återförsäkring*. *Premier för mottagen återförsäkring* redovisas under intäktsposten *Premieinkomst*. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redo-

visas i balansräkningen som *Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar*. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonal. Anskaffningskostnader avskrivs på tolv månader.

7. ANDRA REDOVISNINGSPRINCIPER AV BETYDELSE

Avsättningar och Ansvarsförbindelser (eventualförpliktelser)

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt. En eventalförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida

händelser, eller när det finns åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Den ersättning som Bolaget erhåller från *Länsförsäkringar Fondliv* är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att Bolaget kan bli återbetalningsskyldigt om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad då annullationsansvaret är under avvecklande vid förändrad ersättningsmodell.

I Bolagets avtal med *Länsförsäkringar Bank* regleras hur stor ersättning Bolaget ska ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att *Länsförsäkringar Halland* ska stå för 80 procent av de kreditförluster, som eventuellt uppkommer på de lån som Bolaget förmedlat till *Länsförsäkringar Bank*. Vid samma tillfälle som en befarad förlust identifieras avräknas 80 procent av förlusten från Bolagets ersättning, i normala fall redan upparbetade ersättningar men ännu ej utbetalda. Om förlusterna i extremfall inte täcks av upparbetade ersättningar kommer återstående förlustbelopp att avräknas eventuella framtida ersättningar. Bolaget behöver dock aldrig, inte ens om förlusterna i undantagsfallet skulle bli extremt stora, göra några återbetalningar till *Länsförsäkringar Bank*.

Av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i *Trafikförsäkringsföreningen*. Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i *Trafikförsäkringsföreningen*. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring. Av det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot *Trafikförsäkringsföreningen* i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina egna förpliktelser eller i det fall de reserver för oreglerade skador som hålls av *Trafikförsäkringsföreningen* visar sig otillräckliga.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas i övrigt totalresultat eller direkt mot eget kapital då även den tillhörande skatteeffekten redovisas i övrigt totalresultat eller direkt mot eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas



eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justeringar av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värdering av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Ersättningar till anställda Bolagets pensionsplaner

Bolagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggnads genom försäkringsavtal. Bolaget har från och med 2008 två olika pensionsplaner i enlighet med bestämmelserna i kollektivavtal. Förmånsbestämd plan för alla födda 1971 och tidigare och avgiftsbestämd plan för alla födda 1972 eller senare där den förmånsbestämda delen utgör den största kostnaden.

Förpliktelse avseende *avgifter till avgiftsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning* redovisas som en kostnad i resultaträkningen när de uppstår. *Förmånsbestämda planer för ersättning efter avslutad anställning* redovisas på samma sätt som avgiftsbestämda. Bolaget saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19 och redovisar därför i enlighet med *Rådet för finansiell rapportering* UFR 10 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare.

När ersättning erbjuds för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och att antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Utöver ovanstående gör Bolaget avsättning för pensioner utöver trygghandelagens regler för de anställda som omfattas av den så kallade "62-årsregeln", vilken innebär att alla anställda födda 1955 eller tidigare har rätt att gå i pension vid 62 års ålder. Grunden för avsättningen förs med utgångspunkt från tidigare observationer och en förväntad löneutveckling.

8. MODERBOLAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER

Av detta avsnitt framgår på vilka punkter moderbolagets redovisningsprinciper avviker från koncernens. Moderbolagets redovisning är upprättad enligt *Lag om Årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL)* samt *Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2015:12)*. Bolaget tillämpar även rekommendationen *RFR 2 Redovisning för juridiska personer* utgiven av *Rådet för finansiell rapportering*. Reglerna i *RFR 2* innebär att moderbolaget ska tillämpa samtliga av EU godkända *IFRS* så långt det är möjligt inom ramen för lagar och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Rekommendationen anger vilka undantag från och tillägg till *IFRS* som skall göras.

Byggnader och mark

I moderbolaget definieras fastigheterna som förvaltningsfastigheter. Samtliga fastigheter är värderade till verkligt värde med värdeförändringen redovisad i resultaträkningen. Då värderingen sker till verkligt värde sker ingen avskrivning på fastigheterna.

Fastighetsbeståndet värderas årligen av utomstående oberoende värderingsmän med erkända kvalifikationer och med adekvata kunskaper i värderingar av fastigheter

av den typ och med de lägen som är aktuella. Verkligt värde fastställts med en kombinerad tillämpning av ortsprismetod, utifrån jämförelseköp, och avkastningsmetod. Avkastningsmetoden är baserad på nuvärdesberäkning av framtida faktiska kassaflöden i form av driftsnetto under fem år samt nuvärdet av bedömt restvärde år 2022.

Dotterbolag, intressebolag och joint ventures

Andelar i dotterbolag och intressebolag redovisas i moderbolaget till verkligt värde. Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förutsättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet. Utdelningar som överstiger dessa intjänade vinstmedel betraktas som en återbetalning av investeringen och reducerar andelens redovisade värde. Nedskrivningsbehov testas löpande.

Skatter och obeskattade reserver

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatt. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning ej erfordras. Vid tillämpning av *RFR 2*, med avseende på *IAS 18 p 3* samt vid tillämpning av *RFR 2*, med avseende på *IAS 27 p 2*.

Koncernbidrag som ett moderbolag erhåller från ett dotterbolag redovisas enligt samma principer som sedvanliga utdelningar, det vill säga som en finansiell intäkt. Koncernbidrag som ett moderbolag lämnar till ett dotterbolag redovisas som en bokslutsdisposition i resultaträkningen.



Kulturförbundet
KULTURHUS

nordisk smyckekonst
Folke- och konstnärerna
20 september - 1 oktober
Kulturförbundet KULTURHUS

NOT 2 RISKER OCH RISKHANTERING

INLEDNING

Bolagets resultat beror dels på försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras och dels på kapitalförvaltningen och de marknadsrisker som finns i denna verksamhet. Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i Länsförsäkringar Halland. Denna not omfattar en beskrivning av Bolagets riskhanteringssystem samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om Bolagets risker.

Mål, principer och metoder för Bolagets riskhantering

Länsförsäkringar Hallands verksamhet är förenad med risktagande som hanteras genom Bolagets ändamålsenliga system för riskhantering och regelefterlevnad. Målet med riskhanteringssystemet är att verksamheten bedrivs med ett medvetet risk-

tagande som aldrig äventyrar Bolagets långsiktiga lönsamhet och existens.

Riskhanteringssystemet stödjer Bolaget i att hantera och medvetet styra de risker Bolaget utsätts för, så att onödiga risker undviks eller inte på något sätt uppmuntras. Riskhanteringssystemet är en företagsgenomgripande gemensam ansats i vilken samtliga risker beaktas sammantaget och i relation till varandra. En förutsättning för detta är att riskhanteringssystemet är väl integrerat med den interna styrningen och kontrollen.

Ett viktigt syfte är också att se till att Bolaget har en betryggande solvens i förhållande till de risker Bolaget är exponerat för. Riskhanteringssystemet behandlar samtliga risker i riskkartan inklusive underkategorier. I Bolagets styrande dokument samt ERSÄ (Bolagets Egen risk- och solvensanalys) beskrivs Bolagets tolerans mot risker samt hur respektive riskkategori ska hanteras.

Organisation av riskarbetet

Styrelsen har det yttersta ansvaret för att hanteringen och uppföljningen av Bolagets risker är tillfredställande. Styrelsen beslutar årligen om Bolagets övergripande styrdokument rörande riskhantering samt sätter en toleransnivå för den totala risken. Risktoleransen uttrycks som den lägsta nivå vilken Bolagets kapitalkvot (kapitalbas i relation till kapitalkrav) aldrig får gå under. Den övergripande risktoleransen beslutades i juni 2018 till en kapitalkvot om lägst 140 procent.

Styrelsen har tre utskott till sitt förordande: *Finansutskottet*, *Ersättningsutskottet* samt *Risk- och revisionsutskottet*. Utskotten rapporterar sitt arbete, iakttagelser och ställningstaganden till styrelsen och sammanträdena protokollförs.

Finansutskottet ska, enligt arbetsordningen för utskottet, bestå av styrelsens ordförande samt minst två ytterligare ledamöter och med utgångspunkt i att det ska finnas kompetens och erfarenhet i utskottet. Vd och CFO är adjungerade till finansutskottet. Möjlighet finns att utöka finansutskottet med en extern ledamot med specialkompetens, beslut om detta ska tas i styrelsen. Finansutskottet är av styrelsen utsett att strategiskt leda, besluta och bevaka Bolagets förvaltning av dess placeringstillgångar och även årligen bereda underlag på normalportfölj, utifrån i ERSÄ fastställt mål för kapitalförvaltningen, inför beslut i styrelsen.

Ersättningsutskottet ska, om inte annat beslutas av styrelsen, bestå av styrelsens ordförande och vice ordförande. Ersättningsutskottet ansvarar för att bereda väsentliga ersättningsbeslut och beslutar i frågor avseende ersättning till anställda i företagsledningen och till de centrala funktionerna. Utskottet tar årligen del av resultatet från den uppföljning av Bolagets ersättningar som genomförts av compliance samt bedömer hur väl efterlevnaden

Länsförsäkringar Hallands riskkarta

Skadeförsäkringsrisk • Premierisk • Reservrisk • Katastrofrisk	Marknadsrisk • Ränterisk • Aktiekursrisk • Fastighetsrisk • Spreadrisk • Valutarisk • Koncentrationsrisk i placeringstillgångar	Motpartsrisk • Motpartsrisk i avgiven återförsäkring • Motpartsrisk i finansiella derivat • Annan motpartsrisk	Livförsäkringsrisk • Livfallsrisk • Kostnadsrisk • Omprövningsrisk
Operativ risk • Interna oegentligheter • Extern brottslighet • Anställningsförhållanden och arbetsmiljö • Affärsförhållanden • Skada på fysiska tillgångar • Avbrott och störning i verksamhet och system • Transaktionshantering och processtyrning	Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk	Affärsrisk • Strategisk risk • Intjäningsrisk • Ryktesrisk	
	Övriga risker		

Första försvarslinjen Verksamheten	Andra försvarslinjen Kontrollfunktioner	Tredje försvarslinjen Oberoende granskning
Verksamheten består av Bolagets ledning, samtliga chefer och medarbetare. Verksamheten ansvarar för att sätta mål, utforma och följa interna regler, processer och kontroll samt att rapportera resultatet.	Kontrollfunktionerna består av funktionerna för riskhantering, regel- efterlevnad och aktuarie. Kontrollfunktionerna utgör ett stöd till verksamheten genom att bistå och ge råd vid utformning av interna regler, processer och kontroller. Kontrollfunktionerna ansvarar för att utvärdera effektivitet och ändamålsenlighet i första försvarslinjen.	Internrevisionsfunktionen ansvarar för oberoende granskning av Bolagets företagsstyrning, riskhantering och interna styrning och kontroll.

av gällande *Riktlinje för ersättning* varit.

Risk- och revisionsutskottet ska, enligt arbetsordningen för utskottet, bestå av styrelsens vice ordförande samt minst två ytterligare ledamöter och med utgångspunkt i att det ska finnas kompetens och erfarenhet i utskottet. Utskottet har utsetts av styrelsen i syfte att bereda risk- och revisionsärenden och för att kvalitetssäkra och utvärdera Bolagets företagsstyrningssystem och interna styrning och kontroll vad gäller finansiell rapportering, riskhantering och riskkontroll, regelfterlevnad och övrig intern styrning. Förutom ovanstående biträder risk- och revisionsutskottet valberedningen i dess arbete inför bolagsstämmans beslut om att utse externrevisor och arvode till denne.

Styrelsen har det övergripande ansvaret för Bolagets riskhantering och vd ansvarar för riskhanteringen inom den operativa verksamheten enligt styrelsens föreskrifter. Det operativa ansvaret för den löpande riskhanteringen fördelas i tre försvarslinjer.

Första försvarslinjen utgörs av verksamheten. I *första försvarslinjen* finns ansvaret för verksamhetens risker och det är verksamhetens ansvar att se till att kontroller för uppföljning finns, genomförs och återrapporteras. Alla anställda har ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur genom att efterleva interna regler avseende systemet för att hantera risk. Som stöd för den interna kontrollen finns en funktion för compliance och en funktion för oberoende riskhantering, som utgör den *andra försvarslinjen* jämte aktuariefunktionen. Därutöver finns en internrevisionsfunktion, som utgör den *tredje försvarslinjen*.

Riskhanteringsfunktionen är organisationellt direkt underställd vd. Funktionen är objektiv, står oberoende gentemot Bolagets affär och är fri från påverkan från andra funktioner inom Bolaget. Funktionen övergripande mål är att ge en allsidig och saklig bild av Bolagets risker, analysera utvecklingen av riskerna samt vara rådgivare till vd

och styrelse i riskhanteringsfrågor. Vidare utgör riskhanteringsfunktionen ett övergripande stöd för *första försvarslinjen* i att identifiera, värdera, styra och rapportera risker så att de kan fullgöra sitt ansvar att bedriva verksamheten med god riskkontroll. Riskhanteringsfunktionen rapporterar skriftligen kvartalsvis till vd, styrelse, risk- och revisionsutskott och företagsledning.

Compliancefunktionen, är organisationellt direkt underställd vd och har, så långt det är möjligt en självständig ställning gentemot den direkt affärsdrivande verksamheten. Funktionen övergripande mål är att genom utförandet av sitt uppdrag utifrån ett riskbaserat arbetssätt följa upp att affärsverksamheten bedrivs i enlighet med externa och interna regelverk. Vidare utgör funktionen ett stöd för att Bolaget ska arbeta enligt gällande regler och har bland annat till uppgift att bistå organisationen vid utformning av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelfterlevnaden i Bolaget. Kvartalsvis rapporteras regelverksrelaterade händelser, pågående aktiviteter och omvärldsbekvakning kring regelverk skriftligen till vd, styrelse, risk- och revisionsutskott och företagsledning.

Aktuariefunktionen stödjer styrelse och vd genom att samordna och svara för kvaliteten i beräkningen av försäkringstekniska avsättningar. Aktuariefunktionen yttrar sig även över Bolagets övergripande riktlinjer för teckning av försäkringar och om lämpligheten i Bolagets val av återförsäkrings-skydd. Aktuariefunktionen bidrar även till riskhanteringssystemet. Årligen avges en rapport till styrelsen med beskrivning av de uppgifter funktionen utfört under året, deras resultat och eventuella identifierade brister samt rekommendation hur dessa bör åtgärdas. Funktionen avger även årligen en rapport till företagsledning och styrelse med ett yttrande över de försäkringstekniska avsättningarna.

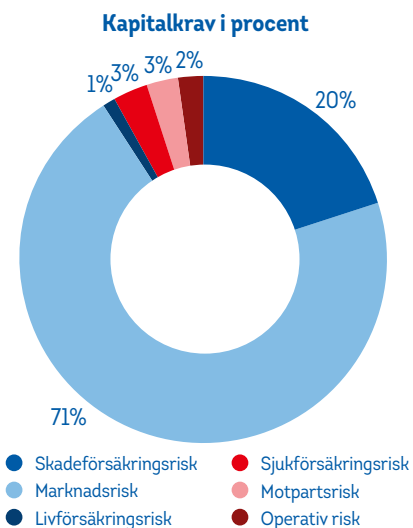
Internrevisionsfunktionen är direkt

underställd styrelsen. Internrevisionsfunktionen är en objektiv och oberoende funktion inom organisationen som granskar och utvärderar ändamålsenlighet i företagsstyrningssystemet och den interna styrningen och kontrollen. Funktionen hjälper därmed organisationen att nå sina mål genom att systematiskt och strukturerat värdera och öka effektiviteten i riskhantering, styrning och kontroll samt ledningsprocesser.

Rapportering av risk

Bolaget mäter och rapporterar total risk utifrån en *Solvens II*-baserad riskmodell, standardformeln. Modellen beräknar ett kapitalkrav (total risk) som förväntas svara mot risken för att insolvens inträffar inom 12 månader med en sannolikhet om högst 0,5 procent. I modellen ingår kapitalkravsberäkning för skadeförsäkringsrisk, sjukförsäkringsrisk, livförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk, och operativ risk. Det totala kapitalkravet ställs sedan i relation till Bolagets kapitalbas. Bolagets vd, styrelse, risk- och revisionsutskott samt företagsledning erhåller kvartalsvis en skriftlig riskrapport, där det bland annat framgår hur de olika riskerna utvecklats över tiden, samt hur relationen mellan kapitalkrav och kapitalbas (kapitalkvot) har utvecklats.

Diagrammet nedan visar de olika riskkategorier andelen av det totala kapitalkravet.



BOLAGETS RISKER OCH RISKHANTERING

Försäkringsrisk

Bolagets försäkringsrisk består av skadeförsäkringsrisk, sjukförsäkringsrisk och livförsäkringsrisk där den huvudsakliga risken är skadeförsäkringsrisk. Den består av premierisk, reservrisk och katastrofrisk. Premierisk utgör risken för förluster till följd av att det kommande årets skador blir större än förväntat. Reservrisk är risken för förluster på grund av negativt utfall vid avveckling av

avsättningarna för oreglerade skador. Katastrofrisk är risken för förluster till följd av att extrema väderförhållanden, naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter leder till mycket stora skadebetalningar.

Riskexponering

Bolaget är exponerat mot ovanstående risker inom direkt skadeförsäkring såväl som mottagen skadeåterförsäkring inom områdena sjukdom och olycksfallsförsäkring, egendom, ansvar, motorfordon och trafikförsäkring. När det gäller mottagen återförsäkring är Bolaget i första hand exponerat mot risker i de för länsförsäkringsgruppen gemensamma återförsäkringspoolerna, där riskerna är av samma natur som Bolagets direktförsäkringsrisker. Bolaget är genom det interna riskutbytet exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsbolagen, samtidigt minskar detta den egna katastrofrisken. Livförsäkringsrisken i Bolaget består av den livfallsrisk (långlevnadsrisk) som uppstår i de skadelivräntor som är kopplade till trafikaffären och utgör en begränsad andel av Bolagets risker.

Riskreducering

Det finns olika metoder att reducera försäkringsrisken. Riskminskningen med avseende på osäkerheten i enskilda försäkringsavtal kan åstadkommas dels genom diversifiering, det vill säga genom att utöka portföljen med avtal som är oberoende av varandra, dels genom att säkerställa en i organisationen väl förankrad prissättningsprocess, så att premien i varje enskilt avtal motsvarar den faktiska riskexponeringen. För att säkerställa detta görs inom ramen för prissättningsprocessen löpande uppföljning av tariffer och vid behov justeringar av dessa. Bolaget har även upprättat detaljerade riskurvalsregler för att säkerställa en korrekt bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Ett viktigt led i detta är även besiktning av nya och befintliga risker. I riktlinjerna fastställs inom vilka försäkringsklasser, storlekar, geografiska områden och sektorer där Bolaget är villigt att exponera sig för risk. På så sätt säkerställs en lämplig fördelning inom skadeförsäkringsportföljen. Bolaget har särskilda riskkommittéer, där man löpande utvärderar olika risker och vid behov föreslår lämpliga åtgärder.

I stort sett alla skadeförsäkringskontrakt, undantag bland annat kommunförsäkringar, löper på högst ett år med en inbyggd rättighet för försäkringsföretaget att avböja förlängning, eller att ändra villkor

Tabellen nedan beskriver länsförsäkringsgruppens återförsäkringsprogram inklusive Bolagets valda självbehåll under 2018.

Sektion	Nivå	Självbehåll
Egendom	Enskild risk 1 000 mkr Katastrof 8 000 mkr	11,0 mkr
Ansvar	Enskild risk och Katastrof 300 mkr	5,0 mkr
Motorkasko	Enskilt risk fordon 30 mkr	1,5 mkr
Båt	Enskild risk fritidsbåt 15 mkr Enskild risk fartygskasko 50 mkr Katastrof fartygskasko 200 mkr	0,5 mkr
Olycksfall	Enskild risk 5 mkr Enskild risk barn 13 mkr Katastrof 730 mkr	2,0 mkr
Trafik	Enskild risk 300 mkr per fordon Kumul mellan fler fordon 600 Mkr i Sverige och obegränsad inom "Gröna kort områden"	2,5 mkr

och förutsättningar vid förlängning.

Bolaget har i uppdrag att tillhandahålla försäkringslösningar för företags-, lantbruks- och privatkunder på lokal marknad, vilket således innebär en viss form av geografisk koncentration. I den uppföljning av försäkringsbeståndet som sker finns inte några indikationer på att Bolaget exponeras mot betydande riskkoncentrationer avseende exempelvis branscher. Koncentrationsrisker till enskilda kunder och risker hanteras genom deltagandet i länsförsäkringsbolagens återförsäkringslösning. Återförsäkring sker via deltagande i återförsäkringsprogram inom länsförsäkringsgruppen och inom kapaciteten för respektive sektion/pool. Bolagets återförsäkringsskydd tecknas enligt konsortialavtal mellan länsförsäkringsbolagen med *Länsförsäkringar AB* genom dess helägda dotterbolag *Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag* (publ). Återförsäkringsprogrammen ger automatiskt skydd över valda självbehåll upp till kapacitetsbeloppen. För *EML (Estimated Maximum Loss)* över kapaciteten sker avtäckning genom fakultativ återförsäkring vilket innebär att specifika risker som faller utanför kapaciteten återförsäkras separat.



Riskkänslighet

Försäkringsverksamheten är känslig för förändringar i premienivåer och skadeutfall. En känslighetsanalys har genomförts genom att mäta effekten på resultatet och det egna kapitalet av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande med övriga antaganden konstanta.

Känslighetsanalys av försäkringsrisker, tkr	2018	2017
1 procentandels förändring av totalkostnadsprocenten		
Resultateffekt	7 463	7 075
Inverkan på eget kapital	5 821	5 519
1 procent förändring i premienivån		
Resultateffekt	7 810	7 437
Inverkan på eget kapital	6 092	5 801
1 procent förändring i skadeantal		
Resultateffekt	5 048	4 477
Inverkan på eget kapital	3 938	3 492
10 procent förändring i premier för avgiven återförsäkring		
Resultateffekt	6 679	6 300
Inverkan på eget kapital	5 210	4 914

Ovanstående tabell visar hur resultatet före skatt och eget kapital påverkas av förändringar i olika parametrar.

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Utöver känslighetsanalysen utgör också tidigare års skattningar av skadekostnaden för enskilda skadeår ett mått på Bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden. Tabellerna nedan visar skadekostnadsutvecklingen exklusive skaderegleringskostnader i direkt försäkring och före respektive efter återförsäkras andel för skadeåren 2009 till 2018. Totalt sett för räkenskapsåret 2018 har Bolagets ett positivt avvecklingsresultat brutto i den direkta försäkringsverksamheten på 10 Mkr.

Skadekostnadsutveckling skadeår 2009-2018 Mkr											
Direkt försäkring, brutto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
Uppskattad skadekostnad I slutet av skadeåret	385	377	430	612	515	380	489	428	492	544	
Ett år senare	418	372	419	513	478	366	463	421	494		
Två år senare	424	365	417	468	468	368	465	409			
Tre år senare	421	362	414	453	469	343	463				
Fyra år senare	412	360	415	455	463	341					
Fem år senare	411	360	415	399	461						
Sex år senare	413	357	412	397							
Sju år senare	411	351	411								
Åtta år senare	408	350									
	407										
Kvarvarande reserv	18	17	25	27	24	29	59	51	110	297	657
Ackumulerade utbetalda skadeersättningar	389	332	386	371	437	312	404	358	384	247	
Kvarvarande reserv 2008 och tidigare											296
Skadebehandlingsreserv											48
Avsättning totalt direkt affär											1 001

Skadekostnadsutveckling skadeår 2009-2018 Mkr											
Direkt försäkring, netto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
Uppskattad skadekostnad I slutet av skadeåret	373	366	406	417	426	373	395	402	467	489	
Ett år senare	406	361	395	408	388	359	366	397	459		
Två år senare	412	354	393	363	380	354	371	389			
Tre år senare	409	351	390	348	380	337	361				
Fyra år senare	400	349	390	350	374	335					
Fem år senare	398	349	390	343	372						
Sex år senare	398	349	387	341							
Sju år senare	398	344	386								
Åtta år senare	396	342									
	395										
Kvarvarande reserv	6	10	15	18	18	23	42	40	76	242	491
Ackumulerade utbetalda skadeersättningar	389	332	371	323	354	312	320	349	383	247	
Kvarvarande reserv 2008 och tidigare											194
Skadebehandlingsreserv											48
Avsättning totalt direkt affär											733

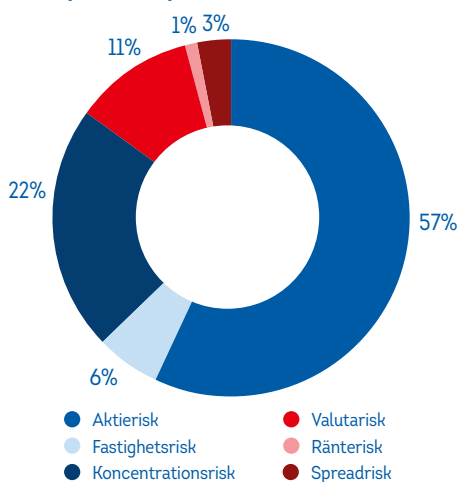
Av tabellerna ovan framgår hur skattningen av skadekostnaden per skadeår utvecklats årsvis.

Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för förluster till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av räntor, priser på finansiella tillgångar och valutakurser. Bolagets kapitalförvaltning innebär exponering mot olika typer av marknadsrisk. I följande avsnitt beskrivs Bolagets riskexponeringar, styrning och kontroll av risker samt väsentliga händelser som påverkat Bolagets riskprofil under 2018.

Diagrammet till höger visar de olika riskkategoriernas andel av marknadsrisken.

Kapitalkrav i procent för marknadsrisk



Riskexponering

Marknadsrisk uppstår genom beslut om hur Bolagets placeringstillgångar förvaltas. Genom att fastställa *Policy för kapitalförvaltning* och *Riktlinje för förvaltning av Bolagets placeringstillgångar* fattar styrelsen beslut om vilka nivåer på marknadsriskerna som kan accepteras. Bolagets strategiska allokering sammanfattas i en normalportfölj, som ska säkerställa en väl diversifierad tillgångsportfölj där aktsamhet i kapitalförvaltningen uppnås och åtagandena mot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. Aktsamhetsprincipen innebär bland annat att placeringar görs i tillgångar där risker kan identifieras, mätas, övervakas, hanteras,

kontrolleras och rapporteras. De styrande dokumenten revideras minst en gång per år och beslutas av styrelsen.

Det övergripande målet för Länsförsäkringar Hallands kapitalförvaltning enligt Bolagets *Policy för kapitalförvaltning* är att säkerställa att Bolagets åtagande gentemot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. Förvaltningen ska eftersträva en stabil avkastning över tid, vilket innebär att avkastningen inte bör fluktueras i för hög grad mellan åren. I *Riktlinje för förvaltning av Bolagets placeringstillgångar* fastställs även risktoleransnivå för marknadsrisken.

Bolagets finansutskott och styrelse erhåller regelbundet en kapitalförvaltningsrapport där det framgår hur förvaltningen gått och hur Bolagets placeringstillgångar är placerade. Alla typer av avvikelser gentemot Bolagets policy och riktlinjer rapporteras i kapitalförvaltningsrapporten.

Bolagets placeringstillgångar fördelar sig enligt följande:

Moderbolaget

Mkr	2018	2017	Förändring
Aktieplaceringar	984	1139	-155
Ränteplaceringar	1220	1028	192
Direktägda fastigheter	367	353	14
LF Halland Förvaltning AB	456	387	69
LFAB	943	858	85
Totala placerings-tillgångar	3970	3765	205

Risikkänslighet

En känslighetsanalys har genomförts genom att mäta effekten på resultatet och det egna kapitalet av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande med övriga antaganden konstanta. Bolaget genomför löpande olika typer av känslighetsanalyser och stresstester i syfte att bedöma risikkänsligheten i tillgångsportföljen.

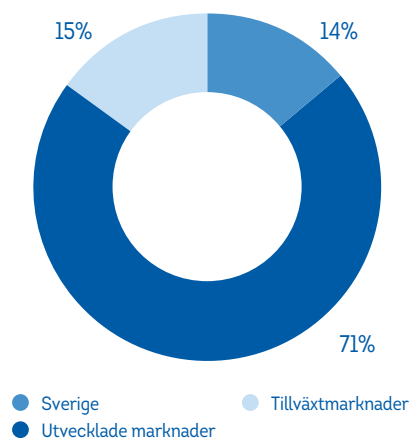


Känslighetsanalys av marknadsrisk, tkr	2018	2017
10 procentandelar lägre aktiekurser		
Resultateffekt	-192 730	-199 700
Inverkan på eget kapital	-150 329	-155 766
10 procentandelar negativ förändring av valutakurs mot SEK före säkring		
Resultateffekt	-16 336	-81 057
Inverkan på eget kapital	-12 742	-63 224
1 procentandels högre räntenivå, påverkan tillgångar		
Resultateffekt	-42 728	-48 426
Inverkan på eget kapital	-33 328	-37 772
1 procentandels högre räntenivå, påverkan FTA enligt ÅR		
Resultateffekt	23 876	57 695
Inverkan på eget kapital	18 623	45 002

Aktiekursrisk

Bolagets aktieexponering består av det strategiska aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB samt noterade och onoterade svenska och utländska aktiefonder. Aktiekursrisken är Bolagets enskilt största marknadsrisk och står för över hälften av kapitalkravet för marknadsrisk. Bolagets totala aktieexponering uppgår till 1 927 (1 997) Mkr. Bolaget försöker minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika geografiska regioner med globala aktier, aktier inom utvecklade marknader och aktier inom tillväxtmarknader. Likaså eftersträvas riskspridning på flera olika förvaltare och förvaltningsstilar för att på så sätt minska effekten av att en enskild förvaltare tar felaktiga beslut.

Geografisk fördelning



Diagrammet ovan visar aktieplaceringarnas (exklusive strategiska placeringar och övriga strategier) geografiska fördelning.

Fastighetsrisk

Fastighetsrisk är risken för förlust till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av priser på fastigheter till följd av olika omvärlds-förändringar. Fastighetsinnehavet är koncentrerat till innehav av egna fastigheter i vilka Bolagets verksamhet bland annat bedrivs. Bolagets exponering i fastigheter uppgår till 367 (353) Mkr. Bolagets direktägda fastigheter finns i Hallands län. Antalet fastigheter uppgår till nio varav sex inrymmer Bolagets kontor. Bolaget strategi är att äga de fastigheter som man har verksamhet i. Övriga fastigheter är bostadsfastigheter.

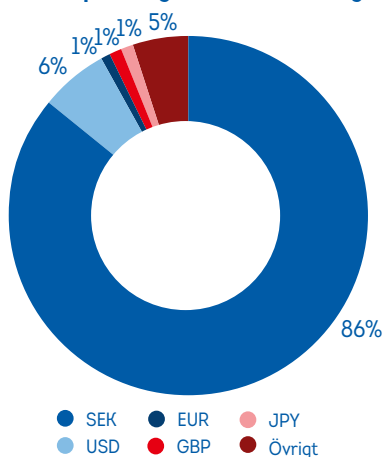
Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för förlust till följd av att placeringstillgångarna inte är väl diversifierade. Bolagets strävan är att ha en väl diversifierad placeringsportfölj avseende till exempel sammansättningen av tillgångsslag, geografiska marknader och enskilda emittenter. Limitnivåer i *Riktlinjer för förvaltning av Bolagets placeringstillgångar* säkerställer att detta uppnås. Bolaget har en stor koncentrationsrisk genom det stora strategiska innehavet av aktier i *Länsförsäkringar AB* och dotterbolaget *Länsförsäkringar Halland Förvaltning AB*. För att begränsa övriga koncentrationsrisker finns därför limiter som ska säkerställa god diversifiering i resterande delen av placeringsportföljen.

Valutakursrisk

Valutarisk är risken för förlust till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av valutakurser. Bolaget har både tillgångar och skulder i utländsk valuta. På skuldsidan är risken mycket begränsad och är endast hänförlig till två enskilda återförsäkringskontrakt. På tillgångssidan förekommer exponering mot utländsk valuta genom placeringar i fonder där innehaven är i utländsk valuta även om fonden är noterad i svenska kronor. Enligt Bolagets *Riktlinjer för förvaltning av Bolagets placeringstillgångar* får andelen ej valutasäkrade tillgångar maximalt uppgå till 30 procent av totala placeringstillgångarna. Exponeringen brutto, det vill säga före valutasäkring, uppgår till ett sammanlagt värde på 830 (810) Mkr. Vid bokslutsdagen valutasäkrades 100 procent av EUR exponeringen. Total valutaexponering efter valutasäkring uppgår till 19 procent. Valutakurspositionering efter valutasäkring fördelar sig enligt följande:

Valutaexponering efter valutasäkring



Ränterisk

Ränterisk är risken för förlust till följd av ändring i marknadsräntornas nivå eller volatilitet. Räntebärande placeringar till bunden ränta sjunker i marknadsvärde när räntorna stiger vilket innebär en kostnad för Bolaget. Ränteriskens storlek beror på tillgångarnas duration, ju längre löptid desto högre blir ränterisken och desto högre blir följaktligen kostnaden när räntan stiger. Det finns även en ränterisk på skuldsidan, men i motsats till räntebärande tillgångar så uppstår kostnaden för Bolaget när räntorna sjunker eftersom skulden då ökar.

Bolaget har dels ränterisk i sin tillgångsportfölj och dels i den skuld som Bolaget har gentemot sina försäkringstagare. Det är därför viktigt att inte bara fokusera på risken i tillgångsportföljen utan risken måste mätas för den totala portföljen av skulder och tillgångar. Bolaget anser att durationen i de räntebärande placeringarna över tid ska vara densamma som för Bolagets skuld gentemot försäkringstagarna. Ett avvikelseintervall från detta mål är dock tillåtet.

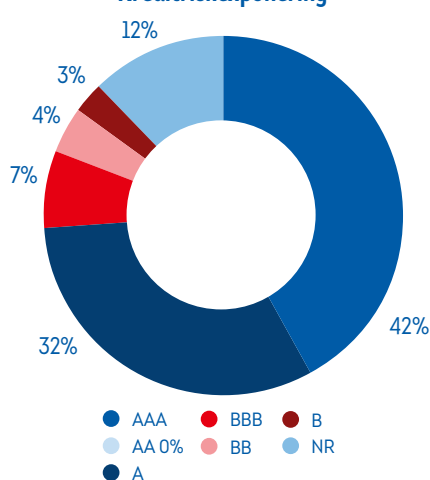
Bolagets innehav i räntebärande placeringar uppgår totalt till 1 220 (1 028) Mkr. Några räntebärande finansiella skulder finns inte. Bolagets räntebärande portfölj består huvudsakligen av svensk stats- och bostads-

obligationer (även obligationer emitterade i andra nordiska länder är tillåtna) men även räntefonder som placerar i statsobligationer, bostadsobligationer och företagsobligationer. Den genomsnittliga durationen i ränteportföljen uppgick vid årsskiftet till 3,2 (3,9) år.

Kreditspreadrisk

Kreditspreadrisk är risken för förlust till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor. Genom innehav i obligationer med kreditrisk och andra räntebärande papper exponeras Bolaget mot risken för att förändrade kreditspreadar påverkar Bolaget negativt. Exponeringen finns såväl direkt som indirekt via de räntefonder Bolaget investerar i. Bolagets placeringar sker huvudsakligen i värdepapper med hög kreditvärdighet och kreditspreadrisken bedöms därför vara liten. Bolaget hanterar risken genom att fastställa limiter avseende hur stor del av den totala portföljen som får utgöras av obligationer med kreditrisk samt vilken rating deras emittenter ska ha enligt *Riktlinje för förvaltning av Bolagets placeringstillgångar*.

Kreditriskexponering



Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna. Bolaget har inte någon pant, annan

säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna.

Motpartsrisk

Motpartsrisk avser risken för förlust till följd av att motparter inte fullgör sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Bolaget är exponerat mot motpartsrisk dels genom placeringar i finansiella derivat och likvida medel, dels genom återförsäkring. Motpartsrisken i placeringstillgångar bedöms vara relativt liten genom att risken begränsas av krav på motpartens rating samt limiter för maximal exponering. I den avgivna återförsäkringen är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivaren enligt avtal också relativt liten. I länsförsäkringsgruppen används ett regelverk för att ta fram vilka externa återförsäkringsgivare som får användas för att begränsa risken.

Motpartsrisk i finansiella instrument

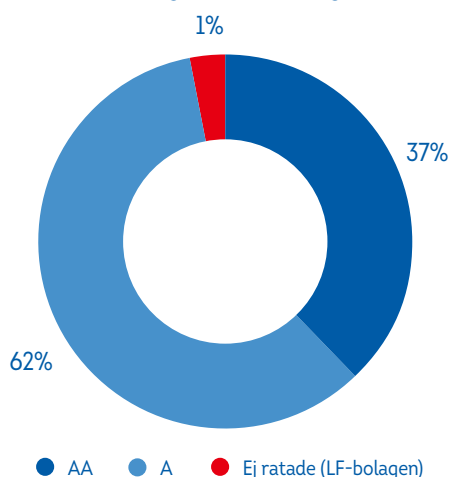
Motpartsrisk i finansiella derivat hanteras genom angivna limiter för derivatexponeringar, bland annat med krav på motpartens rating, vilka beskrivs i Bolagets *Riktlinje för förvaltning av Bolagets placeringstillgångar*. Motpartsrisken, avseende banker som hanterar Bolagets likvida medel, begränsas genom att Bolaget anger vilka banker som får hantera Bolagets likvida medel och hur stor denna exponering får vara för varje bank.

Motpartsrisk i avgiven återförsäkring

Länsförsäkringar Halland köper all återförsäkring genom Länsförsäkringar Sak AB. Länsförsäkringsgruppen har ett antal interna återförsäkringspooler som ger länsförsäkringsbolagen återförsäkringsskydd. Varje återförsäkringspool köper externt återförsäkringsskydd för att täcka stora skador. Återförsäkringsrisk är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtal. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivaren ska ha minst A-rating enligt *Standard & Poor's* när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare. Bolaget har på balansdagen en återförsäkringsfordran på 268 (210) Mkr avseende återförsäkrarens andel av oregerade skador.

Durationtid/ Mkr	FTA netto	Ränte- placeringar	Netto 2018	Netto 2017
<1 år	679	238	396	262
1-3 år	204	365	-161	-134
3-5 år	98	352	-255	-235
5-10 år	196	185	11	-93
>10 år	438	34	404	326
Totalt	1 615	1 220	395	126
Duration i år				
FTA netto			7,0	8,2
Ränteplaceringar			3,2	3,9
Differens			3,8	4,3

Rating återförsäkring



Operativa risker

Med operativa risker avses förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Målet för Bolagets arbete med operativa risker är att säkerställa att de operativa riskerna inte ska begränsa möjligheterna att nå uppsatta verksamhetsmål. Detta förutsätter en effektiv hantering av de operativa riskerna. Strategin för hantering av de operativa riskerna utgår från insikten att riskerna är en del av Bolagets verksamhet och därmed kan inte samtliga risker undvikas, elimineras eller transfereras till tredje part. Däremot kan Bolaget genom förebyggande arbete och ändamålsenlig riskhantering och riskkontroll minska risken för att operativa risker materialiseras och därmed reducera de konsekvenser som kan uppstå. Kostnaden för hantering och kontroll av de operativa riskerna ska stå i rimlig proportion till den kostnad eller förlust som kan uppstå om risken skulle inträffa. För att reducera riskerna har Bolaget interna regelverk och väl styrda processer som tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten ska bedrivas. Identifierade kompetensbrister åtgärdas genom regelbunden utbildning. Nyckelkontroller har införts med syftet att stärka den interna styrningen och kontrollen genom att säkerställa att processernas resultat är korrekta och kompletta.

I processen för hantering och kontroll av operativa risker ingår identifiering, mät-

ning, övervakning, hantering och rapportering. Analyser av operativ risk genomförs årligen i verksamheten. Operativa risker identifieras, potentiella konsekvenser värderas och sannolikheter att risker inträffar bedöms. För väsentliga risker utarbetas handlingsplaner som följs upp.

Incidentrapportering och klagomålshantering är andra viktiga delar av riskarbetet. Med incident menas negativa händelser som skapar problem eller skada för verksamheten. De incidenter och kundklagomål som inträffar loggas och hanteras i särskilda system för att möjliggöra analys och förebyggande åtgärder. En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar där både medarbetares och kunders synpunkter tas tillvara.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för förlust till följd av att egna åtaganden inte kan fullföljas på grund av brist på likvida medel. För Bolaget är likviditet normalt inget problem eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller. Bolaget har som riktlinje att alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till minst 5 procent av den svenska ränteportföljen. Utöver detta finns alltid möjlighet att med några dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar.

Affärsrisk

Affärsrisk avser risk för förluster till följd av effekter av strategiska beslut, en sämre intjäning eller rykten. Affärsrisker är därmed en följd av dels interna händelser men även externa händelser som konsument- eller konkurrentbeteende. Bolaget arbetar därför kontinuerligt med bevakning av interna och externa händelser som kan innebära risker eller möjligheter. Inom ramen för arbetet med Bolagets långsiktiga strategiska plan och mer kortsiktiga affärsplan identifieras affärsrisker som sedan löpande hanteras i företagsledning och styrelse. Skeende som inte kan förutses leder till ytterligare behandling på lednings- och styrelsenivå, när behov av det uppkommer. Som generell princip gäller att den som

ansvarar för en del av verksamheten också ansvarar för de riskerna som kan uppkomma, detta gäller även för affärsriskerna. I Bolagets *ERSA* utgör de identifierade affärsriskerna en input vid framtagandet av Bolagets negativa scenarier (stresser).

Övriga risker

För den förmedlade affären från *Länsförsäkringar AB*, främst inom Bank, finns en intjäningsrisk i form av minskade ersättningar. Risk för reduktion av ersättningar finns bland annat till följd av kreditförluster upp till 80 procent i den förmedlade bankaffären och kan uppgå till 100 procent av kreditförlusten om Bolaget till exempel överskrider befogenheterna. Kreditförlusten regleras genom avdrag på kommande ersättningar tills kreditförlusten är reglerad. För att minimera risken för kreditförluster och maximera ersättningarna följer Bolaget de regelverk som *Länsförsäkringar Bank* fastställt samt verkar för att så stor andel av krediterna som möjligt ska finnas i de PD-klasser med högst kreditvärdighet. Under 2018 hade Bolaget återvinningar av tidigare konstaterade kreditförluster på 9,6 Mkr i jämförelse med 29,6 Mkr i kreditförluster under 2017.

KAPITALHANTERING/ SOLVENSINFORMATION

Bolagets verksamhet är föremål för myndighetskrav. Dessa krav innehåller förutom godkännande och övervakning av verksamheten även kvantitativa bestämmelser (till exempel kapitalkrav) för att minimera risken för insolvens om oförutsedda förluster skulle uppstå. Bolaget har uppfyllt alla dessa krav under räkenskapsåret.

Riskernas inverkan på kapitalet utvärderas löpande och kapitalhanteringen hänger nära samman med styrningen av riskhanteringen. I samband med den årliga affärsplaneringen genomförs även *ERSA* som avser att säkerställa att Bolaget vid var tid har tillräckligt kapital och tillräcklig likviditet. Analysen tar sin utgångspunkt i arbetet med affärsplanen och dess basscenario och inkluderar även ytterligare scenarier och stresstester för att ge kompletterande underlag om framtida eventuella kapitalbehov. Analysen genomförs på ett sådant sätt

Finansiella tillgångar och skulder samt försäkringstekniska avsättningsars löptidsfördelning visas nedan.

Löptider för respektive kategori av tillgång/skulder Mkr	2019	2020-2023	2024-2028	2029-	Utan löptid	Totalt
Finansiella tillgångar	283	718	185	34	2 750	3 970
Finansiella skulder	-	-	-	-	-	-
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r	680	302	196	438	-	1 615
Totalt	963	1 020	381	472	2 750	5 585

att styrelsen och företagsledningen får en ökad gemensam kunskap för frågor om kapitalstruktur, kapitalbehov och beredskap för att vid behov kunna reducera risker eller anskaffa nytt kapital. Bolagets prognoser visar på en fortsatt god kapitalisering under de kommande åren även vid mindre gynnsamma händelser.

Nyckeltal Solvens II	2018	2017
Minimikapitalkrav	249	257
Solvenskapitalkrav	995	1 029
Kapitalbas enligt Solvens II	2 500	2 406
Eget kapital enligt Årsredovisning	2 178	2 086
Solvenskapitalkvot, procent	251%	234%

Styrelsen beslutar årligen om Bolagets övergripande styrdokument rörande riskhantering samt sätter en toleransnivå för den totala risken. Risktoleransen uttrycks som den lägsta nivå vilken Bolagets kapitalkvot (kapitalbas i relation till kapitalkrav) aldrig får gå under. Den övergripande risktoleransen beslutades i juni 2018 till en solvenskapitalkvot om lägst 140 procent. Utöver att besluta den övergripande risktoleransen ska Bolagets styrelse även besluta om Bolagets kapitalmål vilket uttrycks som ett intervall mellan en övre och undre målnivå. Kapitalmålets syfte är att spegla Bolagets kapitalbehov (solvensbehov) samt säkerställa att Bolaget har tillräckligt med kapital för att kunna möta ett negativt scenario utan att riskera att understiga beslutad risktolerans. Undre målnivån är beslutad till 150 procent och den övre målnivån till 270 procent.

Kapitalbas

Beloppen som rapporteras för initialt kapital,

balanserad vinst och årets resultat överensstämmer med vad som redovisas i legalt bokslut. Beloppet som rapporteras för avstämningsreserven är uppbyggt av flera poster så som obeskattade reserver, omvärdering av förutbetalda anskaffningskostnader och försäkringstekniska avsättningar. Omvärdering av poster från redovisningen till solvensbalansräkningen följer de regler som anges i försäkringsrörelselagen och EU:s delegerade *Solvens 2-förordning*. Obeskattade reserver medtas i kapitalbasen till 100 procent.

Kapitalbas, mkr Primärkapital (Nivå 1)	2018	2017	
Initialt kapital (bundna reserver och uppskrivningsfond)	51	51	
Balanserad vinst och årets resultat	1 499	1 427	
Avstämningsreserv	950	928	
Kapitalbas enligt Solvens II	2 500	2 406	
Förväntad utveckling av kapitalbas mkr			
	2019	2020	2021
Kapitalbas	2 651	2 813	2 997

Den förväntade utvecklingen av kapitalbasen i Bolaget är hämtad från Bolagets *ERSA-rapport 2019 - 2021*, vilken är beslutad av Bolagets styrelse.

Kapitalbasen förväntas fortsätta växa i och med att prognostiserade positiva resultat adderas till det egna kapitalet i balansräkningen.

Solvenskapitalkrav

Bolaget använder standardformeln för beräkning av solvenskapitalkravet och intern modell tillämpas inte. En bedömning av standardformeln lämplighet genomförs

årligen. Bedömningen innehåller en kombination av kvantitativa och kvalitativa analyser där standardformeln antaganden jämförs med Bolagets faktiska riskprofil. Bedömningen är att standardformeln skattar Bolagets kapitalbehov väl men mindre avvikelser finns inom enskilda riskkategorier. Följande tabell visar solvenskapitalkravets storlek, totalt och uppdelat per riskmodul, samt minimikapitalkravets storlek.

Solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav, mkr	2018	2017
Skadeförsäkringsrisk	296	278
Sjukförsäkringsrisk	47	44
Livförsäkringsrisk	11	10
Marknadsrisk	1 088	1 156
Motpartsrisk	49	53
Diversifiering	-261	-254
Primärt solvenskapitalkrav (BSCR)	1 229	1 287
Operativ risk	36	32
Justering för förlust-täckningskapacitet hos uppskjutna skatter	-271	-290
Solvenskapitalkrav (SCR)	995	1 029
Minimikapitalkrav (MCR)	249	257

Förväntad utveckling av Solvenskapitalkrav och Minimikapitalkrav, mkr	2019	2020	2021
Solvenskapitalkrav(SCR)	1 058	1 162	1 251
Minimikapitalkrav (MCR)	265	290	313

Under 2019 - 2021 ökar kapitalkravet vilket framförallt har sin förklaring i utvecklingen av marknadsrisken. Inom kategorin skadeförsäkringsrisk ökar kapitalkravet i begränsad omfattning som en effekt av utvecklingen av premie- och reservvolymen.





Not 3**PREMIEINKOMST/PREMIEINTÄKT**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Direkt försäkring i Sverige	779 444	743 698	780 566	743 698
Mottagen återförsäkring	47 413	43 314	47 413	43 314
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-13 784	-16 481	-	-
Summa premieinkomst/premieintäkt	813 073	770 531	827 979	787 012

Not 4**KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD FRÅN FINANSRÖRELSEN**

	2018	2017
Överförd kapitalavkastning	39 397	29 719
Räntesatser, procent		
Avsättningar för trafikförsäkringar och mottagen återförsäkring med lång avvecklingstid	2,8%	2,3%
Avsättningar för olycksfallsförsäkringar med lång avvecklingstid	2,8%	2,3%
Avsättningar för försäkring med kort avvecklingstid	2,3%	1,5%

Principerna för beräkning av kalkylräntesats redovisas under not 1.

Not 5**UTBETALDA FÖRSÄKRINGERSÄTTNINGAR**

	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrares andel		Försäkringsersättningar f.e.r.	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Utbetalda försäkringsersättningar	439 553	477 964	-6 643	34 423	432 910	443 541
Driftskostnader för skadereglering	49 440	45 244	-	-	49 440	45 244
Summa utbetalda försäkringsersättningar	488 993	523 208	-6 643	34 423	482 350	488 785

Not 6**DRIFTKOSTNADER**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Funktionsindelad				
Provisioner	26 284	25 897	26 284	25 897
Anskaffningskostnader	83 236	86 342	79 568	82 675
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	-2 082	-11 353	-2 082	-11 353
Administrationskostnader	41 311	38 336	41 311	38 336
Provisioner i avgiven försäkring	1 750	916	1 750	916
Summa driftskostnader	150 498	140 137	146 831	136 470
Totala driftskostnader före funktionsindelning				
Kostnadsslagsindelad				
Personalkostnader	160 863	155 064	160 863	155 064
Lokalkostnader	5 858	5 398	5 858	5 398
Avskrivningar	8 429	7 389	4 761	3 722
Övrigt	85 853	85 796	85 853	85 796
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	-2 082	-11 353	-2 082	-11 353
Ombudersättningar	28 034	26 813	28 034	26 813
Summa driftskostnader	286 954	269 107	283 288	265 441
Avgår				
Driftskostnader i finansförvaltningen	15 807	10 457	15 807	10 457
Skaderegleringskostnader (Not B i resultatanalysen)	49 440	45 244	49 440	45 244
Kostnader förmedlad affär	71 209	73 269	71 209	73 269
Summa avgår	136 456	128 970	136 456	128 970
Summa driftskostnader	150 498	140 137	146 831	136 470

Skillnaden mellan moderbolagets och koncernens driftskostnader utgörs av avskrivningar på immateriella tillgångar och rörelsefastigheter.

Not 7**ÖVRIGA TEKNISKA KOSTNADER**

	2018	2017
Premier TFF	-7 120	-6 478
Skadekostnader TFF	10 034	9 649
Driftskostnader TFF	373	442
Ränteintäkter TFF	-26	-75
Totalt resultat TFF	3 261	3 539

Ansvarsförbindelse

Av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen (TFF). Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i TFF. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet för TFF fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av TFFs stämma. Av det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot TFF i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina egna förpliktelser eller i det fall de reserver för oreglerade skador som hålls av TFF:en visar sig otillräckliga. Då en eventuell förpliktelse kan bero på en mängd olika variabler och situationer så är den i princip omöjlig att bestämma till ett storleksmässigt belopp.

Not 8**KAPITALAVKASTNING, INTÄKTER**

Koncernen	2018	2017
Hysesintäkter från byggnader och mark	14 307	14 003
Utdelning på aktier och andelar	15 526	4 533
Ränteintäkter mm		
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	889	663
Valutaterminer		
- Valutakursvinst, brutto	-	15 075
Realisationsvinster		
- aktier och andelar	58 202	54 294
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 285	16 096
Summa kapitalavkastning, intäkter	92 209	104 664
Moderbolaget	2018	2017
Hysesintäkter från byggnader och mark	14 307	14 003
Utdelning på aktier och andelar	17 080	5 884
Ränteintäkter mm		
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	889	663
Valutaterminer		
- Valutakursvinst, brutto	-	15 075
Realisationsvinster		
- aktier och andelar	58 159	53 759
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 285	16 096
Summa kapitalavkastning, intäkter	93 721	105 480

Not 9**KAPITALAVKASTNING, KOSTNADER**

	2018	2017
Driftskostnader för byggnader och mark	28 361	21 850
Kapitalförvaltningskostnader	14 083	8 796
Räntekostnader		
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	1	206
Valutaterminer		
- Valutakursförlust, brutto	40 670	-
Realisationsförlust		
- aktier och andelar	-	-
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-
- fastigheter	-	-
Summa kapitalavkastning, kostnader	83 115	30 852

Not 10**OREALISERADE VINSTER OCH FÖRLUSTER PÅ PLACERINGSTILLGÅNGAR**

Koncernen	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
	2018	2017	2018	2017
Orealiserat resultat				
- byggnader och mark	14 500	25 100	-	-
- aktier och andelar	55 009	208 644	-	-
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	-3 181	-4 528
- derivat	-	10 063	-2 261	-
Summa orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	69 509	243 807	-5 441	-4 528

Moderbolaget	2018		2017	
	2018	2017	2018	2017
Orealiserat resultat				
- byggnader och mark	14 500	25 100	-	-
- aktier och andelar	52 203	206 435	-	-
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	-3 181	-4 528
- derivat	-	10 063	-2 261	-
Summa orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	66 704	241 599	-5 441	-4 528

Not 11**NETTORESULTAT PER KATEGORI AV FINANSIELLA INSTRUMENT**

Koncernen					
2018					
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
	Via identifiering	Innehav för handels- ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	127 442	-	-	-	127 442
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	689	-	-	-	689
Derivat	-42 940	-	-	-	-42 940
Övriga fordringar	9	-	-	-	9
Summa finansiella tillgångar	85 201	-	-	-	85 201
Innehav för handels- Övriga skulder Summa					
Finansiella skulder					
Derivat	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	-	-	-	-
Summa finansiella skulder	-	-	-	-	-

Moderbolaget					
2018					
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
	Via identifiering	Innehav för handels- ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	127 442	-	-	-	127 442
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	689	-	-	-	689
Derivat	-42 940	-	-	-	-42 940
Övriga fordringar	9	-	-	-	9
Summa finansiella tillgångar	85 201	-	-	-	85 201
Innehav för handels- Övriga skulder Summa					
Finansiella skulder					
Derivat	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	-	-	-	-
Summa finansiella skulder	-	-	-	-	-

Koncernen
2017

Finansiella tillgångar
värderade till verkligt värde
över resultatet

	Via identifiering	Innehav för handels- ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	266 078	-	-	-	266 078
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	11 624	-	-	-	11 624
Derivat	25 129	-	-	-	-
Övriga fordringar	9	-	-	-	9
Summa finansiella tillgångar	302 841	-	-	-	302 841

	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Finansiella skulder			
Derivat	-	-	-
Övriga skulder	-	-	-
Summa finansiella skulder	-	-	-

Moderbolaget
2017

Finansiella tillgångar
värderade till verkligt värde
över resultatet

	Via identifiering	Innehav för handels- ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	266 078	-	-	-	266 078
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	11 624	-	-	-	11 624
Derivat	25 129	-	-	-	25 129
Övriga fordringar	9	-	-	-	9
Summa finansiella tillgångar	302 841	-	-	-	302 841

	Innehav för handels- ändamål	Övriga skulder	Summa
Finansiella skulder			
Derivat	-	-	-
Övriga skulder	-	-	-
Summa finansiella skulder	-	-	-

Not 12
ÖVRIGA INTÄKTER

	2018	2017
Intäkter förmedlad livaffär	21 794	20 245
Intäkter förmedlad bankaffär	79 551	62 378
Intäkter förmedlad Agria-affär	168	2 209
Intäkter Länsförsäkringar Fastighetsförmedling	3 488	3 686
Summa övriga intäkter	105 000	88 519

Not 13
ÖVRIGA KOSTNADER

	2018	2017
Kostnader förmedlad livaffär	19 894	21 128
Kostnader förmedlad bankaffär	64 108	61 241
Kostnader förmedlad agriaaffär	228	1 886
Kostnader Länsförsäkringar Fastighetsförmedling	3 210	3 630
Kostnader samhällsengagemang	-	2 140
Summa övriga kostnader	87 440	90 025

Not 14**BOKSLUTSDISPOSITIONER****Moderbolaget**

	2018	2017
Avsättning till säkerhetsreserv	11 855	14 538
Avsättning till periodiseringsfond	-	-
Överavskrivningar	79	-387
Summa bokslutsdispositioner	11 934	14 151

Not 15**SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Aktuell skatt				
Periodens skattekostnad	4	1 090	4	1 090
Justering för skatt hänförlig till tidigare perioder	228	218	228	218
Summa aktuell skatt	232	1 308	232	1 308
Uppskjuten skattekostnad				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	2 599	40 082	896	37 775
Uppskjuten skattekostnad avseende aktiverat värde i underskottsavdrag	-	-	-	-
Uppskjuten skatt till följd av ändrade skattesatser	-14 680	-	-14 680	-
Summa uppskjuten skattekostnad	-12 081	40 082	-13 784	37 775
Totalt redovisad skattekostnad	-11 849	41 389	-13 552	39 083
Avstämning av effektiv skatt				
Redovisat resultat före skatt	66 623	246 864	58 357	236 380
Skatt enligt gällande skattesats (22,0%)	-14 657	-54 310	-12 838	-52 004
Skatteeffekt av:				
- ej avdragsgilla kostnader	-496	-849	-496	-849
- ej skattepliktiga intäkter	333	182	333	182
- ej bokförda avdragsgilla kostnader	13 452	15 250	13 452	15 250
- ej bokförda skattepliktiga intäkter	-1 350	-1 445	-1 350	-1 445
- skatt hänförlig till tidigare perioder	14 453	-218	14 453	-218
- övrigt	116	-	-	-
Redovisad skattekostnad	-11 849	41 389	-13 552	39 083
Gällande skattesats	22,0%	22,0%	22,0%	22,0%
Effektiv skattesats	-17,8%	16,8%	-23,2%	16,5%

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat

Koncernen	2018			2017		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Aktuariella vinster och förluster	3 667	-755	2 912	3 667	-807	2 860
Övrigt totalresultat	3 667	-755	2 912	3 667	-807	2 860

Bolaget har inga ej aktiverade underskottsavdrag.

Inga skatteposter i moderbolaget har redovisats mot eget kapital.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Uppskjuten skatt				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader				
Placeringstillgångar	170 238	184 289	170 238	184 289
Immateriella tillgångar	-	-	-	-
Obeskattade reserver	162 828	171 443	-	-
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	-	-	-	-
Övriga temporära skillnader	10 872	10 605	10 872	10 605
Summa avsättning för skatter	343 938	366 337	181 110	194 894

Not 16**IMMATERIELLA TILLGÅNGAR**

Koncernen & Moderbolaget	2018	2017
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	9 820	-
Försäljning/Utrangeringar	-	-
Inköp	-	9 820
Vid årets slut	9 820	9 820
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-1 403	-
Försäljningar/Utrangeringar	-	-
Avskrivningar	-2 525	-1 403
Vid årets slut	-3 928	-1 403
Totalt värde immateriella tillgångar	5 892	8 417

Not 17**FÖRVALTNINGS- & RÖRELSEFASTIGHETER / BYGGNADER OCH MARK**

Koncernen	Rörelsefastigheter		Förvaltningsfastigheter	
	2018	2017	2018	2017
Ingående verkligt värde	202 500	197 400	143 421	123 421
Ingående anskaffningsvärde	170 020	170 020	62 419	62 419
Tillkommande	-	-	-	-
Anskaffningskostnad köpta fastigheter	-	-	-	-
Aktiverade förbättringar	-	-	-	-
Omklassificering	-	-	-	-
Anskaffningskostnad	-	-	-	-
Verkligt värde	-	-	-	-
Utgående sålda fastigheter	-	-	-	-
Anskaffningsvärde	-	-	-	-
Verkligt värde	-	-	-	-
Ackumulerade avskrivningar	-18 336	-14 669	-	-
Värdeförändringar	10 000	5 100	4 500	20 000
Nedskrivning fastighet	-	-	-	-
Omvärderingar rörelsefastigheter	18 336	14 669	-	-
Utgående verkligt värde	212 500	202 500	147 921	143 421
Utgående anskaffningsvärde	170 020	170 020	62 419	62 419
Förvaltnings- och rörelsefastighets påverkan på periodens resultat				
Hysesintäkter	6 533	6 310	7 774	7 546
Driftskostnader	-6 916	-5 432	-5 153	-3 537
Koncernen	2018	2017	2018	2017
Antal	6	6	3	3
Areal kvm	10 899	10 899	6 860	6 860
Verkligt värde, tkr	212 500	202 500	147 921	143 421
Verkligt värde per kvm i kronor	19 497	18 580	21 563	20 907
Direktavkastningskrav vid värdering	3,8 - 6,5	3,9 - 6,0	3,8 - 6,5	3,7 - 4,0

Samtliga fastigheter ligger inom Länsförsäkringar Hallands verksamhetsområde. I den egna verksamheten utnyttjas cirka 5 370 kvm av bolagets fastigheter vilket motsvarar cirka 30 procent av totala fastighetsbeståndet.

Värderingsmetod framgår av not 1. Fastigheterna kategoriseras som nivå 1 tillgångar.

Byggnader och mark

Moderbolaget	2018	2017
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	232 440	232 440
Försäljningar	-	-
Aktivering förbättringar	-	-
Vid årets slut	232 440	232 440
Ackumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	113 482	88 382
Försäljningar	-	-
Värdejustering	14 500	25 100
Vid årets slut	127 982	113 482
Totalt värde byggnader och mark	360 421	345 921

Not 18

MATERIELLA TILLGÅNGAR

Koncernen & Moderbolaget	2018	2017
Ack. anskaffningsvärden för maskiner, kontors- och fastighetsinventarier		
Vid årets början	36 789	34 277
Nyanskaffningar	3 358	3 511
Avyttringar och utrangeringar	-	-999
Vid årets slut	40 148	36 789
Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-28 567	-27 087
Avyttringar och utrangeringar	-	980
Årets avskrivning enligt plan	-1 724	-2 460
Vid årets slut	-30 291	-28 567
Summa materiella tillgångar	9 856	8 222

Not 19

AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Moderbolaget

Länsförsäkringar Halland Förvaltningsaktiebolag, org. nr. 556596-0837

100 aktier, ägarandel 100 %

Företagets säte: Halmstad

Bokfört värde: 455 685 tkr (263 636)

Moderbolaget

Länsförsäkringar Halland Holding AB, org. nr. 556972-5376

500 aktier, ägarandel 100 %

Företagets säte: Halmstad

Bokfört värde: 66 819 tkr (49 179)

Moderbolaget

Visionsbolaget 15305 AB (under ombildning till Länsförsäkringar Halland Skog AB), org. nr. 559180-7416

50 000 aktier, ägarandel 100 %

Företagets säte: Halmstad

Bokfört värde: 13 650 tkr (0)

	2018	2017
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	48 152	48 152
Inköp	12 750	-
Försäljningar	-	-
Vid årets slut	60 902	48 152
Uppskrivning	46 324	46 324
Ackumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	351 300	281 383
Värdejustering	77 628	69 917
Vid årets slut	428 928	351 300
Totalt värde aktier och andelar i koncernföretag	536 154	445 776

Not 20**AKTIER OCH ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG**

	2018	2017
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	10 792	13 001
Inköp	510	-
Inköp av option	-	-
Försäljningar	-	-
Andel i årets resultat	507	321
Andel i övrigt total resultat	-	-
Nedskrivning av option i intresseföretag	-	-
Upp- Nedskrivning av aktier i intresseföretag	-1 205	-2 530
Totalt värde aktier och andelar i intresseföretag	10 605	10 792

Koncernen

Försäkringsmäklarna Väst Tommy Andersson AB, org. nr. 556524-9769

480 aktier, ägarandel 48 %, dessutom finns en option att förvärva 52 % av aktierna under 2022.

Säte: Halmstad

Bokförtvärde: 10 195 tkr (8 298)

	2018	2017
Koncernens andel av resultatet i intresseföretaget och dess andel av tillgångar och skulder		
Registreringsland	Sverige	Sverige
Tillgångar	3294	2 555
Skulder	915	803
Intäkter	4 201	2 039
Resultat	597	321
Ägarandel %	48,0	48,0

Koncernen

Skadedjursbekämpning i Väst AB, org. nr. 559164-8505

500 000 aktier, ägarandel 33,33 %

Säte: Västra Götalands län, Borås Kommun

Bokförtvärde: 410 tkr

	2018	2017
Koncernens andel av resultatet i intresseföretaget och dess andel av tillgångar och skulder		
Registreringsland	Sverige	Sverige
Tillgångar	500	-
Skulder	90	-
Intäkter	-	-
Resultat	-90	-
Ägarandel %	33,3	-

Not 21**AKTIER OCH ANDELAR**

	Verkligt värde		Anskaffningsvärde	
	2018	2017	2018	2017
Moderbolaget	1 957 506	2 015 122	1 309 392	1 344 521
Koncernen	2 446 098	2 460 898	1 416 619	1 438 999

Ytterligare information om finansiella instrument finns i not 23.

Not 22
OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE PAPPER

Koncernen & Moderbolag	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2018	2017	2018	2017
Svenska staten	67 088	183 882	65 989	184 015
Svenska kommuner	46 928	53 263	47 134	53 087
Svenska bostadsinstitut	279 212	210 880	281 289	214 778
Övriga svenska emittenter	111 965	54 247	112 005	54 032
Övriga utländska emittenter, räntefonder	438 093	343 792	430 930	332 493
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	943 287	846 063	937 347	838 405
<i>varav noterade värdepapper</i>	943 287	846 063	937 347	838 405
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger	24 710	35 416	25 847	35 589
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger	-117	-119	-30	-477
Förfallostruktur				
Mindre än ett år	121 595	31 073	120 003	28 002
Mellan 1 och 5 år	603 726	519 468	598 215	521 704
Över 5 år	217 965	295 522	219 130	288 699
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	943 287	846 063	937 347	838 405

Not 23
REDOVISADE VÄRDEN FÖR FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER PER VÄRDERINGSKATEGORI
Koncernen

2018

Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet		Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
	Via identifiering	Innehav för handels-ändamål				
Aktier intressebolag	10 605	-	-	-	10 605	10 605
Aktier och andelar	2 446 098	-	-	-	2 446 098	2 446 098
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	943 287	-	-	-	943 287	943 287
Upplupen ränteintäkt	2 362	-	-	-	2 362	2 362
Derivat	461	-	-	-	461	461
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	398	-	398	398
Andra tillgångar	-	-	167 047	-	167 047	167 047
Summa finansiella tillgångar	3 402 813	-	167 445	-	3 570 258	3 570 258
Finansiella skulder	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet		Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
	Via identifiering	Innehav för handels-ändamål				
Derivat	-	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	-	157 524	-	157 524	157 524
Summa finansiella skulder	-	-	157 524	-	157 524	157 524

Moderbolaget

2018

Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet		Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
	Via identifiering	Innehav för handels-ändamål				
Aktier och andelar i koncernföretag	536 154	-	-	-	536 154	536 154
Aktier och andelar intressebolag	10 605	-	-	-	10 605	10 605
Aktier och andelar	1 957 506	-	-	-	1 957 506	1 957 506
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	943 287	-	-	-	943 287	943 287
Upplupen ränteintäkt	2 362	-	-	-	2 362	2 362
Derivat	461	-	-	-	461	461
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	398	-	398	398
Andra tillgångar	-	-	161 435	-	161 435	161 435
Summa finansiella tillgångar	3 450 375	-	161 833	-	3 612 208	3 612 208
Finansiella skulder	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet		Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
	Via identifiering	Innehav för handels-ändamål				
Derivat	-	-	-	-	0	0
Övriga skulder	-	-	87 586	-	87 586	87 586
Summa finansiella skulder	-	-	87 586	-	87 586	87 586

Koncernen
2017

Finansiella tillgångar värderade till verkligt
värde över resultatet

<i>Finansiella tillgångar</i>	<i>Via identifiering</i>	<i>Innehav för handels- ändamål</i>	<i>Lånefordringar</i>	<i>Finansiella instrument som kan säljas</i>	<i>S:a redovisat värde</i>	<i>S:a verkligt värde</i>
Aktier och andelar intressebolag	10 792	-	-	-	10 792	10 792
Aktier och andelar	2 460 898	-	-	-	2 460 898	2 460 898
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	846 063	-	-	-	846 063	846 063
Upplupen räntetäkt	3 825	-	-	-	3 825	3 825
Derivat	5 636	-	-	-	5 636	5 636
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	344	-	344	344
Andra tillgångar	-	-	95 382	-	95 382	95 382
Summa finansiella tillgångar	3 327 214	-	95 726	-	3 422 940	3 422 940

<i>Finansiella skulder</i>	<i>Via identifiering</i>	<i>Innehav för handels- ändamål</i>	<i>Lånefordringar</i>	<i>Finansiella instrument som kan säljas</i>	<i>S:a redovisat värde</i>	<i>S:a verkligt värde</i>
Derivat	3 869	-	-	-	3 869	3 869
Övriga skulder	-	-	151 647	-	151 647	151 647
Summa finansiella skulder	3 869	-	151 647	-	155 517	155 517

Moderbolaget
2017

Finansiella tillgångar värderade till verkligt
värde över resultatet

<i>Finansiella tillgångar</i>	<i>Via identifiering</i>	<i>Innehav för handels- ändamål</i>	<i>Lånefordringar</i>	<i>Finansiella instrument som kan säljas</i>	<i>S:a redovisat värde</i>	<i>S:a verkligt värde</i>
Aktier och andelar i koncernföretag	445 776	-	-	-	445 776	445 776
Aktier och andelar intressebolag	10 792	-	-	-	10 792	10 792
Aktier och andelar	2 015 122	-	-	-	2 015 122	2 015 122
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	846 063	-	-	-	846 063	846 063
Upplupen räntetäkt	3 825	-	-	-	3 825	3 825
Derivat	5 636	-	-	-	5 636	5 636
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	344	-	344	344
Andra tillgångar	-	-	95 236	-	95 236	95 236
Summa finansiella tillgångar	3 327 215	-	95 581	-	3 422 796	3 422 796

<i>Finansiella skulder</i>	<i>Via identifiering</i>	<i>Innehav för handels- ändamål</i>	<i>Lånefordringar</i>	<i>Finansiella instrument som kan säljas</i>	<i>S:a redovisat värde</i>	<i>S:a verkligt värde</i>
Derivat	3 869	-	-	-	3 869	3 869
Övriga skulder	-	-	40 242	-	40 242	40 242
Summa finansiella skulder	3 869	-	40 242	-	44 111	44 111

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen.

Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden värderas aktier och andelar enligt nedanstående:

Finansiella instrument värderade till verkligt värde i Nivå 3

	Verkligt värde	Värderings- teknik	Väsentliga icke- observerbara indata	Intervall för estimat (viktat medelvärde)	Känslighets- analys
Aktier och andelar i koncernföretag, Länsförsäkringar Halland Holding AB	66 819	Substansvärde på underliggande fonders NAV kurser	Prognostiserade vinstmarginaler och justerade markands- multiplar		Förändrade framtida vinst- marginal på de under-liggande bolagen och förändrade multiplar i de multipel-värderade bolagen
Aktier och andelar i koncernföretag, Visionsbolaget 15305 AB (under ombildning till Länsförsäkringar Halland Skog AB)	13 650	Substansvärde på underliggande fonders NAV kurser	Prognostiserade vinstmarginaler och justerade markandsmultipl ar		Förändrade framtida vinst- marginal på de under-liggande bolagen och förändrade multiplar i de multipel-värderade bolagen
Aktier och andelar i koncernföretag, Länsförsäkringar Halland Förvaltningsaktiebolag	455 685	Substansvärde	Marknads- information och vakanser	Direktavkastning 4,6%-7,5% medelvärde 5,6%	En förändring av kalkylräntan och direktavkastning resulterar i ett högre resp lägre verkligt värde
Aktier och andelar i intressebolag	10 605	Nuvärdesberäkni ng av diskonterade kassaflöden	Prognostiserad försäljningstillväx t och Prognostiserade vinst	5% diskonterings- ränta	Lägr/högre tillväxt i bolaget och sämre/bättre resultat leder till värde-förändring på bolaget
Aktier & andelar (LFAB innehav)	941 086	Substansvärde	kreditstockens kvalité inom banken		Sämre resultat i dotterbolagen inom LFAB koncernen

Koncernen

2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	10 605	10 605
Aktier och andelar	968 858	-	1 477 240	2 446 098
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	943 287	-	-	943 287
Upplupen ränteintäkt	2 362	-	-	2 362
Derivat	461	-	-	461
Summa	1 914 968	-	1 487 845	3 402 813
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	-	-	-
Övriga skulder	157 524	-	-	157 524
Summa	157 524	-	-	157 524

Moderbolaget

2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-	536 154	536 154
Aktier och andelar intressebolag	-	-	10 605	10 605
Aktier och andelar	1 016 420	-	941 086	1 957 506
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	943 287	-	-	943 287
Upplupen ränteintäkt	2 362	-	-	2 362
Derivat	461	-	-	461
Summa	1 962 530	-	1 487 845	3 450 375
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Övriga skulder	87 586	-	-	87 586
Summa	87 586	-	-	87 586

Koncernen

2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	10 792	10 792
Aktier och andelar	1 159 097	-	1 301 801	2 460 898
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	846 063	-	-	846 063
Upplupen ränteintäkt	3 825	-	-	3 825
Derivat	5 636	-	-	5 636
Summa	2 014 622	-	1 312 593	3 327 215
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	3 869	-	-	3 869
Övriga skulder	151 647	-	-	151 647
Summa	155 516	-	-	155 516

Moderbolaget

2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-	445 776	445 776
Aktier och andelar intressebolag	-	-	10 792	10 792
Aktier och andelar	1 159 097	-	856 025	2 015 122
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	846 063	-	-	846 063
Upplupen ränteintäkt	3 825	-	-	3 825
Derivat	5 636	-	-	5 636
Summa	2 014 622	-	1 312 593	3 327 215
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	3 869	-	-	3 869
Övriga skulder	40 242	-	-	40 242
Summa	44 111	-	-	44 111

Koncernens och moderbolagets innehav i Länsförsäkringar AB-koncernen är 941 087 (856 025) tkr.

Avstämning av verkliga värden i nivå 3

Koncernen & Moderbolaget	Byggnader och mark	Aktier och andelar i intressebolag	Aktier och andelar inkl aktier i koncern-företag	Obligationer	Derivat tillgångar	Derivat skulder	Summa
Ingående balans 2018-01-01	-	10 792	1 301 801	-	-	-	1 312 593
Totalt redovisade vinster och förluster							
- redovisat i årets resultat	-	-698	112 138	-	-	-	111 440
- redovisat direkt i eget kapital	-	-	-	-	-	-	-
Anskaffningsvärde förvärv	-	511	12 750	-	-	-	13 261
Försäljningslikvid försäljning	-	-	-	-	-	-	-
Överföring från nivå 3	-	-	-	-	-	-	-
Överföring till nivå 3	-	-	-	-	-	-	-
Utgående balans 2018-12-31	-	10 605	1 426 689	-	-	-	1 437 294
Orealiserade vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen	-	-698	112 138	-	-	-	111 440

Koncernen & Moderbolaget	Byggnader och mark	Aktier och andelar i intressebolag	Aktier och andelar inkl aktier i koncern-företag	Obligationer	Derivat tillgångar	Derivat skulder	Summa
Ingående balans 2017-01-01	-	13 001	1 158 854	-	-	-	1 171 855
Totalt redovisade vinster och förluster							
- redovisat i årets resultat	-	-2 209	142 947	-	-	-	140 738
- redovisat direkt i eget kapital	-	-	-	-	-	-	-
Anskaffningsvärde förvärv	-	-	-	-	-	-	-
Försäljningslikvid försäljning	-	-	-	-	-	-	-
Överföring från nivå 3	-	-	-	-	-	-	-
Överföring till nivå 3	-	-	-	-	-	-	-
Utgående balans 2017-12-31	-	10 792	1 301 801	-	-	-	1 312 593
Orealiserade vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen	-	-2 209	142 947	-	-	-	140 738

Not 24

ÅTERFÖRSÄKRARES ANDEL AV FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

	2018	2017
Återförsäkrares andel i ingående avsättning för oreglerade skador	209 875	284 773
Återförsäkrares andel av förändring i avsättning för oreglerade skador	58 072	-74 897
Summa återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	267 948	209 875

Not 25

FÖRUTBETALDA ANSKAFFNINGSKOSTNADER

Moderbolaget	2018	2017
Föregående års avsättning av förutbetalda	42 747	31 394
Årets avsättning	44 830	42 747
Årets avskrivning	-42 747	-31 394
Summa förutbetalda anskaffningskostnader	44 829	42 747
Anskaffningskostnad med avskrivningstid inom ett år	44 829	42 747

Not 26**LIKVIDA MEDEL / KASSA OCH BANK**
Koncernen

	2018	2017
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i likvida medel</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	167 047	95 382
Summa enligt rapporten över finansiell ställning och enligt rapporten över kassaflöden	167 047	95 382
Beviljad checkkredit uppgick till	-	-
Utnyttjad del av checkkredit	-	-

Moderbolaget

	2018	2017
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i kassa och bank</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	161 435	95 236
Summa enligt balansräkningen och enligt rapporten över kassaflöden	161 435	95 236
Beviljad checkkredit uppgick till	-	-
Utnyttjad del av checkkredit	-	-

Not 27**EGET KAPITAL****Bundet eget kapital***Reservfond*

Syftet med reservfonden är att spara en del av nettovinsten, som inte går åt, för täckning av balanserad förlust.

Uppskrivningsfond

Posten omfattar belopp, som satts av till en uppskrivningsfond enligt bestämmelserna i 4 kap 1-2 § ÅRFL.

Omvärderingsreserv

Omvärderingsreserven innefattar värdeförändringar hänförliga till materiella anläggningstillgångar. När materiella anläggningstillgångar omklassificeras till rörelsefastigheter redovisas den ackumulerade ökningen av verkligt värde på tillgången vid tidpunkten för omklassificeringen utöver eventuell tidigare nedskrivning i fond för verkligt värde.

Fritt eget kapital*Balanserade vinstmedel*

Utgörs av föregående års fria egna kapital efter en eventuell reservfondsavsättning och efter att eventuell vinstutdelning lämnats. Utgör, tillsammans med årets resultat, summa fritt eget kapital.

Ytterligare information om det egna kapitalet finns i Rapport över förändring i eget kapital.

Not 28**Vinstdisposition****Moderbolaget**

Till bolagsstämmans förfogande står:

- balanserad vinst	1 426 625 320	kr
- årets resultat	71 908 790	kr
Summa Fritt eget kapital	1 498 534 110	kr

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att kronor 1 498 534 110 kr överförs i ny räkning

Not 29**OBESKATTADE RESERVER****Moderbolaget**

	2018	2017
Säkerhetsreserv		
Ingående balans 1 januari	685 689	671 152
Årets förändring	11 855	14 538
Utgående balans 31 december	697 544	685 689
Utgjänningsfond	2018	2017
Ingående balans 1 januari	48 900	48 900
Årets förändring	-	-
Utgående balans 31 december	48 900	48 900
Periodiseringsfond	2018	2017
Ingående balans 1 januari	41 751	41 751
Årets förändring	-	-
Utgående balans 31 december	41 751	41 751
Överavskrivningar	2018	2017
Ingående balans 1 januari	2 611	2 998
Årets förändring	79	-387
Utgående balans 31 december	2 690	2 611
Summa obeskattade reserver	790 885	778 951

Not 30**AVSÄTTNING FÖR EJ INTJÄNADE PREMIER OCH KVARDRÖJANDE RISKER**

	2018	2017
Avsättning för ej intjänade premier		
Vid årets början	319 212	302 731
Försäkring tecknad under perioden	827 979	787 012
Intjänade premier under perioden	-813 072	-770 531
Andra förändringar	-	-
Vid årets slut	334 119	319 212
Avsättning för kvardröjande risker		
Vid årets början	-	-
Tidigare års avsättning som tagits till resultatet	-	-
Nya avsättningar under perioden	-	-
Andra förändringar	-	-
Valutaeffekt	-	-
Vid årets slut	-	-
Summa avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	334 119	319 212

Not 31**AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR**

	2018			2017		
	Brutto	Återförsäkrares andel	Netto	Brutto	Återförsäkrares andel	Netto
<i>Avsättning för oreglerade skador</i>						
Ingående balans rapporterade skador	599 315	-67 246	532 069	676 699	-145 194	531 505
Ingående balans inträffade, men ej ännu rapporterade skador	651 640	-142 629	509 011	638 767	-139 579	499 188
Ingående balans avsättning för skaderegleringskostnader	39 018	-	39 018	38 094	-	38 094
Summa Ingående balans	1 289 974	-209 875	1 080 099	1 353 560	-284 773	1 068 787
Förväntad kostnad för skador som inträffat under innevarande period	635 902	-54 956	580 946	574 592	-24 624	549 967
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	-488 993	6 643	-482 350	-523 208	34 423	-488 785
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-35 980	-9 759	-45 740	-126 731	65 099	-61 632
<i>Effekt av beståndsoverlåtelse</i>						
Verkligt värde beståndsoverlåtelse Olycksfall	11 760	-	11 760	11 760	-	11 760
Summa Utgående balans	1 412 662	-267 947	1 144 715	1 289 973	-209 875	1 080 098
UB rapporterade skador	563 543	-109 636	453 907	453 710	-67 247	386 463
UB inträffade, men ej ännu rapporterade skador	655 038	-158 311	496 726	651 640	-142 629	509 011
UB skadelivräntor	145 670	-	145 670	145 605	-	145 605
UB avsättning för skaderegleringskostnader	48 411	-	48 411	39 018	-	39 018

Avsättningen för oreglerade skador i trafikförsäkring och olycksfallsförsäkring har diskonterats. Tyngdpunkten i framtida betalningsflöden uppfyller kraven i Finansinspektionens föreskrifter.

För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 4,20 %. För övrig försäkring används en fast räntesats baserad på den statsobligation som har löptid närmast åtagandenas genomsnittliga duration. För direkt trafikförsäkring och mottagen proportionell trafikåterförsäkring används räntesatsen 0,20 % (0,4%). Diskonteringsräntan är baserad på ett vägt medelvärde av räntan på 7-åriga svenska statsobligationer över åren 2013-2017, där värdet för 2017 beräknas som genomsnitt över perioden jan-aug. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 % av räntesatsen. För mottagen icke-proportionell trafikåterförsäkring samt för sjuk- och olycksfallsförsäkring, såväl direktförsäkring som mottagen återförsäkring, används räntesatsen 0,6 % (0,6 %), diskonteringsräntan är baserad på ett vägt medelvärde av räntan på 10-åriga svenska statsobligationer över åren 2013-2017, där värdet för 2017 beräknas som genomsnitt över perioden jan-aug. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 % av räntesatsen.

Avsättning för inträffade och rapporterade skador (kända skador) f.e.r. uppgår till 709 213 (599 315) tkr. I avsättningen ingår diskonterade reserver avseende trafik- och olycksfallsskador med 139 618 (127 101) tkr. Skadereserven för inträffade och rapporterade trafik- och olycksfallsskador uppgick, före diskontering till 144 860 (132 954) tkr. Avsättning för inträffade men ej rapporterade skador (okända skador)f.e.r. uppgår till 655 038 (651 640) tkr. I avsättningen ingår diskonterade reserver avseende trafik- och olycksfallsskador med 363 959 (348 301) tkr. Skadereserven för inträffade men ej rapporterade trafik- och olycksfallsskador uppgick, före diskontering till 373 393 (362 573) tkr.

Not 32**AVSÄTTNING FÖR ÅTERBÄRING OCH RABATTER**

	2018	2017
Ingående balans återbäring och rabatter	104 149	125 000
Under perioden reglerad återbäring och rabatt	-788	-120 851
Årets avsättning för ej förfallen återbäring	33 000	100 000
Årets avsättning för rabatter	136 361	104 149

Not 33**AVSÄTTNING FÖR PENSION OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE**

Pensionsförpliktelser	2018	2017
Pension till VD	4 195	3 541
Avsättning för övriga pensionsförpliktelser	3 312	4 580
Summa avsättning för pension och liknande förpliktelser	7 507	8 121
Avsättning för åtagande enligt avtal		
Redovisat värde vid periodens ingång	8 121	9 505
Avsättningar som gjorts under perioden	654	924
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-	-1 955
Outnyttjade belopp som har återförts under perioden	-1 268	-353
Redovisat värde vid periodens utgång	7 507	8 121

Bolaget har from 2008 två olika pensionsplaner i enlighet med bestämmelserna i kollektivavtal. Förmånsbestämd plan för alla födda 1971 och tidigare och avgiftsbestämd plan för alla födda 1972 eller senare. Avsättning görs ej i balansräkning då pensionerna tryggas genom försäkring hos FPK med löpande betalning.

Inom koncernen finns ett antal förmånsbestämda pensionsplaner. Den största av dessa planer är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan få gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren för denna plan är utformade så, att som pension erhålls cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder. Avsättning är gjord med 70 % av lönen för 3 år plus löneskatt och med en beräkning att 100 % av personerna som är berättigade kommer att plocka ut sin pension vid 62-års ålder. Om någon av de avsättningsberättigade valt att arbeta kvar ytterligare något år så minskas avsättningen löpande.

Utöver denna plan finns en avsättning till en kapitalförsäkring till nuvarande VD som uppgår till 3 376 tkr.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Dessa planer är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period som de anställda utfört de tjänster avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19, Ersättningar till anställda, att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 i IAS 19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planer och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

Not 34**ÖVRIGA SKULDER**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Leverantörsskulder	16 306	12 327	16 306	12 327
Källskatter	2 410	2 165	2 410	2 165
Premieskatteskuld	19 230	19 181	19 230	19 181
Övriga skulder *	119 578	117 974	49 640	6 569
Summa övriga skulder	157 524	151 647	87 586	40 242

* I koncernen ingår belopp avseende återförsäkring och direkt försäkring. I moderbolaget redovisas detta på en egen balanspost.

Not 35**SKULDER AVSEENDE DIREKT FÖRSÄKRING**

	Moderbolaget	
	2018	2017
Skulder till försäkringstagare	84 152	82 110
Skulder till försäkringsförmedlare	671	2 653
Skulder till försäkringsföretag	-	166
Summa skulder avseende direktförsäkring	84 823	84 929

Not 36**UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER**

	2018	2017
Semesterlöneskuld	9 183	8 175
Provisioner	928	1 602
Sociala kostnader	2 401	3 043
Räntekostnader	-	-
Övrigt	15 283	11 463
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	27 794	24 283

Not 37**NÄRSTÅENDE**

<i>Sammanställning över närståendetransaktioner</i>	År	Försäljning av tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående	Inköp av varor / tjänster från närstående	Övrigt (utbetald skade- ersättning)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Koncernen						
<i>Närståenderelation</i>						
Intresseföretag						
Försäkringsmäklarna Väst Tommy Andersson AB, se not 20	2018	-	-	-	-	-
Försäkringsmäklarna Väst Tommy Andersson AB, se not 20	2017	-	-	-	-	-
Skadedjursbekämpning i Väst AB, se not 20	2018	-	-	-	-	-
Skadedjursbekämpning i Väst AB, se not 20	2017	-	-	-	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2018	231	-	123	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2017	301	-	54	-	-

<i>Sammanställning över närståendetransaktioner</i>	År	Försäljning av tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående	Inköp av varor / tjänster från närstående	Övrigt (utbetald skade- ersättning)	Fordran på närstående per 31 dec.	Skuld till närstående per 31 dec.
Moderbolaget						
<i>Närståenderelation</i>						
Dotterföretag						
Länsförsäkringar Hallands Förvaltningsaktiebolag (not 19)	2018	-	-	-	-	-
Länsförsäkringar Hallands Förvaltningsaktiebolag (not 19)	2017	-	-	-	-	-
Länsförsäkringar Halland Holding AB (not 19)	2018	-	-	-	-	42 095
Länsförsäkringar Halland Holding AB (not 19)	2017	-	-	-	-	-
Visionsbolaget 15305 AB (not 19)	2018	-	-	-	-	-
Visionsbolaget 15305 AB (not 19)	2017	-	-	-	-	-
Intresseföretag						
Försäkringsmäklarna Väst Tommy Andersson AB (not 20)	2018	-	-	-	-	-
Försäkringsmäklarna Väst Tommy Andersson AB (not 20)	2017	-	-	-	-	-
Skadedjursbekämpning i Väst AB (not 20)	2018	-	-	-	-	-
Skadedjursbekämpning i Väst AB (not 20)	2017	-	-	-	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2018	231	-	123	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2017	301	-	54	-	-

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor.

Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning**Ställda säkerheter samt ansvarsförbindelser till förmån för närstående**

Bolaget har tecknat en kapitalförsäkring, med vd som försäkringstagare. Kapitalförsäkringen är pantsatt till vd.

Upplysningar om löner och ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare lämnas i not 38.

Not 38**ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER****Moderbolaget**

	2018	2017
Medelantal anställda		
Män	65	61
Kvinnor	95	92
Summa medelantal anställda	160	153
Medelantal ombud		
Fritidsombud	-	-
Specialombud	-	-
Summa medelantal ombud	-	-
Totalt medelantal ombud och anställda	160	153

Löner, andra ersättningar samt sociala kostnader

	2018	2017
Styrelse och anställda i ledande ställning, 16 (16) personer		
Löner och ersättningar	10 458	10 686
varav rörlig ersättning	-	-
Sociala kostnader	8 437	8 479
varav pensionskostnader	5 089	4 949
Summa styrelse och anställda i ledande ställning	18 895	19 166
Övriga anställda som kan påverka bolagets risknivå 14 (15) personer		
Löner och ersättningar	8 206	8 202
varav rörlig ersättning	416	293
Sociala kostnader	4 999	5 075
varav pensionskostnader	2 402	2 436
Summa övriga anställda som kan påverka bolagets risknivå	13 205	13 277
Övriga medarbetare		
Löner och ersättningar	71 489	69 526
varav rörlig ersättning	7 348	8 455
Sociala kostnader	35 641	36 480
varav pensionskostnader	8 606	9 733
Summa övriga medarbetare	107 130	106 006
Totalt, löner och andra ersättningar samt sociala kostnader		
Löner och ersättningar	90 153	88 414
varav rörlig ersättning	7 764	8 748
Sociala kostnader	49 078	50 034
varav pensionskostnader	16 097	17 118
Summa löner och andra ersättningar samt sociala kostnader	139 231	138 448

Ersättning till nyckelpersoner

	Grundlön/ arvoden	2018 Rörlig ersättning	Summa	Grundlön/ arvoden	2017 Rörlig ersättning	Summa
Styrelsens ordförande Karin Starrin	256	75	331	256	98	354
Styrelsens vice ordförande Mikael Elström	141	64	205	141	55	196
Styrelseledamot Jan-Olof Arnäs	106	67	173	106	69	175
Styrelseledamot Johan Sedelius-Hörberg	106	49	155	106	52	158
Styrelseledamot Karin Åkesson	106	60	166	106	56	162
Styrelseledamot Henrik Tingstorp	106	51	157	106	55	161
Styrelseledamot Jörgen Rydhmer	106	57	163	106	51	157
Styrelseledamot Kristin Oretorp	106	64	170	106	41	147
Fullmäktige	199	783	982	183	816	999
Verkställande direktören	2 211	-	2 211	2 109	-	2 109
Övriga ledande befattningshavare	6 728	-	6 728	7 066	-	7 066
Summa ersättningar till nyckelpersoner	10 171	1 269	11 440	10 391	1 294	11 685

Ersättning till de fackliga representanterna har ej utgått.

Ersättning till styrelsen

Till styrelsen utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Fast arvode per år utgår med 230 tkr till ordförande, 115 tkr till vice ordförande och 80 tkr till övriga ledamöter. Rörligt arvode dvs. dagarvode utgår med 3 000 kronor per hel dag och 1 400 kronor per halv dag. Styrelsearvode utgår inte till personer anställda i bolaget. Ersättning till verkställande direktör beslutas av styrelsen.

Enligt bolagsstämans beslut utgår arvode till finansutskottets ledamöter som ingår i styrelsen (ej anställda), på 26 tkr och ersättning till revisionsutskottets ledamöter på 26 tkr. Dessa redovisas som styrelsearvode. Av företagets pensionskostnader avser 0 (-) tkr styrelsens ordförande och 1 690 tkr (1496) vd.

Berednings- och beslutsprocess

Bolagets styrelse har inom sig utsett ett Ersättningsutskott med uppgift att ansvara för att bereda väsentliga ersättningsbeslut samt beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av Riktlinje för ersättning. Ersättningsutskottet består av styrelsens ordförande och vice ordförande. Utskottets sammansättning och uppgifter regleras i Arbetsordning för Ersättningsutskottet.

Bolagets styrelse ska besluta om ersättning och övriga anställningsvillkor för vd. Styrelsen delegerar till Ersättningsutskottet att besluta om ersättning till anställda som ingår i bolagets företagsledning och de centrala funktionerna. Beslut om personalförmåner fattas av vd och ska årligen anmälas till bolagets styrelse.

Generella principer för ersättning till anställda

Anställda inom bolaget ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Med detta menas att ersättningarna ska vara i nivå med branschen på den geografiska marknad där företaget är verksamt. Ersättningsmodellen ska stimulera till goda prestationer och bidra till att göra bolaget till en attraktiv arbetsgivare som kan konkurrera om rätt kompetens på marknaden.

Ersättning till anställda i ledande ställning

För vd och andra ledande befattningshavare i företagsledning ska styrelsen avtala om särskilda pensions- och avgångsvillkor inom ramen för de generella principerna.

Ersättning till övriga anställda som kan påverka företagets risk

Kategorin "Övriga anställda som kan påverka företagets risknivå" omfattar underwriter, riskingenjörer, chef risk och skadeförebygg, chef IT, säkerhetschef, chef Företag/Lantbruk Bank, chef kontorsrörelsen Privat Bank samt kontorschefer Privat, kreditchef.

Fast ersättning

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip.

Rörlig ersättning

Länsförsäkringar Halland har sedan flera år tillbaka en modell för målrelaterad ersättning som ska uppmuntra och belöna goda prestationer som långsiktigt leder till att bolaget utvecklas positivt. Styrelsen ska årligen besluta om modell för målrelaterad ersättning och genomföra en riskanalys inför beslut om utbetalning med möjlighet att sätta ersättningen till noll om bolagets finansiella ställning väsentligt försämrats. Grunden i modellen är att prestationer under året ska vara bättre än kalkylerat och baseras på det faktiska ekonomiska utfallet. I det fall målrelaterad ersättning utgår innebär det att ersättningen är lika oavsett befattning. Den målrelaterade resultatjämsättningen kan endast utgå om bolagets totala resultat är positivt och beloppsmässigt ger utrymme för beräknad resultatjämsättning. Till vd, företagsledning och centrala funktioner (internrevisions-, aktuarie-, compliance- och riskhanteringsfunktionen) utgår ingen målrelaterad ersättning utan endast fast lön.

För anställda som i tjänsten utövar eller kan utöva ett inte oväsentligt inflytande på företagets risknivå (riskbärare) utbetalas 60 % av målrelaterad ersättning först efter tre år i de fall den målrelaterade ersättningen överstiger ett prisbasbelopp. Beloppsgränsen för uppskjutande av målrelaterad ersättning säkerställer att det inte skapas incitament till ett för högt risktagande och inte heller äventyrar bolagets långsiktigt hållbara resultat.

Avgångsvederlag

För vd gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande en årslön.

Pensioner

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda, att den anställda kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Pensionen mellan 62 år och 65 år är förmånsbestämd. Pension beräknas utgå med cirka 65 % av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön menas den fasta lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF/Saco-förbunden.

För samtliga befattningshavare i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor vilket täckts genom försäkring. Den verkställande direktören har möjlighet att välja pension vid 62-års ålder. En premiebaserad pensionsplan utgörande 35% av lönen har för detta ändamål tecknats av bolaget. I övrigt gäller lagstadgade försäkrings- och pensionsförmåner enligt gällande pensionsavtal mellan FAO-FTF. I samband med pensionsavgång slutbetalas FTP.

Till förmån för vd har Länsförsäkringar Halland tecknat en kapitalförsäkring. Försäkringens värde uppgår per 2018-12-31 till 3 376 tkr (2 850). Under 2018 har 651 tkr (547) löpande satts av till kapitalförsäkringen.

Övriga förmåner

Vid sidan av ovanstående förmåner erbjuds till vd tjänstebil enligt vad som gäller gällande villkor (dock utan bruttolöneavdrag) samt övriga förmåner som erbjuds samtlig personal.

Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, %	2018	2017
Styrelseledamöter	38%	38%
Andra ledande befattningshavare	57%	62%

Not 39

ARVODE OCH KOSTNADERSÄTTNINGAR TILL REVISORER

	2018	2017
PwC		
Revisionsuppdrag	520	-
KPMG		
Revisionsuppdrag	-	288
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-	-
Skatterådgivning	-	-
Andra uppdrag	19	-
Lekmannarevisorer, revisionsuppdrag	34	43
Summa arvode och kostnadsersättningar till revisorer	573	331

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som förädlas av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.



Not 40
TILLÄGGSUPPLYSNINGAR AVSEENDE FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Koncern	Försäkringsklasser								
	Totalt 2018	Olycksfall och sjukdom	Motorford., övriga klasser	Brand och annan egen-domsskada	Allmän ansvarighet	Rättsskydd	Motorfordon ansvar mot tredje man	Summa direkt försäkring	Mottagen återförsäkring
Premieinkomst, brutto	827 979	57 143	206 989	360 277	24 368	15 122	117 103	781 001	46 978
Premieintäkt, brutto	813 072	55 709	203 745	352 248	23 889	14 790	116 836	767 217	45 856
Försäkringsersättning, brutto	-611 681	-39 899	-139 172	-286 750	-12 093	-9 813	-99 130	-586 856	-24 825
Driftskostnad, brutto	-145 803	-10 949	-37 403	-70 847	-5 551	-3 039	-17 430	-145 219	-584
Resultat av avgiven återförsäkring	-3 107	-2 026	-1 738	3 143	-1 385	-845	-257	-3 107	-
Skadeprocent, brutto (%)	75,2%	71,6%	68,3%	81,4%	50,6%	66,3%	84,8%	76,5%	54,1%

Not 41
TILLÄGGSUPPLYSNING TILL KASSAFLÖDEN

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Betalda räntor och erhållen utdelning				
Erhållen utdelning	17 038	5 349	17 038	5 349
Erhållen ränta	889	663	889	663
Erlagd ränta	-	-205	-	-205
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet				
Av- och nedskrivningar av tillgångar	11 584	6 550	4 249	2 883
Realisationsvinster och -förluster i tillgångar	-16 791	-83 993	-16 791	-83 993
Uppskrivning/värdeförändring	-16 689	-239 279	-61 262	-237 070
Förändring av avsättningar	109 039	-6 109	109 039	-6 109
Summa justeringar	87 144	-322 831	35 237	-324 290

Not 42
FÖRVÄNTADE ÅTERVINNINGSTIDPUNKTER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER
Koncernen

	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
2018			
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	-	5 892	5 892
Materiella tillgångar	-	222 356	222 356
Förvaltningsfastigheter	-	147 921	147 921
Aktier och andelar	1 909 944	546 759	2 456 703
Obligationer och räntebärande värdepapper	121 595	821 692	943 287
Övriga finansiella placeringstillgångar	461	-	461
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	398	398
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	69 590	198 358	267 948
Skattefordran aktuell skatt	26 639	-	26 639
Övriga fordringar	213 417	-	213 417
Likvida medel	167 047	-	167 047
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Förutbetalda anskaffningskostnader	44 830	-	44 830
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	101 068	-	101 068
Summa tillgångar	2 654 590	1 943 376	4 597 967
Skulder			
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	334 119	-	334 119
Oreglerade skador	772 500	640 162	1 412 661
Återbäring och rabatter	4 149	100 000	136 361
Andra avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser	3 605	3 902	7 507
Skatter	343 934	-	343 934
Övriga skulder	157 524	-	157 524
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	27 794	-	27 794
Summa skulder och avsättningar	1 643 625	744 064	2 419 901

Moderbolaget

	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
2018			
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	-	5 892	5 892
Byggnader och mark	-	360 421	360 421
Aktier och andelar i koncern- & intresseföretag	-	546 759	546 759
Aktier och andelar	1 957 506	-	1 957 506
Obligationer och räntebärande värdepapper	121 595	821 692	943 287
Övriga finansiella placeringstillgångar	461	-	461
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	398	398
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	69 590	198 358	267 948
Fordringar avseende direkt försäkring	173 246	-	173 246
Fordringar avseende återförsäkring	16 912	-	16 912
Skattefordran aktuell skatt	26 639	-	26 639
Övriga fordringar	23 259	-	23 259
Materiella tillgångar	-	9 856	9 856
Likvida medel	161 435	-	161 435
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Förutbetalda anskaffningskostnader	44 830	-	44 830
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	101 068	-	101 068
Summa tillgångar	2 696 540	1 943 376	4 639 917
Skulder			
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	334 119	-	334 119
Oreglerade skador	772 500	640 162	1 412 661
Återbäring och rabatter	136 361	-	136 361
Andra avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser	3 605	3 902	7 507
Skatter	-	181 010	181 010
Skulder avseende direktförsäkring	84 823	-	84 823
Skulder avseende återförsäkring	27 211	-	27 211
Övriga skulder	87 586	-	87 586
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	27 794	-	27 794
Summa skulder och avsättningar	1 473 999	825 074	2 299 073

Koncernen

	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
2017			
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	-	8 417	8 417
Materiella tillgångar	-	210 722	210 722
Förvaltningsfastigheter	-	143 421	143 421
Aktier och andelar	2 015 122	456 568	2 471 690
Obligationer och räntebärande värdepapper	31 073	814 990	846 063
Övriga finansiella placeringstillgångar	5 636	-	5 636
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	344	344
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	11 518	198 358	209 876
Skattefordran aktuell skatt	25 659	-	25 659
Övriga fordringar	210 898	-	210 898
Likvida medel	95 382	-	95 382
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Förutbetalda anskaffningskostnader	42 747	-	42 747
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	82 339	-	82 339
Summa tillgångar	2 520 375	1 832 821	4 353 195

Skulder

Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)

Ej intjänade premier och kvardröjande risker	319 212	-	319 212
Oreglerade skador	649 811	640 162	1 289 973
Återbäring och rabatter	4 149	100 000	104 149

Andra avsättningar

Pensioner och liknande förpliktelser	3 605	4 516	8 121
Skatter	366 337	-	366 337
Övriga finansiella skulder	3 869	-	3 869
Övriga skulder	151 647	-	151 647
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24 283	-	24 283

Summa skulder och avsättningar	1 522 915	744 678	2 267 593
---------------------------------------	------------------	----------------	------------------

Moderbolaget

2017	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
------	------------	----------------	--------

Tillgångar

Immateriella tillgångar	-	8417	8 417
Byggnader och mark	-	345 921	345 921
Aktier och andelar i koncern- & intresseföretag	-	445 776	445 776
Aktier och andelar	2 015 122	10 792	2 025 914
Obligationer och räntebärande värdepapper	31 073	814 990	846 063
Övriga finansiella placeringstillgångar	5 636	-	5 636
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	344	344

Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar

Oreglerade skador	11 518	198 358	209 875
Fordringar avseende direkt försäkring	168 001	-	168 001
Fordringar avseende återförsäkring	30 367	-	30 367
Skattefordran aktuell skatt	25 659	-	25 659
Övriga fordringar	12 531	-	12 531
Materiella tillgångar	-	8 222	8 222
Likvida medel	95 236	-	95 236

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Förutbetalda anskaffningskostnader	42 747	-	42 747
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	82 339	-	82 339

Summa tillgångar	2 520 229	1 832 821	4 353 050
-------------------------	------------------	------------------	------------------

Skulder

Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)

Ej intjänade premier och kvardröjande risker	319 212	-	319 212
Oreglerade skador	649 811	640 162	1 289 973
Återbäring och rabatter	104 149	-	104 149

Andra avsättningar

Pensioner och liknande förpliktelser	3 605	4 516	8 121
Skatter	-	194 894	194 894
Skulder avseende direktförsäkring	84 929	-	84 929
Skulder avseende återförsäkring	26 477	-	26 477
Övriga finansiella skulder	3 869	-	3 869
Övriga skulder	40 242	-	40 242
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24 283	-	24 283

Summa skulder och avsättningar	1 256 577	839 572	2 096 149
---------------------------------------	------------------	----------------	------------------

Not 43

STÄLLDA PANTER

	2018	2017
Försäkringstekniska avsättningar (f.e.r.) registerförda tillgångar	1 615 194	1 503 458
Kapitalförsäkring pantsatt till förmån för anställd	3 376	2 850

Bolagets registerförda tillgångar enligt 5 kapitlet 5§ försäkringsrörelselagen uppgår till 1 363 Mkr enligt bästa skattning i Solvens II direktivet. I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. Under rörelsens gång har bolaget rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som samtliga försäkringsåtaganden är täckta enligt försäkringsrörelselagen.

Not 44

EVENTUALFÖRPLIKTELSE

Ansvarighet för Humlegården Fastigheter HBs förbindelser som ägare av detta bolag med 3,3 procent.

Med bolagets medlemskap i Trafikförsäkringsföreningen följer ett solidariskt ansvar för föreningens förpliktelser.

Not 45

HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Länsförsäkringar Halland, som kundägt bolag, har beslutat att avsätta 33 Mkr till kundåterbäring och har för avsikt att betala ut denna, tillsammans med tidigare avsättning från 2017, under 2019.

Under januari månad 2019 har inte bolaget drabbats av några större skador.

I övrigt finns inga händelser av väsentlig betydelse att rapportera.

Ordlista

Allmänt

AFFÄR FÖR EGEN RÄKNING, F E R

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

BRUTTOAFFÄR

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

DIREKTFÖRSÄKRING

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare(försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är, till skillnad från vid mottagen återförsäkring, direkt ansvarigt gentemot försäkringstagarna.

KOMBINERAD FÖRSÄKRING

All egendomsförsäkring exklusive motorfordonsförsäkring.

MOTTAGEN ÅTERFÖRSÄKRING

Med mottagen återförsäkring förstås återförsäkringsaffär som mottages från andra försäkringsföretag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

ÅTERFÖRSÄKRING

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkrar bolaget de tecknade försäkringarna, helt eller delvis, hos andra bolag. Man talar här om avgiven återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

Termer i resultaträkning och rapport över finansiell ställning, kassaflödes- och resultatanalys

AVSÄTTNING FÖR EJ INTJÄNADE PREMIER

En skuldpost som i princip motsvarar den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänför sig till nästkommande år.

AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar m m) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda försäkringsersättningar.

AVSÄTTNING FÖR ÅTERBÄRING

Reserv för återbäring, som tilldelats kunderna, men vid bokslutstillfället ännu inte förfallit till betalning.

AVVECKLINGRESULTAT

I årsbokslutet reserveras medel för skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång, i *Avsättning för oreglerade skador*. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan av olika skäl visa sig felaktig. Inflationstakten kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden. Om det beräknade ersättnings beloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en avvecklingsvinst när ersättningsbeloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

DISKONTERAD RESERV

Diskontering innebär att reserven beräknas som framtida utbetalningar med avdrag för förväntad framtida avkastning på reserven.

DRIFTSKOSTNADER I FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning, försäljning och administration. Kostnader för skadebehandling inkluderas i *Försäkringsersättningar*.

FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

Utbetalda försäkringsersättningar plus Avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus Avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringsersättningarna utgörs av reservavvecklingsresultat.

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

Sammanfattade benämningar på gjorda avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring. Avsättning för ej intjänade premier motsvarar i princip den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänför sig till nästkommande år.

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Utgifter för utveckling, där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen, om produkten/processen är tekniskt och kommersiellt användbar och företaget har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar

och nedskrivningar.

Den immateriella tillgången ska vara identifierbar och förväntas ge framtida ekonomiska fördelar.

KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD FRÅN FINANSRÖRELSEN

Premier betalas i förskott, medan drifts- och skadekostnader betalas i efterskott. De medel som inte betalats ut placerar bolaget så att det ger en avkastning. Den beräknade räntan, kalkylräntan, på dessa placeringar förs över från kapitalförvaltningen till försäkringsrörelsen.

KASSAFLÖDESANALYS

Kassaflödesanalysen beskriver förändringen i de likvida tillgångarna under räkenskapsperioden. Kassaflödesanalysen uppdelas i kassaflöde från löpande verksamhet, investeringar och finansiering.

KVARDRÖJANDE RISKER

Om Avsättning för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftkostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfallodag, skall denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

PREMIEINKOMST

Under året influtna premier med förfallodag under det aktuella året, fordringar avseende pågående försäkringsavtal samt förskottsbetalda premier med förfallodag under det aktuella året.

PREMIEINTÅKTER

Avser den premieinkomst som avser räkenskapsåret. Premierna inbetalas vid skilda förfallodagar under året och avser som regel en försäkringstid av ett år. Vid räkenskapsårets slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år.

Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en skuldpost: Avsättning för ej intjänade premier (utgående premiereserv). Motsvarande skuldpost vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året (ingående premiereserv). Se även kvardröjande risker nedan.

Premieintäkten för året består av följande poster: Avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus Premieinkomst under året minus Avsättning för ej intjänade premier vid årets slut.

UPPSKJUTEN SKATT

Skatteskuld på realiserade vinster, på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter, samt på andra temporära skillnader.

Övriga termer och nyckeltal

DIREKTAVKASTNINGSPROCENT

Nettot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och över-/underskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas utgående marknadsvärden inklusive upplupen ränta plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsen under året uppkomna kassaflödesnetto.

KAPITALBAS

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas består av eget kapital och öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångar, exklusive värdet av immateriella tillgångar samt skillnaden mellan odiskonterade och diskonterade avsättningar för oreglerade skador.

KONSOLIDERINGSGRAD

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning. Uttrycks i procent och används inom skadeförsäkring.

KONSOLIDERINGSKAPITAL

Sammanfattade benämning på summan av beskattat eget kapital, obeskattade reserver, uppskjuten skatt samt övervärden i dotterföretag.

SKADEPROCENT, DIREKT FÖRSÄKRING

Försäkringsersättningarna i direkt försäkring dividerade med premieintäkterna i direkt försäkring.

SOLVENS-MARGINAL

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på lägsta nivå på kapitalbasen, som tillåts enligt gällande lagstiftning. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena.

TOTALAVKASTNINGSPROCENT

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt realiserade värdeförändringar under året i relation till under året genomsnittligt förvaltad kapital, dvs. ingående marknadsvärde plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsens under året uppkomna kassaflödesnetto.

TOTALKOSTNADSPROCENT, DIREKT FÖRSÄKRING

Summan av försäkringsersättningar och driftskostnader i direkt försäkring dividerad med premieintäkten i direkt försäkring.

Halmstad den 18 februari 2019

Karin Starrin
Ordförande

Mikael Elström
Vice ordförande

Jörgen Rydhmer

Kristin Oretorp

Johan Hörberg

Jan-Olof Arnäs

Karin Åkesson

Henrik Tingstorp

Jörgen Träff
Personalrepresentant

Linda Pettersson
Personalrepresentant

Christian Bille
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 18 februari 2019

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Halland, org.nr 549202-0028

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för *Länsförsäkringar Halland* för år 2018. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 10-67 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt *International Financial Reporting Standards (IFRS)*, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och resultaträkningen och rapport över finansiell ställning för koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets och koncernens revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt *International Standards on Auditing (ISA)* och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa

standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Övrig upplysning

Revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för räkenskapsåret 2017 har utförts av en annan revisor som lämnat en revisionsberättelse daterad 16 februari 2018 med omodifierade uttalanden i *Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen*.

Vår revisionsansats

Revisionens inriktning och omfattning

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetsnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för att utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att

kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till koncernens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken koncernen verkar.

Väsentlighet

Revisionens omfattning och inriktning påverkades av vår bedömning av väsentlighet. En revision utformas för att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna innehåller några väsentliga felaktigheter. Felaktigheter kan uppstå till följd av oegentligheter eller misstag. De betraktas som väsentliga om enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med grund i de finansiella rapporterna.

Baserat på professionellt omdöme fastställde vi vissa kvantitativa väsentlighetstal, däribland för den finansiella rapportering som helhet. Med hjälp av dessa och kvalitativa överväganden fastställde vi revisionens inriktning och omfattning och våra granskningsåtgärders karaktär, tidpunkt och omfattning, samt att bedöma effekten av enskilda och sammantagna felaktigheter på de finansiella rapporterna som helhet.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Värdering av avsättningar för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador utgör en väsentlig balanspost som baseras på beräkningar och bedömningar om framtida utfall av kostnaden för inträffade skador. Faktorer som beaktas vid bedömningen är bland annat avvecklingstid och skademönster.

Bolaget använder vedertagna aktuariella metoder för beräkningarna av avsättningar för oreglerade skador. Bolagets avsättningar avser ett flertal olika produkter där egenskaper hos produkterna påverkar beräkningsmodellerna.

Se Not 1 till årsredovisningen – *Redovisningsprinciper* (Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna samt Avsättningar för oreglerade skador), Not 2 – *Risker och riskhantering* samt Not 31 – *Avsättning för oreglerade skador*.

Våra revisionsåtgärder har omfattat, men inte uteslutande utgjorts av:

Bedömning av utformning och testning av effektiviteten hos kontrollerna inom processerna för att beräkna oreglerade skador. Dessa kontroller avser bl a kontroller av indata, kontroller av aktuariella beräkningar, kontroller inom rutinen för skadereglering och bokföring.

Vår granskning har också omfattat bedömningar av använda aktuariella metoder och modeller. Vi har även utmanat och bedömt företagsledningens antaganden.

Vidare har vi utfört egna beräkningar för att säkerställa att avsättningarna är rimliga. PwC:s egna aktuarier biträdde vid revisionen.

Värdering av finansiella instrument som värderas till verkligt värde i nivå 3

I värderingen av finansiella instrument i nivå 3 används icke observerbara indata för beräkningar av verkligt värde. Bolagets aktier i nivå 3 utgör en väsentlig del av balansposten aktier och andelar.

Se Not 1 till årsredovisningen – *Redovisningsprinciper* (Finansiella instrument) samt Not 23 – *Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder* per värderingskategori.

Vi har granskat bolagets processer för värdering av nivå 3-innehav. Vi har även bedömt de modeller och metoder som bolaget använder vid värderingen.

För värderingar som är beroende av icke observerbara indata eller som kräver en högre grad av bedömningar har vi utmanat de antaganden och metoder som bolaget använt. Vi har även, baserat på bolagets värderingar, utfört kontrollberäkningar.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 3-9 samt 72-79. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direk-

tören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte

innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi,

förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iaktta-

gelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för *Länsförsäkringar Halland* för år 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska

angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträff-

fande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB, 113 97 Stockholm utsågs till Länsförsäkringar Hallands revisor av bolagsstämman den 22 mars 2018 och har varit bolagets revisor sedan dess.

Stockholm den 18 februari 2019

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén

Auktoriserad revisor

Revisorer

Eva Fällén

Född: 1960

Stockholm, auktoriserad revisor

Gunnel Bengtsson

Född: 1946, civilekonom

Halmstad, lekmannarevisor

Annika Hedman

Född: 1963, redovisningskonsult

Fjärås, lekmannarevisor

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Halland org nr 549202-0028

Granskningsrapport

Lekmannarevisorernas granskningsrapport enligt 12 kap 56 § försäkringsrörelselagen.

Vårt uppdrag är att granska att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt samt säkerställa en demokratisk insyn i och kontroll av bolagets verksamhet utifrån ett kundägt perspektiv.

Vi har granskat bolagets verksamhet under räkenskapsåret 2018. Granskningen har utförts i enlighet med god revisionsred.

Vi har vid vår granskning inte funnit något annat än att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll varit tillräcklig. Enligt vår bedömning föreligger inte någon anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Halmstad den 12 februari 2019

Gunnel Bengtsson

Annika Hedman

Av bolagsstämman i Länsförsäkringar Halland utsedda lekmannarevisorer.

Bolagsstyrningsrapport



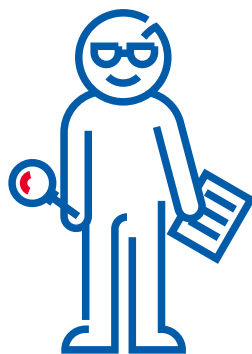
Inledning

Länsförsäkringar Halland är ett ömsesidigt försäkringsbolag. Bolagsformen innebär att Bolaget i sin helhet ägs av skadeförsäkringstagarna och att de i sin egenskap av delägare kollektivt står risken för kapitalet i Bolaget. *Länsförsäkringar Halland* ingår i länsförsäkringsgruppen och samarbetet mellan Bolaget och övriga länsförsäkringsbolag konstitueras ytterst genom Bolagets medlemskap i Länsförsäkringsbolagens förening och genom Bolagets ägande av aktier i *Länsförsäkringar AB*.

Regler för styrning av *Länsförsäkringar Halland* finns främst i *Försäkringsrörelselagen*, *Lag om försäkringsdistribution*, *Finansinspektionens* och *Europeiska tillsynsmyndigheters direktiv, förordningar, föreskrifter och allmänna råd* samt i rekommendationer utgivna av relevanta organisationer, exempelvis *Svensk kod för bolagsstyrning*. Bolaget följer i tillämpliga delar *Svensk kod för bolagsstyrning (Koden)* gällande från den 1 december 2016. Avvikelser sker huvudsakligen till följd av de begränsningar som följer av regelverken för finansiella företag, av länsförsäkringsgruppens federativa struktur

tur samt att *Länsförsäkringar Halland* inte är ett aktiemarknads-bolag. Avvikelser från *Kodens* bestämmelser och förklaringar till detta redovisas i avsnittet *Avvikelser från Koden*.

Enligt *Koden* handlar god bolagsstyrning om att säkerställa att bolag sköts på ett för aktieägarna så effektivt sätt som möjligt. God bolagsstyrning är dock av betydelse även för andra av Bolagets intressenter, exempelvis kunder och tillsynsmyndigheter.



I regelverket *Solvens II* för försäkringsföretag föreslås försäkringsföretag använda termen "företagsstyrning" istället för "bolagsstyrning". Innebörden av de

båda begreppen är dock densamma. Bolagets företagstyrning beskrivs även i Bolagets *Rapport om solvens och finansiell ställning (SFCR)* som finns publicerad på Bolagets hemsida www.LFhalland.se

Fullmäktige

Länsförsäkringar Halland tillämpar liksom övriga länsförsäkringsbolag ett representativt system, som innebär att delägarnas rätt att besluta på bolagsstämman ska utövas av en fullmäktigeförsamling. Fullmäktige utses av delägarna enligt den ordning som anges i *Bolagsordningen*. Nomineringskommittéer tar in nomineringar och föreslår ledamöter till fullmäktige enligt *Instruktion för nomineringskommittéer*. Antalet fullmäktigeledamöter uppgår till 61 representanter, proportionellt fördelade på samtliga kommuner i länet. Dokument som rör Bolagets styrning, till exempel *Bolagsordningen*, samt beskrivning av fullmäktigeorganisationen finns publicerade på Länsförsäkringar Hallands hemsida www.LFhalland.se.

Bolagsstämma

Bolagsstämman är högsta beslutande organ i Länsförsäkringar Halland. Här utövas full-

Valberedningens ledamöter väljs normalt för en mandattid om tre år. Valberedningen består av följande ledamöter inför årsstämman 2019:

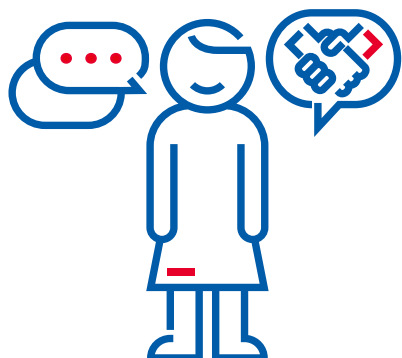
Namn	Födelseår	Bostadsort	Invald	Mandattid
Kjell Hugosson	1957	Våxtorp	2012	-2021
Magnus Karlsson	1964	Halmstad	2005	-2021, ordförande
Mats Ingvarsson	1965	Kungsbacka	2011	-2020
Ulla Johansson	1946	Varberg	2006	-2020
Kjell Eriksson	1956	Falkenberg	2010	-2019
Ann-Louise Gullberg	1961	Länderyd	2016	-2019

mäktiges rätt att besluta i Bolagets angelägenheter. Ordinarie bolagsstämma ska hållas under första tertialet i Hallands län på den ort som styrelsen bestämmer. 2018 genomfördes bolagsstämman i Varberg. På årsstämman behandlas Bolagets utveckling och beslut fattas avseende årsredovisningen, val av styrelse och revisorer, lekmannarevisorer och valberedning och ersättning till dessa samt andra väsentliga frågor i enlighet med lag och bolagsordningen. Förslaget om arvode till styrelseledamöterna delas upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter samt arvode för utskottsarbete. Bolagsstämman utser ordförande i styrelsen medan styrelsen inom sig utser vice ordförande.

Fullmäktiges deltagande på bolagsstämman förutsätter fysisk närvaro. I *Bolagsordningen* beskrivs förfarandet vid bolagsstämman i detalj. *Länsförsäkringar Halland* eftersträvar alltid att styrelsen, företagsledningen och minst en extern revisor samt en lekmannarevisor är närvarande vid bolagsstämman. Protokoll från bolagsstämma publiceras på Bolagets hemsida.

Valberedning

Bolagsstämman i *Länsförsäkringar Halland* utser en valberedning med uppgift att lämna förslag till styrelse och revisorer samt arvoden och annan ersättning till dessa. För valberedningen gäller en av *Länsförsäkringar Hallands* årsstämma fastställd instruktion, *Instruktion för valberedningen*. Valberedningen ansvarar för att lämplighetsbedömning av ledamöter som föreslås till



styrelsen genomförs. Rekrytering av nya styrelseledamöter ska ske enligt valberedningens instruktion och enligt fastställda processer och rutiner. Styrelseledamöter ska ha tillräcklig insikt och erfarenhet för att kunna leda Bolaget på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Vid rekrytering av nya styrelseledamöter ska valberedningen även eftersträva en ändamålsenlig sammansättning av styrelsen, präglad av mångsidighet och bredd avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund i övrigt. En jämn könsfördelning i styrelsen ska även eftersträvas.

Valberedningen har inför årsstämman 2019:

- Tagit del av utvärderingen av styrelsens arbete.
- Tagit del av styrelseordförandes, styrelseledamöters och vd:s syn på verksamheten, styrelsens arbete samt behov av kunskap och erfarenhet.
- Sett över och diskuterat behovet av kunskap och erfarenhet med hänsyn till verksamheten och regelverkens krav.

Valberedningen kommer inför årsstämman 2019 att:

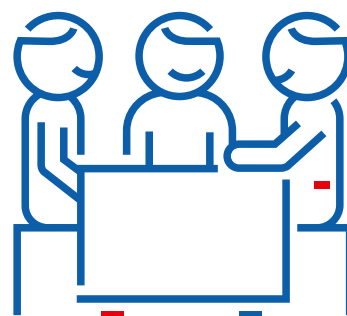
- Ta ställning till kandidaters oberoende.
- Nominera styrelseledamöter, inklusive styrelseordförande.
- Genomföra lämplighetsbedömningar av styrelseledamöter.
- Nominera revisorer.
- Föreslå arvoden och annan ersättning till styrelseledamöter, revisorer och andra organ.

Valberedningen ska enligt instruktionen presentera sina förslag för fullmäktige senast i kallelsen till årsstämman. Valberedningen ska på årsstämman presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits.

Extern revisor

Bolagsstämman utser den externa revisorn. Nominering sker via valberedningen som biträds av risk- och revisionsutskottet vid framtagandet av förslag till revisor och

arvode till denne. Revisorn utses för en mandattid om ett år. Vid ordinarie bolagsstämma 2018 utsågs PwC – Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB till revisor för en mandattid om ett år. Huvudansvarig revisor är Eva Fällén. Utöver revisor har stämman utsett två lekmannarevisorer, Gunnell Bengtsson och Annika Hedman.



Revisorn granskar *Länsförsäkringar Hallands* årsredovisning samt styrelsens och vd:s förvaltning. Vid bolagsstämman föredrar revisorn revisionsberättelsen och beskriver granskningsarbetet. Risk- och revisionsutskottet samt vd sammanträder med revisorerna vid minst två tillfällen per år. Vid dessa sammanträden behandlas Bolagets utveckling och förvaltning. En gång per år, i samband med styrelsens behandling av årsbokslutet, träffar externrevisorn styrelsen och redovisar sina iakttagelser från revisionen.

Bolagets styrelse

Styrelsen för *Länsförsäkringar Halland* utses av bolagsstämman och ska enligt bolagsordningen bestå av lägst fem och högst nio ledamöter. Vd ska ingå i styrelsen. Ledamot väljs enligt bolagsordningen på bolagsstämman för en mandattid om tre år. Därutöver ingår i styrelsen ledamöter som utsetts av arbetstagarorganisationen. Bolaget har ingen tidsgräns för hur länge en ledamot får sitta i styrelsen och ingen åldersgräns för styrelseledamöterna. Styrelsens ordförande utses av bolagsstämman.

SAMMANTRÄDEN OCH NÄRVARO

Antal sammanträden i styrelsen och dess utskott samt närvaro i respektive sammanträden redovisas i tabellen nedan.

	Styrelsesammanträde	Finansutskott	Risk- och revisionsutskott	Ersättningsutskott
Antal sammanträden	9	5	5	3
<i>Närvaro vid resp sammanträde</i>				
Karin Starrin	9	5	-	3
Mikael Elström	8	-	5	3
Karin Åkesson	7	-	4	
Jan-Olof Arnäs	8	4	-	
Johan Hörberg	9	5	-	
Henrik Tingstorp	9	5	-	
Kristin Oretorp	9	-	5	
Jörgen Rydhmer	9	-	4	
Christian Bille, vd	9	5*	5**	3**
<i>Arbetsstagarrepresentanter</i>				
Linda Pettersson	7			
Jörgen Träff***	7			
Peter Ginstfeldt****	2			

*Adjungerad **Föredragande *** Styrelseledamot från bolagsstämman 2018 ****Styrelseledamot till bolagsstämman 2018.

Styrelsen består av åtta ordinarie stämvalda ledamöter. Därutöver ingår vd och två ordinarie personalrepresentanter. Styrelsens ledamöter visas på sidan 76.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning och ska handlägga och fatta beslut i frågor av väsentlig betydelse och av övergripande natur rörande Bolagets verksamhet. Styrelsen utser, entledigar och utvärderar vd, fastställer en ändamålsenlig operativ organisation för *Länsförsäkringar Halland*, verksamhetens mål och strategier samt ser till att det finns effektiva system för intern kontroll och riskhantering. Styrelsen fastställer varje år en arbetsordning för sitt arbete.



Vd

Christian Bille är sedan 1 april 2009 *Länsförsäkringar Hallands* verkställande direktör (vd).

Vd:s uppdrag inom länsförsäkringsgruppen är styrelseledamot i *Länsförsäkringar Fondliv*, styrelseledamot i *Länsförsäkringar Hypotek AB*, styrelseledamot i *Wasa Kredit AB* och styrelseledamot i *Försäkringsaktiebolaget Agria*. Förutom förtroendeuppdrag inom länsförsäkringsgruppen har Christian förtroendeuppdrag som ordförande i *HHIAB* - Högstskolan i Halmstads investeringsaktiebolag och är styrelseledamot i *Halmstads Flygplats AB*.

Vd har inga aktieinnehav eller delägarskap i företag som *Länsförsäkringar Halland* har betydande affärsförbindelser med.



Avvikelse från Kodens

Länsförsäkringar Halland följer *Koden* i tillämpliga delar. Avvikelse sker huvudsakligen till följd av de begränsningar som följer av regelverken för finansiella företag och att *Länsförsäkringar Halland* inte är ett aktiemarknadsbolag. Huvudsakliga avvikelser från *Kodens* bestämmelser och förklaringar till detta är mot denna bakgrund följande.

Bolagsstämma

Avvikelse sker från *Kodens* bestämmelser avseende kallelse till, publicering av infor-

mation om och inför bolagsstämma. Avvikelse sker även från *Koden* då styrelsen istället för årsstämman fattar beslut om riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare. Avvikelse från *Kodens* bestämmelser sker med hänsyn till att bolaget inte är aktiemarknadsbolag.

Valberedningen

Avvikelse sker från *Kodens* bestämmelser om publicering av information om och från valberedningen på Bolagets webbplats. Avvikelse sker med hänsyn till att Bolaget inte är aktiemarknadsbolag.

Mandattid för styrelseledamöter

Mandattiden för styrelsens ledamöter uppgår till tre år. Avvikelse från *Kodens* bestämmelse om mandattid om högst ett år sker mot bakgrund av att bolagsstämman är suverän att när som helst avsätta eller tillsätta styrelseledamot oavsett mandattid. Längre mandattid än ett år bidrar till att säkerställa kontinuitet och uppbyggnad av kompetens i styrelsen.



Styrelse



FRÅN VÄNSTER:

1 Kristin Oretorp

Född: 1975, verksamhetsledare,
Halmstad
Mandattid utgår: 2019

2 Jörgen Rydhmer

Född: 1954, egenföretagare, Uppsala
Mandattid utgår: 2019

3 Karin Åkesson

Född: 1963, kontorschef, Långaryd
Mandattid utgår: 2020

4 Jan-Olof Arnäs

Född: 1945, direktör, Kungsbacka
Mandattid utgår: 2019

5 Christian Bille

Född: 1962, verkställande direktör

6 Karin Starrin

Född: 1947, styrelsens ordförande,
t. landshövding
och generaldirektör, Heberg
Mandattid utgår: 2020

7 Jörgen Träff

Född: 1971, privatrådgivare och
personalrepresentant i styrelsen

8 Henrik Tingstorp

Född: 1977, vice vd, Varberg
Mandattid utgår: 2021

9 Linda Pettersson

Född: 1973, klagomålsansvarig och
personalrepresentant i styrelsen

10 Johan Hörberg

Född: 1969, direktör, Halmstad
Mandattid utgår: 2021

11 Mikael Elström

Född: 1968, styrelsens vice ordförande,
lantbrukare, Laholm
Mandattid utgår: 2020

Företagsledning



FRÅN VÄNSTER:

1 Börje Gunnesson

Född: 1957, affärsområdeschef Försäkring

2 Camilla Evertsson

Född: 1967, ekonomi- och finanschef

3 Christian Bille

Född: 1962, verkställande direktör

4 Lena Nilsson

Född: 1962, skadeförmedlare

5 Ann-Sofie Peterson

Född: 1963, kommunikationschef

6 Carl Sande

Född: 1966, bankchef

7 Stina Lindahl

Född: 1959, personalchef

Fullmäktige

Mandattid: Stämman 2018-2022

Kungsbacka

Anne-Sofie Andersson	Onsala
Annika Hedman	Fjärås
Mats Ingvarsson	Kungsbacka
Roger Zakrisson	Kungsbacka
Tomas Åkesson	Frillesås
Peter Wesley	Särö
Marie Wadström	Fjärås

Falkenberg

Celine Lilliehöök	Långås
Anna Johnsson	Falkenberg
Martin Jakobsen	Falkenberg
Sven-Olof Bengtsson	Falkenberg

Halmstad

Lennart Bengtsson	Getinge
Magdalena Petersson	Oskarström
Magnus Karlsson	Halmstad
Martina Eilind	Kvibille
Morgan Karlsson	Getinge
Lars Westerberg	Halmstad
Mikael Ring	Haverdal
Ann-Christine Hertz	Simlångsdalen

Varberg

Andreas Nilsson	Grimeton
Magnus Henningsson	Väröbacka
Ulla Johansson	Varberg
Ulla Öhman	Varberg
Peter Thidé	Väröbacka
Ann-Sofie Borglund	Kungsäter

Hyltebruk

Arne Svensson	Unnaryd
Ove Bernström	Torup

Laholm

Eskil Hartman	Mellbystrand
Kjell Hugosson	Våxtorp
Olivia Paulsson	Laholm

Mandattid: Stämman 2016-2020

Kungsbacka

Arne Ahlquist	Åsa
Barbro Jöckert	Fjärås
Bengt Andersson	Frillesås
Christer Samuelsson	Frillesås
Hans Johansson	Frillesås
Maria Johansson	Fjärås

Falkenberg

Eva Christiansson	Falkenberg
Hans Svensson	Ullared
Karl Gottfridsson	Ullared
Kjell Eriksson	Falkenberg
Dan Nilsson*	Ullared

Halmstad

Alf Andersson	Getinge
Anders Carell	Halmstad
Björn Hacklou	Halmstad
Gunnel Bengtsson	Halmstad
Lars Persson	Halmstad
Marie Stigson	Steninge
Nils Ola Hessel	Halmstad

Varberg

Anders Olthammar	Veddige
Gerd Wettelholm	Varberg
Johan Törnäng	Varberg
Karin Warefelt	Varberg
Mikael Schwartz	Träslövsläge
Susanne Lagerstedt	Varberg

Hyltebruk

Ann-Louise Gullberg	Landeryd
Lennart Erlandsson	Långaryd
Mikael Andersson	Hyltebruk

Laholm

Eva Salander	Laholm
Inger Nilsson	Våxtorp
Rose Marie Bengtsson	Våxtorp
Tommy Andersson	Hishult

* fyllnadsval november 2017

Ordföranden har ordet. Trygghet är en fantastiskt fin produkt att kunna erbjuda. Vi vill vara det stabila fundamentet som gör det enklare och skönare att leva sitt liv i full fart – i medgång och motgång. Länsförsäkringar Halland ska utveckla de bästa försäkringarna och vara banken där dina pengar växer.



KARIN STARRIN, ORDFÖRANDE

Trygghet är framtidens produkt i ett växande Halland.

Det är bara Stockholm, Göteborg och Malmö som växer mer än Halland. Tillsammans är vi 328.524 invånare och det sjunde största länet i landet. Det är i allra högsta grad positivt, men det utmanar också. För oss handlar det om att nå fram.

Vi kortar avstånden. Vi som jobbar på Länsförsäkringar Halland bor och lever där kunderna finns. Vi vet vad som händer i kommunen, vem som är bra på vad och hur vi bäst samarbetar för att komma till bra lösningar. Vi känner oftast även våra kunder,

det finns engagerade och kompetenta medarbetare. Och det har vi.

Halländsk utmaning. Länsförsäkringar Halland har ett heltäckande bank- och försäkringserbjudande som ger fördelar för alla invånare. Vi möter marknaden via olika aktiviteter, men vill bli bättre på att nå ut till nya medborgare från andra länder. Att teckna en försäkring och att

hållbara städer och samhällen. Trygghet är en fantastiskt fin produkt att kunna erbjuda – och definitivt hållbar.

Vårt mål: nöjda kunder. Den som är kund hos Länsförsäkringar Halland är också delägare. Vårt mål är inte att tjäna så mycket pengar som möjligt, utan att erbjuda prisvärda produkter och hög servicegrad. Efter avsättning till investeringar för en långsiktig ekonomisk uthållighet ska överskottet gå tillbaka till kunderna i form av återbäring. Det är en bra affär, tycker vi.

” Vi ska skapa världens bästa kundmöte och finnas till hands när och var du vill.

vilket är en fördel oavsett om det gäller bolån och kreditprövningar eller en förlopad cykel.

För oss är det viktigt att hålla jämna steg med kundernas behov och den allmänna tempoökningen som vi ser i samhället. Våra kunder kan därför uträtta sina ärenden på ett smidigare sätt än någonsin tidigare via digitala tjänster. Samtidigt fortsätter vi att ha kontor i länets samtliga kommuner. Kundmöten i världsklass förutsätter att

skaffa ett bankkonto är vardagsfrågor som är viktiga för att människor ska kunna känna delaktighet i samhället, anser vi.

Hållbart engagemang. Frågor om ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet är en naturlig del av vår verksamhet. Målsättningen är alltid att skapa trygga förutsättningar lokalt, men även i ett större perspektiv. Vår nya hållbarhetspolicy siktar på fyra av FN:s globala mål där vi anser att vi kan göra störst skillnad. Ett av målen handlar om att skapa

Tack för förtroendet! Till sist vill jag tacka styrelsen, fullmäktige, vd och medarbetare för ett givande och bra samarbete.

Karin Starrin

ordförande i Länsförsäkringar Halland

